

Охунжон
Ҳақимов

*Кўзларингнинг
ўзи қора*

Шеърлар

ТОШКЕНТ
Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси
1992

Ўз2
X—20

4702620202—73 Қатъий буюртма, 92
M352(04)—92 © Охунжон Ҳакимов,
1992 й.

ISBN 5-635-01202-7

ҚИЗЛАР ХАЁЛ СУРСАЛАР

КЎКРАГИДА ОРИ БОР...

Гулга қўлингни чўзма, ҳай-ҳай, гулнинг хори бор,
Демакки, ҳар ғунчанинг соҳибу ғамхори бор.

Муҳаббатга магарким боқар эрсанг беписанд,
Қаддинг букарга қодир зарби-ю, залвори бор.

Нор йигит бўлгин ва ле, қўлинг кўкракка урма,
Сендан устун жаҳонда йигитларнинг нори бор.

Чин муҳаббат биноси зар ила қад тикламас,
Етгай чин маҳбубига зари эмас, зори бор.

Номардлар самоларда юрса ҳамки, хасга тенг,
Элда азиз, мукаррам чин аҳду қарори бор...

Охунжондан рафиқлар бойлигинг на деб сўрса,
Дерман: бошида дўпчи, кўкрагида ори бор!

КИМ ШИРИН ЗАБОН ЭРСА...

Меҳригиё ўшанда ким ширин забон эрса,
Катта-кичик барчага меҳри бепоён эрса.

Чин инсондир ул киши суврату сийрати бир,
Кўнглидаги нияти кўзида аён эрса.

Қаторида ҳар кимнинг бор эрса чин дўстлари
Ошиб ўтгай йўлида қуш ўтмас доvon эрса.

Замин юзига чиққай бир кун зилол булоқлар
Тоғлар қаърида гарчанд асири ниҳон эрса...

Эрлар ишин ўтинманг нопоку нотавондан,
Арслон ишин қиларми асли у қуён эрса?

Йўлига чоҳлар қазиб қулатмоқ душвор эрур
Кимнинг роҳи равону таянчи имон эрса!

Ҳақ иш дея сўвида собит тургай Охунжон,
Умрин ҳар соатида юзта имтиҳон эрса!

МАЛАКЛАР СУВРАТИН КЎРДИМ САНДА МАН...

Малаклар сувратин кўрдим санда ман,
Сўзларинг лаззатин туйдим қандда ман.
Аммо, ёлғонларинг, алдоқларингга
Доимо нишонман, доим панддаман.
Сендан айру тушса йўлларим агар,
Адоман, тамомман, парокандаман!..
Ақлу ҳушгинамдан бўлсам-да жудо
Ишқингни сақларман жону танда ман.
Гарчанд саркашлигим беҳудуд маним
Зулфинг бир толига ва ле, банддаман...
•Хазондек саргарай дейди Охунжон
Сенга садоқатим этсам қанда ман!•

КУЗЛАР

Шаҳлоланиб, бердингиз руҳимга қанот, кўзлар,
Жонсизга ҳам эҳтимол бергайсиз ҳаёт, кўзлар.
Кўзларим сизни гирён излаган чоғ қочарсиз,
Ўзни ўзга кўзлардан айлаб эҳтиёт, кўзлар...
Сеҳрингиз мени буткул асиру банд айлади,
Сиз қаро қароқмисиз ё айёр сайёд, кўзлар?
Мен ғойибдан саодат бирла толе кутмасман,
Кутадирман биргина сиздан илтифот, кўзлар...
Оҳларим етмас эса, жабрингиз битмас эса
Кетарман бу жаҳондан солганимча дод, кўзлар!
Мен ошиқи шайдодан қутулмоқни ўйламанг,
Борарман сизни излаб Чин бирла Ҳирот, кўзлар!
Бизга сузгун боқишлар келар онни кутарга
Топа билгай Охунжон ўзида сабот, кўзлар!

ҒАМЗАНГИЗ БУНЧА ШИРИН

Бошингизда ялтираб ял-ял ёнодир дурралар,
Кўзларингиз остини маскан тутибдир сурмалар.
Сурмали мастона кўзларга тикилсам энтикиб,
Қора қошлар чимрилур, учмоққа шайдек турналар...
Ғамзангиз ҳам, зардангиз ҳам бунча ширин бўлмаса,
Кўксим ичра ўт ёниб, жонимда роҳат ўрмалар.
Бир парипайкар либосига дея бўлдим яқо.
Бўйнингизни беҳаёларча қучибдир бурмалар...
Зулфларингиз бунча шўху бунчалар бебош экан,
Қўзиб рашкимни дамо-дам белингизга чирмалар...
Воҳ-воҳ, зулфу яқонинг имтиёзи бизда йўқ,
Шу ўкинч бирла алам бағримни тинмай тирналар.
Мен адо бўлсам мабодо ул Охунжон қотили,
Бағритош битта қаламқош деб билингиз, жўралар...

СОЧИНГНИ БЕЛГА ТАШЛА

Бу оламда зулфингга тенг келар чирой йўқдир,
Сочларинг тўлқинидек тўлқин урар сой йўқдир.
Етти иқлимда бундай чирой ҳойнаҳой йўқдир,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

Сунбул-сунбул сочларинг мавжланиб тўлқин урсин,
Сендек барно кўркини жумлаи жаҳон кўрсин,
Атрофингда шайдолар минг айланиб-ўргилсин,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

Давраларга оро бер юлдуз мисоли ёниб,
Селкилласин белинга кокилларинг тўлғониб,
Шамшодлар ҳам қаддингга боқсинлар қониб-қониб,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

Сенга айтар бул сўзим на эртак, на ривоят,
Қиз болага кокил ҳам яратгандан иноят.
Қўлингга қайчи олма, қилма унга хиёнат,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

Чиройингга шерикдир ўшал қирқта кокилинг,
Қирқта кокилинг учун қирқ йигит бўлсин қулинг.
Шайдолар ила тўлсин дилоро, ўнгу сўлинг,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

Ҳажрингда юрганларни майли, ёндир беомон,
Гул васлига етгунча булбул ҳам бўлур гирён,
Сенга хокипо бўлиб, ёлборадир Охунжон,
Сочингни белга ташла, сочингни белга ташла.

АЙТ

Икки мужгонинг дилоро кўзми ё чақмоқми, айт,
Ушбу чақмоқлар муроди борлигим ёқмоқми, айт?

Борлигимни бир нафасда минг алаага олдириб,
Ҳолларинг нечук ошиқ деб, сўнг кулиб боқмоқми,
айт?

Ваъдалар айлаб неча бор қошимга келмадинг,
Касби-коринг шўхи барно, бир умр алдоқми, айт?

Толеим чўлпони деб, қўйсам бино кетдинг йироқ
Еки васлинг мен учун юлдуз каби йироқми, айт?

Бир сўзингга зору зор бисёр ва лекин, э, малак,
Ҳеч бири васлингга мендек ташнаю чанқоқми, айт?

Отган эрдинг мени рашку изтироб уммонига
Қисматим энди маним ғам наҳрида оқмоқми, айт?

Кўйгинангда хору хас ҳам мен каби абгор эмас,
Еки қошингда Охунжон қадри бир тупроқми, айт?

ОРАСТАСАН

Бунчалар нозик ниҳолу бунчалар орастасан,
Кўзларингда сеҳру жоду, қошлари пайвастасан.
Сарвларни қоматингга тенгламоқ бекордир,
Сен уларни лол этурсан қомату бўй-бастдасан.
Суратингни чиза олгай қай мусаввири жаҳон
Ки, чаманлар кўркин ўзда жамлаган гулдастасан.
Ҳар табассум, ҳар сўзингни бол дедим, новвот дедим,
Ҳам ҳаё бирла назокатга абад вобастасан.
Бир боқиб дўст айладингу, бир кулиб афтодаҳол,
Сўнг жунун этдинг тобора мени аста-аста сан.
Изласам мен кўзларингдан минг ўтинч-ла илтифот,
Дилгинамни ўртаб-ўртаб ёқадирсан қасдда сан.
Сен Охунжонни дилоро, жон фидо шайдо дегил,
Бас, етар, қадримни кўрма ердаги бир хасда сан!

ДУТОРИНГ

Нола қилди бунчалар э, дилоро дуторинг,
Гоҳи маҳзун, гоҳи шўх айлар наво дуторинг.
Булбул қалбин торини чертарми бармоқларинг,
Ё андалиб ўзим деб, айлар даъво, дуторинг?
Жаҳонда нағма кўпдир, наволар сархилини
Икки нозик ториға этганми жо дуторинг?

Сен дотор чертганингда, қушлар базми тўхтагай,
Эриб-эриб тинглагай еру само дуторинг...
Жонбахш наволарингдан жон олур хаста жоним,
Ё жон бўлиб кирарму жоним аро дуторинг?

Куйларингдан, дилоро, масту сархуш бўлибман,
Мени айлаб қўйдими ё бир бало дуторинг?
Бир кун ахир оламдан ўтар бўлса Охунжон,
Унга яна қайта жон этгай ато дуторинг!

БУ МАЛОҲАТ КИМДА БОР?

Мулки ҳуснингдек, дилоро, бу малоҳат кимда бор?
Бу камолот, бу назокат, бу нафосат кимда бор?
Мўъжиза келмиш жаҳонга сен гўзал сиймосида,
Бунчалар кўрку латофат, қадди-қомат кимда бор?
Лабларинг лаъли мисол, этмиш кўзинг офтобни лол,
Бунчалик тўкис чирою бу саодат кимда бор?
Неча йилким, бир нигоҳингни кутарман зор-зор,
Сўзла, бу янглиғ жаҳонда сабру тоқат кимда бор?
Васл учун ўт-сувга кирган ошиқи овворага
Бунчалар жабру ситам бирла адоват кимда бор?
Телбалардек кечди дод деб, неча ёзу қишларим,
Неча шайдойинг ичинда бу аломат кимда бор?
Сўзларим учди шамолга, «оҳ» дедим афтодаҳол,
Бу надомат, бу маломат, бу қиёмат кимда бор?

ҲАМРОЗ БИЛАН

Сўзламоқ эрсанг, гапингни
бежама пардоз билан,
Келса ким қошингга, боққил
эътибор, эъзоз билан.
Жисму жонинг бирла тингла
дўсту ёрлар суҳбатин,
Инсон инсондир ҳамиша
ҳамфикр, ҳамроз билан.
Тома-тома кўл бўлармиш,
эл аро бордир нақл,
Бир бутун олам яралмиш
кам-каму оз-оз билан.
Ўз камолингга ўзинг сен
восбону соқчи бўл,
Хокисору хор этма
улфати носоз билан.
Қолма олтин тоғи бирла,
қол саодат истасанг,
Одамийлик деб аталмиш
бебаҳо мерос билан.
Иўқ, умр йўли узунмас,
зое кеткурма уни,
Қайдаги ноҳасу номард,
қайдаги вос-вос билан.
Рост дединг умринг бўйи,
бошингни мағрур тут яна,
То абад Охун жонингни боғла маҳкам рост билан.

ЙИРОҚ ЮР

Қадрингни билсанг, оғзи полвонлардан йироқ юр,
Сўзи оғу, суҳбати нордонлардан йироқ юр.
Дўстингман деб ҳайқирган, ортингдан иғво қилгағ
Касбу кори фитнаю бўҳтонлардан йироқ юр.
Сохта табассум бирла шум ниятин яширган
Дили қора, бад аҳду паймонлардан йироқ юр.
Улар билан ўткарган дақиқанг увол бўлгай,
Енгил-елпи, ялтироқ давронлардан йироқ юр.
Етмоқ бўлиб бошингга, оғу солиб ошингга,
Вале қошингда тили бийронлардан йироқ юр.
Гар Охунжон, ғафлатда қолмай десанг, албатта,
Одам шаклига кирган шайтонлардан йироқ юр.

АРДОҚЛАРИНГ БОР

Лолалар ранг талашган яноқларинг бор,
Асалга тот улашган дудоқларинг бор.
Бир нигоҳинг билан бу дилга ўт ёққан,
Оловлардан оловроқ қароқларинг бор.
Меҳр ила шафқатингга адо эдим ман,
Нетай, меҳр ўрнига қийноқларинг бор..
Ойлар эмас, кўйингда йиллар чекдим оҳ,
Синайвер, дағи ҳар не синоқларинг бор!
Кўз учида боқсанг ҳам гоҳи ғамзали,
Вафо эмас, кўзингда алдоқларинг бор..
Бағритошлик бобида, рости, э санам,
Минг йилларга етгулик сабоқларинг бор!..
Балки дилинг тубида, шўхи париваш,
Ўзгинамга аталган ардоқларинг бор..

ТАРК ЭТМАГИЛ

Сен йигитлик орини тарк этмагил, тарк этмагил,
Ерга дил изҳорини тарк этмагил, тарк этмагил.
Ернинг сунбуллари гулзор бўйига тенг дегил,
Бу каби гулзорни тарк этмагил, тарк этмагил.
Бу чаманзор билмоқ эрсанг, холи эрмас хордан,
Уни ҳатто хорини тарк этмагил, тарк этмагил.
Фарҳоду Мажнун шиори васл эди, дийдор эди,
Сен Жунун шиорини тарк этмагил, тарк этмагил.
Юз ҳавас ўткинчидир, юз бир ҳавас ўткинчидир,
Ёзмишингда борини тарк этмагил, тарк этмагил.
Бу жаҳонда, э, Охунжон, ишқ деган бир кор бор,
Дунёнинг шул корини тарк этмагил, тарк этмагил.

ҚИЗИЛ ОЛМА МИСОЛИ...

Қизил олма мисоли юзингиз тарам-тарам,
Кўзларингиз олдида лол қолур офтоб ҳам.
Хулқи хушлик бобида қиёсингиз топилмас
Ҳаё бирла бўлибсиз эл ичида мукаррам.
Ошиқ аҳли номингиз эшитганда энтикар,
Не-не диллар фироқда ўртанадир дамодам.
Асло кўзимдан нари кетмас хуш сувратингиз.
Сўзланг, уни чизибдир қай бир мунаввар қалам?
Ақлимни банд этдингиз, қўрқадирман бир кун
Жаҳонни ҳам бир нигоҳ бирла этарсиз қарам...
Фазлу гўзаллик бирла камол топган парирў
Наҳотки бизлар учун яралибдир бекарам?
Охунжоннинг қалбида жанг қилур икки туйғу:
Бир висол умиди, биттаси ҳажру ситам...

Э, ДҮСТ, БИЛИБ ҚҮЙ...

Кўз ёш тўкиб ҳар кимсага очма ғамингни,
Тани бошқалар сезгайми дарду аламингни?
Фориғ юраин десанг мусибату ситамдан
Нафсингни тийиб ўйлаброқ босгил қадамингни,
Тўзим топабил, сўзу суханингда собит тур,
Сивоқ айласа номарду ножинс чидамингни.
Тақдир шамоли қаттол эрур, э, дўст, билиб қўй,
Ногоҳ қутуриб ўчирмасни ёруғ шамингни.
Сен шоҳлар каби тузма бузиб, майли, жаҳонни,
Обод айлагин ва лекин ўрну ўрамингни.
Элу юрт учун бахшида эт сен ҳам, Охунжон,
Кўксингда ёниқ қалбингу мўъжаз қаламингни.

ЙЎҚДИР

Чин инсонга меҳрдан ортиқ тўтиё йўқдир,
Меҳр нуридан ўткир оламда зиё йўқдир.
Соғинчли дийдаларда дийдор сўзи акс этса,
Дийдорлашув онидан ширинроқ сафо йўқдир.
То бор экан оламда меҳри дарё одамлар,
Оқар эзгулик наҳри, унга интиҳо йўқдир.
Ва ле, дўстинг ногаҳон ғанимингга қўл чўзса,
Бу балодан баттарроқ оламда бало йўқдир.
Собит турмас сўзида, кимниким имони сушт,
Имони сушт кимсада ор бирла ҳаё йўқдир.
Қай фарзанд ота-она юзин ерга қаратмиш
Жаҳонда бу юзлардин ортиқ қаҳрабо йўқдир.
Диёнат тилар доим ҳар кимсага Охунжон,
Кўнглида унинг бундан ўзга муддао йўқдир.

БОРМАН

Санам, сенинг ул чашми хуморларингга борман,
Лола мисоли қирмиз рухсорларингга борман.
Менга гоҳи-гоҳида сузгун боқиб ўтарсан,
Товус хиромларидек рафторларингга борман.
Чаман мисоли яшнаб ўтар бўлсанг ёнимдан,
Гул бўйидек уфурган уфорларингга борман.
Меҳру карам ўрнига озорни русум этдинг,
Ишқ аҳлини хор этган озорларингга борман...
Туйғуларингни бунча мендан пинҳон тутарсан,
Кўксингда ёширинган асрорларингга борман.
Бол тўплаган боғ каби бол тўкилур лабингдан,
Асал мисол олмаю анорларингга борман!
Ёлғон ваъдалар бирла Охунжонни овутган
Ўшал шириндан шакар гуфторларингга борман...

КЕЛДИ КЎКЛАМ...

Келди кўклам юртимизга кўркини кўз-кўз қилиб,
Шод бўлинг, хуррам бўлинг, дўстлар, бу кун наврўз
қилиб.

Сумалак тўлган қозонлар теграсида жам бўлиб,
Шўх гурунг қурсин ёронлар кечани кундуз қилиб.
Нағмасоз, чертгил торингни куйга тўлсин еру кўк,
Сархуш айла ҳар кўнгилни «Ушшоқ»у «Феруз» қи-
либ.

Шўх келинлар давраларда дурраларин дол қўйиб,
Яйрасинлар, ўсмалардан қошларин қундуз қилиб.
Нозанин қизлар кўнгилга оташу тугён солиб,
Ошиғин ўтларда ёқсин кўзларин юлдуз қилиб.
Бу суюк айёмда ҳеч ким илтифотсиз бўлмасин,
Ҳеч киши ҳеч бир кишини кетмасин маънос қилиб.
Кел, Охунжон, кўнглига ёққил чироқлар, наврўзим
Шомларимни кундузу дупманни менга дўст қилиб.

КЕЛ ҚОШИМА

Кел қошима, гўзалим, юзингни гулгун айлаб,
Жафони ўтга ташлаб, вафони ҳар кун айлаб.
Сенсиз ўтган кунларим ўхшар сим-сиёҳ тунга,
Кел, бу қаро тунларни мисли ёруғ кун айлаб.
Қошларингни чимирма, мендан юзингни бурма,
Етармисан муродга кўз ёшим Жайҳун айлаб?
Адоинг ҳам ўзимман, фидоинг ҳам ўзимман,
Кел рақиблар ниятин ёндириб, кукун айлаб!
Васлингни қумсаб ҳар он, ўйларимда ғалаён,
Тутгил висол майини руҳимни сокин айлаб.
Сен табассум қилган чоғ, ёнур дилимда чироғ,
Кел қошима, жафони бас айлаб, якун айлаб!
... Етармисан муродга кўз ёшим Жайҳун айлаб!

БИНО ҚҶЙИБ ҶЗИНГГА

Ҳолгинамга куларсан,
 бино қўйиб ўзингга.
Қалбимни минг тиларсан
 бино қўйиб ўзингга.
Кўксимни чок-чок этиб
 маҳзун-у ғамнок этиб
Минг кўйларга соларсан
 бино қўйиб ўзингга.
Васлинг дея ёлборсам
 қалбимни неча ёрсам
Билмаганга оларсан,
 бино қўйиб ўзингга.
Илтифоту карам не,
 шафқат надир, билмассан,
Ва на кўзга иларсан,
 бино қўйиб ўзингга.
Ҳасратингда э, санам,
 тик қоматим дол эрса,
Наҳот хуррам бўларсан,
 бино қўйиб ўзингга.
Кўйингда ёна-ёна
 бўлсам агар девона
Унда нима қиларсан,
 бино қўйиб ўзингга....

ДИЛДА БИР НИДО БИЛАН...

Бемор ўлса ҳар киши гар кибру ҳаво билан
Фориғ ўлмас бу дарддан малҳаму даво билан.
Юраги пок инсонлар кирмагай ғайр йўлга
Йўлдан қайирмоқ уни маҳолдир тилло билан.
Ҳақиқатни ёлғондан фарқ этмас эса ҳар ким
Кун кўрадир бир умр надомат, хато билан.
Оқиллар суҳбатига нисор айла жонингни,
Дўсту улфат тутинма нияти бежо билан.
Давлату бойлигингга ишониб ҳаволанма,
Тубан кетганлар бисёр бу каби матоҳ билан...
Инсофу диёнатдан айру тушмасин йўлинг,
Нафас олар Охунжон дилда шул нидо билан!

КЎКСИМДАГИ АРМОНСАН...

Сени кўрсам димоғимга атир пуркар ҳаволар,
Қувончимга торлик қилар назаримда самолар,
Бу оламга тўлиб кетар шўх куйлару наволар
Муродимсан, нажотимсан, менга жону жаҳонсан!

Бу оламда неки нодир — баридан сен нодирсан,
Мендан олис юрсанг ҳамки, жисмим аро жодирсан.
Мени бору йўқ қилишга ёлғиз ўзинг қодирсан,
Измим маним қўлингдадир, сен соҳиби фармонсан.

Бир назвора этар бўлсанг, учқур бўлгум лочиндан,
Мендек бахтли инсон бўлмас бу жаҳонда, очунда,
Маним учун саодатсан, ҳаёт гулисан, чиндан
Ҳаётим ҳам мамотимсан, дардларимга дармонсан...

Умрим ўтар камон мисол ҳилолингдан умидвор,
Жон олғувчи ширин-ширин мақолингдан умидвор,
Умрим бўйи ўйлаганим висолингдан умидвор,
О, азизим, Охунларга бўлиб қолма армон сан'

МЕН ҚАЛБИМНИ ТОР ҚИЛИБ ЧАЛСАМ...

Мен қалбимни тор қилиб чалсам,
Етармикан тингларга дошинг?
Ҳисларимни гар тўкиб солсам
Оқмасмикин аламли ёшинг,
Мен қалбимни тор қилиб чалсам?

Шўх тарона кутма бу тордан
Шўхлик ундан кетгандир ариб.
Мунг таралар бу тордан яккаш,
Унда дардлар турар қабариб
Мен қалбимни тор қилиб чалсам...

Мен қалбимни тор қилиб чалсам,
Оҳанг эмас, тўкилур ўтлар.
Афгон ёқдан соғ-омон қайтиб
Латиф Хўқанд кўчаларида
Оҳ деб, ўққа учган йигитлар —
Фарёд чекар бу торни чалсам.

Оталари тўкиб қон ёшлар
Оналарин қадди дол бўлди,
Фарёдлардан эрийди тошлар,
Бу не бало, бу не ҳол бўлди?
Дил ўртанар бу торни чалсам...
Мен бу торни чалсам куйланмас
Бир-биридан барно гўзаллар.

Ўзи кўм-кўк яшнаб соҳибим
Юзин сариғ этган гўзалар
Кўринур мен бу торни чалсам...

Чақалоқлар кўз очмай туриб
Бу оламдан кўзин юмсалар
«Қумлайбериш касри бу» деса
Юрт урфини билмас кимсалар,
Қай оҳангда янграсин бу тор,
Қай оҳангда сайрасин бу тор?

Сену мени туққан эл бутлаб
Азим юртнинг дастурхонини
Ўзлигига қолганда, ажаб
Бутун еёлмаса нонини
Қандай наво чиқсин бу тордан,
Мен қалбимни тор қилиб чалсам?

КАБУТАРЛАРИМ

(Қизларим Дилдор, Гулнор, Нигорларга)

Юрак ўзи муштдек нарсадир,
Аммо тубсиз туюлар қаъри.
Уммондир у, бордир унда дур,
Бордир унинг лаълу зарлари,
Сиз — ундаги ноёб зарларим,
Маъсумгина кабутарларим!

Сиз дунёга келган онингиз
Бир нарсани ўйлардим фақат:
Омон бўлсин дедим, жонингиз,
Ҳамроқ бўлсин дедим, саодат.
Сизсиз менинг бисот-борларим,
Маъсумгина кабутарларим!

Билағонлик даъвосин қилиб,
Лоф урмадим умримда, бироқ,
Сабоқ бердим: «Нопок тўдалар,
Иблислардан юринг деб йироқ».
Шундай дедим, сизга шартларим,
Маъсумгина кабутарларим!

Йиллар кечди. Утди қатор тўй,
Ҳовлимизда янгради куй, соз,
Кўзларимга мўлтираб шу кўй,
Бирин-сирин этдингиз парвоз...
Эй, сиз гули муаттарларим,
Маъсумгина кабутарларим!

Яратганга шудир таваллом,
Шудир ёниқ истагим ёлғиз:
Менинг рангим сарғайсин, аммо,
Сарғаймасин сизнинг юзингиз.

Ариб кетар шунда дардларим,
Маъсумгина кабутарларим!

ҚИЗЛАРЖОН

Кўзи хумор, сочи тол-тол қизларжон,
Шўху дилдор, қоши ҳилол қизларжон.
Шивирлашиб шўху хандон куласиз,
Завқлантирди қандай хаёл, қизларжон!

Бунча турфа, бунча турли шевангиз,
Бунчалар ҳам ёрқин нурли чеҳрангиз,
Не йигитлар кўнгил розин айтолмай,
Тегрангизда ҳайрону лол, қизларжон...

Эгдирасиз эгилмаган бошларни,
Синов айлаб саботу бардошларни,
Қароқлардан оқиздирманг ёшларни,
Шамшод қадлар бўлмасин дол, қизларжон!

Оппоқ-оппоқ кабутарга ўхшарсиз,
Сарв ила суманбарга ўхшарсиз.
Чарақлаган кўзингизда бир умр
Кулиб турсин бахту иқбол, қизларжон!

ДИЛ РОЗИНИ СЕЗСАЙДИНГ

Билмас эдим гирёнлик надир,
Мискинлик не, ҳайронлик надир.
Саргардонлик, сарсонлик надир,
Кириб чиқдим бу кўчаларга,
Тонгни улаб тун-кечаларга.

Ўзгинангга шайдолар бўлдим,
Васлинг дедим, адолар бўлдим.
Боқмасанг ҳам кўзинг учида,
Васлинг учун гадолар бўлдим.
Қани, жоним, буни билсайдинг,
Қани, бир бор раҳминг келсайди...

Сени дея елдим-югурдим,
Оташларга ўзимни урдим.
Сени дея, якка маъбудам,
Пойларингда имон ўгирдим,
Қани, жоним, буни билсайдинг,
Қани, бир бор раҳминг келсайди!

Шайдо дилнинг шудир сўроғи,
Қачон ёнгай бахтим чироғи?
Умрим бўйи кўксимни пора
Этмагайми ҳижронинг доғи?
Дил розини, қани, сезсайдинг,
Қани, бир бор раҳминг келсайди!

КУЗЛАРДАН ИЗЛАНГ

Кўнгил тубидаги мазмун маънони,
Хуяқи хушлик ила одоб, ҳаёни,
Меҳру муҳаббатни, мангу вафони
Ширин сўзларданмас, кўзлардан изланг.

Кўнгилда неки бор кўздан аёндур,
Кўнгилда бор гаплар кўзда баёндур.
Кўзлар айтар маъно олам жаҳондур,
Меҳрни юзданмас, кўзлардан изланг.

Севги изҳор этиб, роз айтмоқ осон,
Ҳар сўзни пардозлаб соз айтмоқ осон,
Айтилган каломни боз айтмоқ осон
Севгини розданмас, кўзлардан изланг.

Ҳусну кўрк ақлни оладир лекин,
Лол этиб, банди-банд қиладир лекин.
Сизни минг кўйларга соладир, лекин
Меҳрни ҳисданмас, кўзлардан изланг.

Майли, сел бўлсангиз ишва, нозлардан,
Ширин кулгулару хуш овозлардан,
Ёлғонни ажратиб лекин, ростлардан
Севгини нозданмас, кўзлардан изланг.

ОНА ХАЛҚИМ...

Она халқим, ҳар сўзингда қанду новвот бор,
Новвотлардан минг бор аъло, мислсиз тот бор.
Ассаломдан бошлангувчи каломинг борки,
Менинг учун бу дунёда демак, ҳаёт бор!
Боқиб туриб заҳматларинг, бардошларингга
Дерман: сенда қоялардан буюк сабот бор!
Ерлар очиб, уруғ сочиб ўтар кунларинг
Кўкрагингда булоқ бўлиб тошган мурод бор.
Олтин эмас, савоб билан обод уйингда
Ўйбарчинлар, Алпомишлар, не-не Фарҳод бор!
Минг йилларнинг тафаккури шуурингда жо,
Парвозларга аҳд айласанг, сенда қанот бор.
Сен тоғлардек барқарорсан, бағрингда чунки
Муқаннодан томир суриб келган зурёд бор!

ЗИЙНАТИНГ

Лаълу дур зийнат эмас, номусу оринг зийнатиног,
Элда меҳнат бирла топган эътиборинг — зийнатиног.
Мингта ваъз айтсанг заминдан бир ҳовуч дон унмагай,
Юртни маъмур этадирган касби-коринг — зийнатиног.
Бир совуқ сўз бирла дўстмас, билки, душман ортадир,
Хушсухандонликка уйғун иқтидоринг — зийнатиног.
Яхшилиқ — нақши умр, зинҳор унутма, э, дўст,
Яхшилиқ йўлидаги аҳди қароринг — зийнатиног.
Шумқадам, ағёр, ғайирлар ниятин барбод этиб
Баракот-ла бошланур субҳу наҳоринг — зийнатиног,
Сен Охунжон, ўз-ўзингдан масрур ўлмаи бил шуни:
Шул она тупроқ ила юрту диёринг — зийнатиног.

БЕКОР...

Эзгулик тиламаса инсон агар инсонга,
Эзгулик тиламаса чор кўчада сарсонга
Диёнатга қўл бериб, топинмаса имонга
Унга эҳтиром бекор, инсон деган ном бекор.

Унутар эрса агар ўз тупроғи қадрини
Англаб роҳат топмаса Мир Алишер сатрини,
Туймас эрса барҳаёт ўз тилининг атрини
Унга эҳтиром бекор, инсон деган ном бекор.

Самодан тушган мисол ўтмишини унутса,
Ўзи ўзидан сархуш ўз ҳешини унутса,
Жафокаш элу юртин ташвишини унутса
Унга эҳтиром бекор, инсон деган ном бекор.

Қар кимсанинг, Охунжон, орияти йўқ эрса,
Инсонга инсон каби муруввати йўқ эрса,
Ўз қадрини билмаса, ҳамияти йўқ эрса,
Инсон деган ном бекор, ҳатто бир калом бекор.

НАВРЎЗИМ МЕНИНГ

Борлиқни уфорга тўлдириб келдинг,
Қирда лолаларни кулдириб келдинг,
Қушларга нағмалар чалдириб келдинг,
Наврўзим, қадимдан қадимим менинг.
Имондек муқаддас удумим менинг.
Халқим бисотида дурри ноёбсан,
Тургану битганинг тўкис савобсан,
Меҳрга чорлаган ўтли хитобсан,
Наврўзим, қадимдан қадимим менинг,
Ўзелигим, муқаддас удумим менинг.
Сени узлатларга отмоқ бўлдилар,
Қатлингга ҳукмлар битмоқ бўлдилар.
Устингдан тупроқлар тортмоқ бўлдилар,
Наврўзим, қадимдан қадимим менинг,
Ўтларда ёнмаган удумим менинг.
Оламда қуёшни сўндириб бўлмас,
Дилдаги оташни сўндириб бўлмас,
Инсонни зулматга кўндириб бўлмас,
Наврўзим, қадимдан қадимим менинг,
Йўлидан қайтмаган удумим менинг.
Ёздинг палагингни сен доно Шарқда,
Ҳар бир айтган сўзи пурмаъно Шарқда,
Фарзандлари Бобур ҳам Сино Шарқда,
Наврўзим қадимдан қадимим менинг,
То абад барҳаёт удумим менинг.
Жонгинам тасаддуқ уфорларингга,
Мунаввар, сеҳрли наҳорларингга,
Кўрку назокатинг, виқорларингга,
Наврўзим, қадимдан қадимим менинг,
Имондек асраган удумим менинг.

ЙИЛЛАРНИ ЕЛГА БЕРМАНГИЗ

Сизга айтар дил сўзим шу:
Асло номард қошида
Бўлмагай оламда ҳеч
Юрингиз виждон йўлидан,
Дони йўқ буғдой мудом
Мағзи пуч бошоқ каби
Маст этиб, не йўлга сизни
Бу юрак амри, — дея
Дўсту ёр бисёр вале,
Ўзга бир ёр кўйида
Дам ғанимат, умр ўтар,
Баъзи инсонлар каби

нохуш кунлар кўрмангиз,
маъюсу мустар турмангиз,
инсонга виждондек ҳакам,
ўзга йўлдан юрмангиз.
осмонга ўрлар дейдилар,
беҳуда кўкрак кермангиз.
бошламас кўнгил кўйи
турфа кўчага кирмангиз.
ёри вафодор биттадир,
енгил хаёллар сурмангиз...
қолсин изингиздан самар,
йилларни елга бермангиз!

СЕН БАҲОРСАН

Бу жаҳонда кўзларингдек
сим-сиёҳ чарос йўқ,
Гул эрурсан, гуллар ичра
сенга ҳеч таққос йўқ,
Кўзларинг дил ўйнатур,
сўзларинг дил ўйнатур,
Етти иқлимда санингдек
яна бир дилбоз йўқ!
Сен малаклардан малаксан,
тингла э, гулчеҳра ёр,
Сенга ўтлуқ нисбатимда
заррача пардоз йўқ.
Сен — баҳорсан, барча дилми
урдирурсан барқ ва ле,
Бизга қаҳри қаҳратон бор...
воҳ, нечукким, ёз йўқ...
Қай куни лутфу карам-ла
ваъдалар қилдинг ва ле,
Кўзларинг, дердики, ҳай-ҳай,
бу каломда рост йўқ...
Андалибдек бошгинангга
арзи ҳол айлай десам,
Мингта булбул шарҳида
кўнглимдаги бир роз йўқ.

БЎЛМАГАЙ

Баҳри барда юзларингдек
қирмизи ранг бўлмагай,
Сўзларингдек жонфизо
сеҳрли оҳанг бўлмагай.
Ҳуснингү қаддинг, камолингга.
қиёслар изламам,
Мингта шамшод бирла сарвда
битта қирранг бўлмагай.
Ҳусн ила кўрқда тўкиссан
гарчи, бағринг тош, санам,
Ваҳ-ваҳ, кўнгиллар ичинда
бундайин санг бўлмагай.
Бир ўйим қилгай вафо дер,
бевафо дер бир ўйим,
Икки лашкар ўртасинда
бунчалар жанг бўлмагай!
Қанча Фарҳодлар ҳали
чеккайлар ишқдан изтироб
Ҳеч бирининг ҳоли лекин
мендайин танг бўлмагай...
Сен Охунжон, гар висол
истар эрсанг ёрга сиғин,
Пойига бошинг уришдан
ўзга чоранг бўлмагай!

ДЕМА

Юртга фидо бўлмаган жонни сира жон дема,
Жон чекмайин етишган жононни жонон дема.
Миннат — тигдайин кескир, миннат — тоғдайин оғир,
Ортида миннат турган давронни даврон дема.
Дарё тубида пинҳон тош ҳам қирғоққа чиқар,
Жаҳонда бирор сирни қоладир пинҳон дема...
Бу кун бахтинг чарақлаб, омадлар кулиб боқса
Доимо қўлим узун ва бошим осмон дема.
Саломнинг ҳам қарзи бор, элдан саховат кўрсанг
Атрофимда муҳайё очилдастурхон дема...
Унутиб диёнатни дарахт мисоли синсанг,
Ҳақ қаҳридан синурсан... Синдирди бўрон дема!
Мен дунё ишларига боқиб айтдим бу гапни,
Охунжоннинг сўзлари бунчалар нордон дема.

КЎЗЛАРИ ШАҲЛОНИ КЎР...

Кўзларин сандин яширган кўзлари шаҳлони кўр,
Кўзларида сани кўзга илмаган маънони кўр.
Юлдузим деб балки юз бор ёнига елдимг ва ле
Қўлларинг етмас самода порлаган Зуҳрони кўр.
Сўзларинг елларга учди, васлидан қилдинг умид,
Кўнгли тош, ваъдаси ёлғон ул малак сиймони кўр.
Ошиқ аҳлига азалдан ҳар қадамда юз ғанчим,
Бошгинанг узра муаллақ шўриш-у ғавғони кўр!
Бил, гўзаллар ваъдасининг кўпи ёлғон, ози чин,
Кўҳна дунё ичра бундоқ кулгили савдони кўр.
Дард кўпдир даҳри дунда, ишқ дарди бедаво,
Дарду заҳмингдан, Охунжон, беҳабар дунёни кўр...

ҚАЙДАНАМ КЕЛИБ ҚОЛДИМ...

Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга,
Кўриб бир парирўни ўтлар туташди жонга,
Киприкларин ўқ қилиб кўксим олди нишонга...
Пинҳон-пинҳон куларлар бизни ташлаб ҳижронга,
Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга?

Тонг қолдим гуллар шаҳрин кўриб асл гулини,
Билмас эдим гулларнинг бундайин сархилини,
Ҳалакман била олмай энди унинг дилини,
Бир бора парво қилмас мендек дили гирёнга,
Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга.

Ҳушим олган бу санам паризодми, билмадим,
Малаклар наслиданми, хаёлотми, билмадим,
Энди кўрар кунларим оҳу-додми, билмадим,
Кошки бир қиё боқса мен ҳоли паришонга,
Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга.

Ўртаб-ўртаб ё маним сабрим синоқ қиларми,
Орому осойишдан тамом йироқ қиларми,
Вафо қилиш ўрнига ёки адоқ қиларми,
Рангинамни эҳтимол тенг қиладир сомонга,
Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга.

Ўтар қошимдан ҳар кун мани лолу лол қилиб,
Селкиялаган зулфини белида тол-тол қилиб,
Оқибат, кетмасайди қоматимни дол қилиб,
Оҳим фалакка етди, етмади ул жононга,
Қайданам келиб қолдим, жўралар, Намангонга.

ДОШ БЕРГИЛ СИНОҚЛАРГА

Кўзим тушиб оловдек чақнаган қароқларга
Дучор бўлдим бир умр ҳижрону фиरोқларга.
Оташ кўзлар шуъласи ўтлар ёқиб дилимга
Қалбимнинг жўш уришин тенг этди булоқларга!

Ишқ аталмиш дард дилга бийрон тил ато айлаб
Висол они қачон деб, тутадир сўроқларга.
Агар насиб этмаса ул париваш висоли
Кетарман манзилимдан бош олиб йироқларга...

Ҳижрон таъқибларидан ва ле, қочмоқ маҳолдир
Ёрнинг шўх каломлари жо эрур қулоқларга.
Шаънига шеърлар ёзиб, кўнглимни ёзай десам,
Кўксимдаги туйғулар сизмайди туроқларга.

Сабрнинг таги олтин, дейди элинг, Охунжон,
Дош бер балокаш ошиқ, ҳар неки синоқларга.

СЕН КУЛГАНИНГДА

Бу олам ногаҳон ёгдуга тўлар,
Ногаҳон барқ уриб яшнайти гуллар.
Оламда гўзаллик тантана қилар,
Сен кулганингда, сен кулганингда.

Чаманда булбуллар хониши тўхтар,
Қумрилар, майналар ёниши тўхтар.
Куйлашга қушларнинг хоҳиши тўхтар,
Сен кулганингда, сен кулганингда.

Табиат беқийс айлаб мурувват,
Сени яратибдур бунча хушсурат,
Ғунча лаб очишга этолмас журъат,
Сен кулганингда, сен кулганингда.

Келур қулоғимга жарангли унлар,
Бахтдан энтикади биздек мажнунлар
Ҳатто нурлангуси сим-сийёх тунлар
Сен кулганингда, сен кулганингда...

САЛОМИНГ МЕНГА

Асло хонумон дея умр кўрмасман,
Ўткинчи армон дея умр кўрмасман,
Ё бирор инъом дея умр кўрмасман,
Кулгунг бўлсин бир умр инъоминг менга.

Сен кулганда атирга тўлар ҳаволар,
Қувиб қаро булутни яшнар самолар,
Кўксимга тўлиб кетар турфа наволар
Берар дунё шодлигин илҳоминг менга!

Сен ўзингсан қалбимнинг тенгсиз сайёди,
Қўлингда мен шайдонинг ҳаёт-мамоти,
Бир шунқорнинг синмасин десанг қаноти
Кифоядир ширин бир каломинг менга...

Манзилдингга йўл олсанг оқшом чоғлари,
Уксиб қолур шаҳримнинг кўча, боғлари,
Тонгга қадар тинмагай ошиқ оғлари
Сенсиз йилдек туюлар бир шоминг менга.

Умрим кечар ўзингга роз айта-айта,
Қулоғингга кирмасми сўзларим? Қайдам...
Улар кунларга солиб, жон берар қайта
Кўз учида ишвали саломинг менга...

ГУЛЛАР ОРАЛАСА

Этманг таъналар йигиту қиз боғ ораласа,
Сара гулларнинг сарасин сайлаб сараласа.
Бир-бирига гуллар отиб, кулишиб хандон
Бир-бирига шўх, ошиқона мўраласа...
Гулларга кўмса маъшуқасин ошиқи шайдо,
Гулга бурканиб дилбари ўзин ороласа,
Гулнинг тикани, севгида ёр ҳажри бор, ҳай-ҳай,
Ошиқ, ўксима, кўксингни ҳижрон яраласа...
Кўксинг яросига қўюр шубҳасиз малҳам
Жонон бармоғи кифтингда бир бор ўрмаласа...
Бил, муҳаббат шавқидан масрур Охунжон,
Севги мадҳини айласа, шеърлар қораласа!

БЕЛЛАШМАГИЛ ЖОҶИЛ БИЛАН

Паҳлавон бўлсанг агар
 майдонга тушгил фил билан
Шер билан беллаш ва ле
 беллашмагил жоҳил билан.
Жоҳил отлиқ кимсалар
 тан олмас ҳатто онасин,
Унга уқтирмақ маҳол гап
 ҳатто она тил билан...
Меҳрдан сўз очма унга
 панд-ўғитни уқмагай
Зарра унинг иши йўқдир
 дил билан, кўнгил билан.
Гар юракдан сўзласанг
 чиққуси бир тошдан садо,
Унга-чи, айтган сўзинг
 елларга кетгай ел билан!
Этмагил лутф унга, ҳай-ҳай,
 бўсағангни пок тут
Ки, уйивгни тўрини фарқ этмагай оғил билан...
У — тийранدوزи ашаддий,
 кўрнамакдан кўрнамак.
Шайдир олмоққа жонингни
 тиг билан ё тил билан!
Ҳиссиз ундай кимсаларга
 қолмасин асло кунинг
У билан ўтган дақиқа
 тенгдир мудҳиш йил билан!

У НЕ ЭЛДИР...

Эл эл эмас, шиорларга боқиб яшаса,
Эсу ҳуши ёлғонларга оғиб яшаса.

Эл эл эмас, терлар тўкиб, охир-оқибат
Боши узра маломатлар ёғиб яшаса...

У не халқдир бахту роҳат ундан буриб юз
Кўзларидан алам ёши оқиб яшаса?

Бу не элдир аёллари яшнамоқ қолиб
Жондан тўйиб, ўз-ўзларин ёқиб яшаса!

Очлар ила дайдиларга паноҳ берган эл
Наҳот хорлик тамғасини тақиб яшаса?

Бошларига бало ёғса тақдирдан кўриб
Уксиб-ўксиб, бир умрга чалғиб яшаса?

Хор бўлғуси қайси бир халқ ору гурурин
Қозиқ каби қаро ерга қоқиб яшаса!

АЙЛАГИЛ ДИЛДОРЛИК

Кезадирман бир санамнинг кўйида мажнуннамо,
Не ажабким бир нигоҳни кўрмас ул менга раво,
Матлаби ё ол юзимни этмак эрурми қаҳрабо?
Тобакай ёрнинг кўйида тортадирман зорлик?

Ваъдаи васлин сўраб минг бор эландим, билмади,
Теграсида ўргилиб васлин тиландим, билмади,
Ҳасрат ила тонгларим тунга уланди, билмади,
Қайда бордир бунча зулму бунчалар хунхорлик?

Бир сўзингга зор айлаб дерман чектир изтироб,
Жисму жоним ёндириб, айлагил бағрим кабоб,
Мен-чи, сенга талпинурман, изларинг айлаб тавоб,
Тушса тушсин бу бошимга беадад абгорлик!

Қил карамлар қувнайин қоши ҳилолим бор дея,
Лайливашим, сарвиқаддим, сўзи болим бор дея,
Мингта Шириндан ширин офтоб мисолим бор дея,
Қўй Охунжонга ситамни, айла бир дилдорлик!

КУТДИРМА

Йўлингга боқарман, кўзи хумор, кутдирма,
Келсин сен ила қалбима баҳор, кутдирма.

Шўхлигинг тутиб, кўп ёқдинг`ҳижрон оловида,
Кўнгил розини этгали изҳор кутдирма.

Келгум қошингга деб унутиш аҳду вафони,
Ошиқ аҳлига бўлгуси озор, кутдирма.

Кўзинг чақини қалбима бир оташми солди?
Ёндирсанг майли, ёндиру зинҳор кутдирма.

Парвона каби айланаман бошингда минг бор,
Лутфу карам эт, бўлмайин абгор, кутдирма.

Охун оҳини кўкка еткурмоқдин мурод не,
Бир ширин каломингга этиб зор, кутдирма,
зор кутдирма.

БЕПАРВО ЭКАНСАН

Дилраболар ичра сен бунча дилрабо экансан,
Чаманлар кўркига ҳусн ила оро экансан.
Нигоҳим тушгач илк бор вужудим ёнди оташда,
Хумор-хумор кўзлари бунчайм қаро экансан,
Сўзларингдан бол томар, юлдузинг бунчалар иссиқ,
Сени Чўлпонга тенг десам мисоли Зуҳро экансан.
Топмадим бир ҳоли фурсат сенга этмоққа арзи-дил,
Зилолингдан баҳрасизман, мисли шўх дарё экансан.
Кеч дедим, кўнгил, унингдек бемеҳр жононадан,
Кечиб бўлмас, чунки қалбим туб-тубига жо экансан.
Кўйингда кечиб оромдан, васлинг ўтида ёнганга
Ажабким, бемурувват, бераҳму бепарво экансан!

ҚАЙДАНАМ СЕВДИМ СЕНИ

Борлиғимга ўт туташди, э, санам, севдим сени,
Ёнди жон, ёнди юрак, ёнди танам, севдим сени.

Фарқ этиб бўлмас ҳолим савдодийлар аҳволидан
Қайданам кўрдим сени, воҳ, қайданам севдим сени...

Изларингдан қолмагайман, эргашурман соядай,
Ақлу ҳушимни тамом қилдинг қарам, севдим сени.

Мен сенга толе, саодат, шодумонлик истасам
Илтифотинг шулмиди қилдинг ситам, севдим сени.

Билким, ошиқ аҳли жони минг эмас, бир донадир,
Қўй жабрни, қўй ситамни, қил карам, севдим сени.

Кўп замон ҳажринг тиғидан хаста-ю мажруҳман,
Асли васлингдан шифо топгай ярам, севдим сени.

... Қайданам кўрдим сени, воҳ. қайданам севдим сени.

БИТТА-Ю БИТТА

Сенингдек эл аро лоларухсор битта-ю битта
Манингдек они бир кўрмакка зор битта-ю битта.

Жаҳоннинг боғи обод андалиб куйидан гарчанд
Сенингдек сўзи бол, шакаргуфтор битта-ю битта.

Биларман, йўллариингга кўз тутар неча шайдолар
Ва ле, ишқингда э, гул, гирифтор битта-ю битта.

Инонмоқ эрсанг сўзга мана, кўксимга бош қўйғил,
Сенга жонини бермоққа тайёр битта-ю битта.

Сен ухларсан, самода ою юлдуз анжуман қурмиш
Ва лекин остонангда бедор битта-ю битта.

Сени деб оташу ўтга кирардан асло тоймасман,
Охунжон янглиғ аҳди барқарор битта-ю битта!

НА ДАРКОР

Оқил бўлсанг, бундан ўзга зийнат на даркор,
Хонадонинг обод эрса, жаннат на даркор?
Меҳнат билан олқиш олсанг элу диёрдан,
Шу толедан ортиқ қадр қиммат на даркор?
Йигит бўлсанг, сен даврнинг юкини кўтар,
Элу юртга қуруқ шаклу суврат на даркор?
Бошингнимас, осмонларда тутгил орингни,
Эр кишига маломату миннат на даркор?
Тама қилма ўзгалардан меҳру марҳамат,
Назру ниёз ҳиди келган ҳиммат на даркор?
Саодатни сабот билан топгил, Охунжон,
Машаққатсиз кулиб боққан омад на даркор?

ЭМАС

Мен учун ашъор битиш—эрмак эмас,
Сўзларим шундан—гурунч, курмак эмас!
Кечмагай бир сониям мақсудсиз,
Касбу корим хом хаёл сурмак эмас.
Жоҳилу нодон йўлидан юрмадим
Муддаом бул роҳга кирмоқ эмас.
Дурни дур дерман рафиқлар, муддаом,
Тош-кесакка дур номин бермак эмас!

Сажда-этгум юртсеварлар қошида
Юртсотарлар мен учун ўрнак эмас.
Ғайри ёзса қисматимни ниятим
Қаршисида мунғайиб турмак эмас!
Билсангиз, дўстлар, Охунжон мақсади
Ўз элида бош эгиб юрмак эмас!

ИЗЛАБ-ИЗЛАБ

Топмадим кўнглимдаги зебони излаб-излаб.
Шўху барно бир бодом қабони излаб-излаб.

Жаҳоннинг гуллари кўп, раънолари ҳам бисёр,
Оввораман бир гули раънони излаб-излаб.
Еринг бўлса, Зухродек аҳдига содиқ бўлса,
Қайдан топай мен ундоқ Зухрони излаб-излаб?
Дард чекарман, давоси висоли маҳбубадир,
Қайга бошим урай бу шифони излаб-излаб?

Хаёлим кўзгусига жо эрур бир қоши ё
Қайга борай ул нозик адони излаб-излаб?
Қаро кунлар тушмасин бошингга шўрлик ошиқ,
Бепарво бир қошлари қарони излаб-излаб...
Сен Охунжон, Лайливаш анқони излаб-излаб,
Топдинг охир жонингга жафони излаб-излаб.

СЕНГА НОЗИК САВОЛЛАР БЕРДИМ...

Сенга нозик-нозик саволлар бердим,
Нозик саволларда акс этди дардим,
Нозик савол билан қалбимни ёрдим,
Сендан на садо, жавоблар бўлди.

Сенга талпинишни қўймасман аммо,
Сен эса олислаб кетдинг тоборо.
Ёруғ кунларимни этдинг-ку қаро,
Юрак-бағрим маним каоблар бўлди.

Булутлар ортида офтоб бор дедим,
Шу зебо бўлади менга ёр дедим,
Васлини кутарман умидвор дедим,
Ва ле, сендан фақат итоблар бўлди.

Борми ёзмишимда ё бундоқ хорлик,
Хумморлик, абгорлик, девонаворлик?
Дилдорлик ўрнига қилдинг киборлик,
Рангим сариғ, ҳолим хароблар бўлди.

Тунлари уйқусиз тўлғонишларим,
Номингни шивирлаб уйғонишларим,
Сени кутиб ўтган ёзу қишларим
Агар билмоқ бўлсанг, китоблар бўлди.

МЕНДЕК

Э, ёр, изингни ҳеч ким
этмас тавоб мендек,
Ким бўлибди пойингда
хоки туроб мендек?
Ҳузурингда бир эмас
юз бор этиб арзи ҳол
Юз саволга биргина
кутмас жавоб мендек.
Жон олар жилваларинг
жо кўзим қаросига
Ким кўрибдир қошида
бундоқ сароб мендек?
Остонангни остида
посбони мушфиқ бўлиб
Кимлар турар туну кун
этиб тарки хоб мендек?
Ишқ аҳлини жаҳонда
масрур кўрдим висолдан
Вале висол деб чекмиш
ким изтироб мендек?
Охунжонни ҳижронда
қийнамоқни расм этма
Ки топилмас кўйингда
қоли хароб мендек...

СЕНГА-СЕНГА

Дил талпинади, талпинади жон сенга, сенга,
Талпинган ила борми етар он сенга,
сенга?

Кутдим неча йил сарғайиб лутфу карамингни,
Дугонами, ошноми ҳижрон сенга,
сенга...

Жисмимда жоним битта-ю, ҳажринг ўқи лак-лак,
Биргина жон табакай нишон сенга,
сенга...

Оний азобим еткур у жононга деб айтсам,
- Булбул ўқигай тонггача дoston сенга,
сенга?

Ҳусну жамолингга боқиб, васлингни қўмсаб,
Юз бор тиларам жавлону жавлон сенга,
сенга?

Охун жонини пора-пора қил деб табиат
Берганми ё жом олгувчи мужгон сенга,
сенга...

КЎРГИЗДИ

Табиат санъатин кўз-кўз
этиб чеҳрангда кўргизди,
Ҳамма жозиба-ю шўхликларин
жилвангда кўргизди.
Ширин лутфу такаллуминг
қиёсин излаган эрдим,
Тонготарлар ёниб булбул
ажаб оҳангда кўргизди.
Табассум яшнаган гулгун
лабинг таърифини сўрсам,
Они қанду асал бирла
ёқутий рангда кўргизди.
Висолинг деб югурдим,
оқибатни кўрки дунёнинг,
Мени ошиқларинг пойи
кўтарган чангда кўргизди...
Менинг дилим висолинг деб
ёнар аланга-оташда,
Сенинг дилингни, э барно,
мисоли сангда кўргизди...
Фидойилик шиори эрса-да
гарчанд Охунжоннинг
Ажабким, куну тунин
оҳу аттангда кўргизди.

БАҲҚАРОП БЎЛСИН

Ҳар кишининг жаҳонда кўнглидаги ёр бўлсин,
Севгида саодати доим баҳқароп бўлсин.
Ёрнинг ҳар тақаллуми мўмиёдир, асалдир,
Бир жон эмас, юз жон ҳам йўлида нисор бўлсин.
Ким тарк этса ёрини, тингламаса зорини,
Ҳижрону изтиробга бир умр дучор бўлсин!
Қаро зулфлар бўйини унутса агар ҳар ким
Шу қокиллар қатли-чун битта-битта дор бўлсин.
Муҳаббат — дил гавҳари, чекил, эй ҳижрон, нари,
Бийрон-бийрон тилларда қўшиғу алёр бўлсин.
Замину замонларни ўртаб келган муҳаббат
Ҳар юракда бир умр ёниб турсин, бор бўлсин!

КЕЛМАС ХАЁЛГА

Тўлин ой ҳам тенг келмас ул жонон мисолига,
Ташнадан ҳам ташнадирман унинг висолига.
Мен кўйида оввора-ю сарсон кезарман,
Нечун мени келтирмас у бир бор хаёлига?
Бир париваш тимсолида жонимга офат
Келганмикан дерман боқиб қадди-ниҳолига...
Айтинг; нечун ошиқ жонин гулхандайин ёқиб,
Бир бор жавоб этмас ажаб, минг бир саволига?

Ё чорасиз шайдосин ул бағри тош санам
Муродига етгаймикан етиб заволига?
Соя каби юрма деманг ортидан, нетай,
Бор вужудим чирмаб олмиш зулфин ҳар толига...

ЙЎЛ БОРМИКАН ДИЛИНГГА

Нигоҳларим қадалмиш, жонон, яна йўлингга,
Сен ўтарсан бепарво, боқмай ўнгу сўлингга,
Қўлимда турфа гуллар бош эгди маъюсона,
Мен уни тутқазолмай қолдим яна қўлингга...
Қадамларингга монанд мавж уриб қирқ кокилинг,
Эркаланиб урар бош нозик-ниҳол белингга.
Эй, тимсоли гўзаллик, эй сардори санамлар,
Офарин бу жаҳонга, сени берган элингга!
Бир бор қиё боқмадинг, бир бор киприк қоқмадинг,
Пинҳона борсаммикан изингдан манзилингга?
Изингдан-ку чопарман, уйингга йўл топарман,
Аммо, айт-чи, йўл толиб бўлармикан дилингга...

БОЛ СЎЗЛИГИМ

Хуш келдинг ҳузуримга
Офтоб юзли малагим,
Ҳаётимда биргина
Васлинг эди тилагим.
Умрим бўйи биргина
Висолингни тилагум.
Хуш келдинг, соҳибжамол,
Хуш келдинг, эй, сўзи бол!

Қандай қилиб кўзингдан
Кўзларимни узайин,
Шошма, жоним, қалбимга
Суратингни чизайин.
Ширин ўйлар бағрида
Тўлқин уриб сузайин.
Ўйимда фақат висол,
Хуш келдинг, эй сўзи бол!

Сен билан кўнглим обод,
Эй, шўҳ, қаро кўзлигим,
Сенинг билан то абад,
Бахтимнинг тўқислиги.

Кетма, шакарғуфторим,
Кетмагил, бол сўзлигим,
Ўйимда фақат висол,
Хуш келдинг, эй сўзи бол!

ХУЛҶИ ХУШГИНАМ

Сен ўзингсан санамларнинг санами,
Кўзларингда жам гўзаллик олами,
Зулукми бу ё қошларинг қалами?
Ҳам парвосиз, ҳам шўх хулқи хушгинам!

Кеча-кундуз хаёлимда кезасан,
Аммо буни на билиб, на сезасан.
Истаганда истаганча эзасан,
Ўзлигимдан кетди ақлу хушгинам.

Сенинг билан суҳбат қуриб бўлмаса,
Боғлар аро бирга юриб бўлмаса,
Висолинг лаззатин суриб бўлмаса,
Инсофданми шу ҳам, ҳуркак қушгинам?

Изтиробу ҳижроннинг ҳам чеки бор,
Сенсиз ўтган оннинг тоғдек юки бор,
Айтдим сенга юрагимда неки бор,
Ҳақиқатга айлан, ширин тушгинам.

ДОСТОНГА ТЕНГ

Гар сенинг ҳуснингни таъриф айласам достонга тенг,
Сарвлар лолдир қошингда, кўзларинг чўлпснга тенг.
Лолалар, гуллар, чаманлар олмагай ортиқ ҳушим,
Негаким, ҳусну жамолинг мисли йўқ бўстонга тенг.
Бунчалар нозик табиат, бунча ҳуркак бўлмасанг,
Сен каби нозик адони эл дегай жайронга тенг.
Ахтарурман изларингни кўзларим гирён бўлиб,
Сенга айтмоқ истаган ҳар бир сўзим туғёнга тенг.
Лутфу эҳсону карамнинг соҳибу яктоси — сен,
Не бўлар бу ҳам бошимни айласанг осмонга тенг?
Бир дақиқа тур қошимда сенга арзи ҳол этай,
Бир дақиқанг қиммати гар бўлса, майли, жонга тенг.

БИР СЎЗ АЙТАЙ...

Кўриб қолдим бир масканда
Парирў бир зебони,
Қоши ҳилол, кўзи олов,
Тожикидир забони.
Кулиб аста боқди қиё,
Жон дедим: инжа биё...

Хаёлимда эъзоз этиб
Излаганим сенмасми,
Йўллариингга кўзим тутиб,
Кўзлаганим сенмасми?
Қоши қаро, зулфи сиё,
Дилоро, инжа биё!

Баҳормисан, нафасингдан
Ширин уфор пуркарсан,
Нечун мендан ҳайиқарсан,
Жайрон каби ҳуркарсан?
Сен бахтим бўл, бўлма рўё,
Бормисан, инжа биё!

Санам, мендан ётсирама,
Эмасдирман сенга ёт.
Атрофингда парвонадай
Ургиларман умрбод.
Ситамларни кўрма раво,
Биё, жон, инжа биё!

Садоқатим синар бўлсанг,
Майли, мени синоқ қил,
Фақат мени ҳижронлардан,
Ситамлардан йироқ қил,
Армуғоним сенга — вафо,
Кел, Санам, инжа биё!

ТАШЛАМАС КЎЗ ҚИРЛАРИН

Ул малаксиймо санам
 ҳеч кимга бермай сирларин
Ўтадирлар биз томонга
 ташламай кўз қирларин.
Қоладирман ортларидан
 мафтуну мажнуннамо
Ўйнашурлар зулфлари шўх
 тортқилаб бир-бирларин.
Ўтадирлар, кетадирлар
 ҳолимиздан бежабар
Гоҳи-гоҳи бир кулимсиб,
 отиб мужгон тийрларин.
Теграсида урмагай чарх
 мен каби парвона ҳам
Ёки кўнгли яйрагайми
 хор этиб асирларин...
«Эгма қошинг қош эмас, шамшир»,
 десам, кўз ўйнатиб
«Сендек ошиқларни дейди,
 бергуси таъзирларин».
Сен Охунжон, шўх қароқлар
 оташида, майли, ён,
Ҳар куни босгил юзингга
 эгма қўш шамширларин...

КҰНГИЛДАН БОШЛАНУР

Бол таъмин бергучи мева
асли гулдан бошланур,
Умримиз боқийлиги
қизу ўгилдан бошланур.
Гар олис йўлга чиқар эрсанг
оёқ остига боқ,
Манзилинг остонадан —
мўъжаз шу йўлдан бошланур.
Ёғса бошингга надомат
ўз-ўзидан ёғмагай,
Ҳар бало ҳирс бирла нафс
отлиғ сабилдан бошланур.
Ўзгаларни қилдегу ўзингни
филдек билмагил,
Бир нафас сиртмоққа боқ...
сиртмоқ — қилдан бошланур...
Сен ўзингдан ўксигил
жоҳилу нодон эсанг,
Тушса бошингга қаро кун
асли тилдан бошланур!
Кел, Охунжон, жазм этиб,
киргил кўнгиллар уйига
Кўзлаган эзгу ишинг
ёлғиз кўнгилдан бошланур.

МАЙЛИ ЕНСАМ

Кўрмадим ҳеч бир чаманда
сен каби раънони ман,
Зулфи тол-тол, сўзлари бол,
кўзлари шаҳлони ман.
Кўзларинг ёгдулари
қалбимни нурга чулғади.
Офтобда кўрмаб эрдим
бунчалар зиёни ман.
Шўх қароқлар оташиндан
бор вужудим ёнадир,
Кўзларингдан қутмагандим
бунчалар жазони ман...
Майли фироқингда ёнсам
мисли мажнундек ёнай,
Бир куни васлига етгум
сен каби Лайлони ман.
Ишқ сени девона қилгай
деб ачишманг, дўстларим,
Майли кўрсам ушбу йўлда
турфа хил савдони ман.
Уту сувларга Охунжон
кирадирман ёр учун,
Чунки ёрсиз на қилурман
бу ёруғ дунёни ман.

КЎНГИЛДАН КЕТМАДИ

Чеккан оҳим ул санамга
етмади, оҳ, етмади,
Беҳисоб, беҳад ўтинчлар
ўтмади, оҳ, ўтмади.
Бир қулоқ тут сўзларимга
кел, дедим, э, шамси дил,
Йўқ, деди кўз ўйнатиб
бир бор қулоқ ҳам тутмади.
Ул биларди дилдаги
сўзим надир, арзим надир,
Билса ҳамки, найлайн,
бир бора парво этмади.
Мен ниҳол эксам кўнгил
боғига минг эъзоз этиб,
Найлайн, қулф урмади
қалбимда бу гул битмади.
Дил висол истар эди
васлин шароби ўрнига
Ошиқи афтодаҳол
не-не огулар ютмади...
Кетди ўчиб хотиримдан
турфа сирру ҳодисот
Ул малак ёди, Охунжон,
бу кўнгилдан кетмади!

МЕНГА ГАПИ БОРМИКИН?

Йўлларимда бир йигит
Айлангани айланган.
Аmmo, бирор сўз демас
Наҳот тили бойланган?
Қўймас зимдан боқишни
Менга гапи бормикин?

Хумор боқар бояқиш
Нигоҳида саволлар...
Мени ҳам ўз комига
Тортар ширин хаёллар.
Воҳ, бу кўнгил тушмагур
Висолга хумормикин?

Уни кўрсам ҳар сафар,
Энтикаман негадир,
Олислардан оҳиста
Кўз тикаман негадир...
Гурурга тўла кўнглим
Сеегига иқрормикин?

Йўлларимда ул йигит
Тиним билмай айланар.
Назаримда нимадир
Демоқ учун шайланар.
Йўлларимда зормикин,
Менга гапи бормикин?..

ҚИЗЛАР БАЗМИ

I қ и з

Дугонамнинг кўзлари
Юлдуз каби чароқлар.
Куёв поччам ҳушини
Олмиш ушбу қароқлар.

II қ и з

Бу қароқлар куёвнинг
Жигаридан урибди,
У бояқиш йўл пойлаб
Шу атрофда юрибди.

К е л и н

Бекорларни айтибсиз,
Лоф урасиз ҳаммангиз.
Бари ёлғон, қақиллаб
Қилган барча шаъмангиз!

III қ и з

Куёв поччам — алп қомат,
Меҳнатда ҳам голибдир.
Шу боис, дугонамнинг
Ҳушини чирмаб олибдир...

К е л и н

Бўлди, бўлди... Ёлғонни
Бунчаям қиясизлар?
Илтимосим, шу гапни
Тўхтатинглар, жон қизлар!

IV қ и з

Биз ёлғончи бўлдикми?
Такрорланг, не дедингиз?
Айтинг-чи, тушингизда
Кимни кўрар эдингиз?

V қ и з

Келинпошша ўй сулар,
Ўйлари ширин-ширин,
Вой, ўлай, эшитяпман
Юрагининг дукурин!

Қ и з л а р

Вой, биз ҳам эшитяпмиз
Юрагининг дукурин!

К е л и н

Қақилламай қолинглар,
Ҳаммангиз ҳам балосиз.
Ўзгаларнинг сирини
Қайдан билиб оласиз?

Ўсмалар ярашадир
Қайрилма қошингизга.

Туша қолсин шу савдо
Сизнинг ҳам бошингизга...

Қ и з л а р б и р-б и р и г а :

— Дугонажон, энг аввал
Сенинг бошингга тушсин!
— Сенга кела қолсин гал,
Сенинг бошингга тушсин...

САРБОНЛАР КЕЛСИН

Юртим, орзуларинг чиқиб рўёбга
Фарзандлар келмоқда ёруғ дунёга.
Бағрингни тўлдириб яна зиёга
Оламга энг оқил инсонлар келсин.

Фарзанд туғилмоқда минг-минглаб, на соз!
Демак, туғилмоқда умид, куй, баёз.
Боболар юртини этгувчи эъзоз
Бағрингга Рустаму Достонлар келсин!

Чақиндек чақнасин юртим, бу зурёд,
Унга эш туғилсин садоқат, сабот.
Қалбида чўғ бўлсин, кўксида — мурод,
Сенга эътиқоди уммонлар келсин!

Сени бадном этган чоғни қуварга
Шаънингни булғаган доғни юварга
Боғингга суқилган зоғни қуварга
Ёвқурлару марди майдонлар келсин!

Ҳоли хароб бўлгай закосиз юртлар,
Уйи сароб бўлгай закосиз юртлар.
Хоки туроб бўлгай закосиз юртлар,
Карвонингга зукко сарбонлар келсин!

Ким ўзин осмону сени ер билса,
Заҳматни сен чексанг у тама қилса,
Раҳмат дейиш қолиб, осмондан келса
Ундай кимсаларга қиронлар келсин!

Сени деб кечгувчи хонумонидан,
Кечгувчи лаззатли, тотли онидан,
Ўтларга кирувчи кечиб жонидан
Муқанна сиёқли ўғлонлар келсин!

УМИДВОР БЎЛИБ

Учар эдим фалакда мисли сор бўлиб,
Ҳайқирардим заминда мисли нор бўлиб.
Не тонг, бу кун самодан заминга тушдим
Бир санамнинг зулфига гирифтор бўлиб...
Интизорлик нелигин билдим, жўралар,
Шул ситамкор йўлида интизор бўлиб.
Ситамлари бисёру карамлари — ҳеч,
Токай ўтар кўзимга дунё тор бўлиб?
«Васлимга етмоқ учун ёнгайсан»,— деса,
Дўзахга ҳам кирарман талабгор бўлиб!
Умид яхши. Дерларким, ноумид шайтон,
Нафас олгил, Охунжон, умидвор бўлиб.

ҚИЗЛАР ХАЁЛ СУРСАЛАР

Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар,
Баъзан гулгун, баъзан эса маҳзун юрсалар,
Хаёл ичра сирли-сирли суҳбат қурсалар,
Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар.

Сеҳрли бир олам эрур, ахир, хаёлот,
Бу олам кенг, турфа эрур унда мулоқот,
Унда биров ўйчан кезар, биров эса шод,
Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар....

Бу хаёллар баҳс этарлар балки висолдан,
Орзулару армонлардан, бахту иқболдан,
Ширин хаёл ширин эрур ҳаттоки болдан,
Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар.

Хаёлларга гувоҳ бўлсин оппоқ парқувлар,
Парқувларга тўкилсинлар ширин туйғулар,
Хаёл ичра энтиксинлар қизлар — оққувлар,
Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар...

Майли, миниб учқур хаёл ғиротларига,
Етсин ёрқин орзулару муродларига,
Омад тиланг санамларнинг бари-барига,
Халал берманг, агар қизлар хаёл сурсалар...

ШИРИН ХАЁЛ ИЧИНДА

Ёнарди ширин жоним шавқи висол ичинда,
Кўрар эдим ўзимни шаккару бол ичинда.
Битди ногоҳ оромим, бекарам дилоромим
Ўтли сўзим не сабаб, тинглар малол ичинда?
Дилимдаги оҳу зор наҳот, унга қилмас қор,
Тўлғанадир ширин жон минг бир савол ичинда.
Гўзалликда якто ул, қиёси йўқ нафис гул,
Манман деган барною соҳибжамол ичинда.
Озми, дерсиз, эҳтимол, ишқ аро афтодаҳол,
Афтодаҳол ўзим минг афтодаҳол ичинда...
Кечар деманг, Охунжон, ҳаёти бол ичинда,
Шоир аҳли кўрар кун ширин хаёл ичинда...

МАТЛАБИМ

Бу жаҳонда тенги йўқ
соҳибжамолдир матлабим,
Сўзлари бол, кўзлари
чўлпонмисолдир матлабим,
Уйламанг, келмас хаёлга
сарвқадду сарвиноз,
Не сабабким, навниҳолдин
навниҳолдир матлабим!
Андалиб оҳу фиғони,
қумрилар куйин қўйинг,
Барчасин лол этгучи
ширинмақолдир матлабим.
Ким мусаввир тасвирига
офтоб сигмиш қачон?
Ҳусн бобида қуёшдан
баркамолдир матлабим!
Кўзидан ёғду тараб,
ўтганда ортидан қараб,
Неча бор сўрдим ўзимдан,
«Е хаёлдир матлабим!»
Йўқ, хаёлмас, бу париваш
маскани — Фарғонадир,
Бир висолдир матлабим,
ёлғиз висолдир матлабим...

СЕН

Бу кўнгилни шодликларга тўлдиргучи — сен,
Гар истасанг, мени елдек елдиргучи — сен,
Гар истасанг, бир лаҳзада шодумон этиб,
Бир лаҳзада юрак-бағрим тилдиргучи — сен.
Гар истасанг, самоларга кўтариб бошим,
Гар истасанг, аро йўлда қолдиргучи — сен.
Ихтиёрим қўлингдадир, бир сонияда
Ўлдиргучи ёки хуррам қилдиргучи — сен.
Итоатдан ўзгасини билмасман, санам,
Бардошимни тинмай синоқ қилдиргучи — сен!
Етар, энди, шодлик келтир менга, дилоро,
Бошгинамга неки келса, келтиргучи — сен!

ХАЁЛЛАРИМ ТЎЗИБДИР...

**Қошларингни табиат қалам билан чизибдир,
Киприкларинг атайлаб, найза каби тизибдир,
Нафасингдан уфорлар тараб ўтсанг, дегайман:
Гулзору чаманлардан ширин сабо эсибдир...
Юзма-юз келган чоғлар ёнса яноғинг гулгун
Дерман: ул офатижон дилимдагин сезибдир!
Офтоб оташларидай кўзингга боқиб дерман:
Қароқларин чақнаши чақинлардан ўзибдир!
Висол иштиёқи-ла уйғундир ширин хаёл,
Ҳушим учиб бошимдан, хаёлларим тўзибдир...
Марҳамат этгил энди шайдойингга, сабабким,
Ул синоқ сўқмоғида ҳаддан зиёд кезибдир!**

ИЗҲОР ҚИЛИБ

Толмагайман ул санамга мен кўнгил изҳор қилиб,
Во ажабким, толмагай ул ҳам сўзим инкор қилиб.

Ул қачон наззора айлар биз томонга, билмадим,
Илтижою арзи ҳолим, топинишим кор қилиб.

Кор қилур сўзим десам, ҳар гал қошидан қувлагай,
Кўрсатур сўнг эл кўзига йўқ гуноҳим бор қилиб.

Беҳабарми ул санам ёки мурувват сўзидан,
Ўзлари гул-гул ёнарлар, бизни хасдек хор қилиб...

Минг тавалло айласам-да, қилмагай лутфу карам,
Ўзгаларга кенг феълни бизга келгач тор қилиб.

Майлига дерман, гуноҳим шунча эрса, ос мани
Тўлқин урган сочларинг бўйнимга чирмаб, дор
қилиб...

Майли, кулсанг, кул ҳолима, бир куни қалбинг уйин
Шубҳасиз ишғол қилурман севгима иқрор қилиб!

ЁЛҚИНЛАРДАН СЎРОҚЛА

Кўксимда не ёнганин ёлқинлардан сўроқла,
Кўзимда не ёнганин чақинлардан сўроқла.
Тугён қилса қалбимда туйғулар, ажабланма,
Билмоқ бўлсанг сабабин тўлқинлардан сўроқла.
Шому саҳар номингни такрорласам ғазалдек,
Босини ғазалхон — оқинлардан сўроқла.
Йўқдир оламда маним дилдан яқин ҳамдамим,
Не сўрсанг ҳам менга шул яқинлардан сўроқла...
Ишқни таъриф этарга ожиздирман, сен уни
Бобур Мирзо айлаган талқинлардан сўроқла.
Лекин қошингда, санам, сарбаланд туриб дерман,
Садоқат шевасини Охунлардан сўроқла!

АРМОН БЎЛГАН БИЛАН...

Орзуга етмоқ осонмас
армон бўлган билан,
Манзилга етмоқ осонмас,
сарбон бўлган билан.
Катта сўзлаб ким топибди
қадрү қиммат, эътибор,
Унга толе кулмагай ҳеч,
хонумон бўлган билан.
Зоғлигича қолгуси зоғ,
асло булбул бўлмагай,
Унга гулзору чаманзор
ошиён бўлган билан.
Лочину шунқору бургут
ўрнидир арзи само,
Шабпарак шунқор бўлолмас,
жавлон бўлган билан.
Бадниятнинг нияти — бад,
кутманг ундан яхшилик,
Қошингизда дўстман деб
намоён бўлган билан!
Дўстлар, ҳар кимсани
худди ғанимдек билмангиз,
Сўзи талху тили тигдай
беомон бўлган билан.

БАРНО БОРМИ СЕНДЕК...

Барно борми сендек барнодан бўлак,
Жоно борми сендек жонодан бўлак?
Тонгда ол юзларинг эркалаб ўпган
Қаю бахтиёр бор сабодан бўлак?
Ҳар кун йўлларингда кезсам-да гирён,
Нани кўрдим сандин жафодан бўлак?
Ениқ кўксима боқ, на бордир унда
Ҳажринг тиги чеккан яродан бўлак?
Оҳ чекарман доим, оҳим дудларин
Қаер сиғдиролгай самодан бўлак?
Йўқдир, эй, гўзалим, малҳам дардима
Висолингдан ўзга даводан бўлак!

КЕЛАДУР

Ишва билан, шўхлик билан ёр келадур,
Жилвасига боқиб дерман: баҳор келадур!
Баҳор дедим, дилоронинг баҳорлиги рост,
Нафасидан ширин-ширин уфор келадур.
Зор-зор этиб, бемор этиб, интизор этиб,
Хуммор этиб, ул кўзлари хумор келадур!
У келганда олам яшнаб, боғлар гуркирар,
Беихтиёр тилларимга алёр келадур!
Вале, унинг келмоғидан куйдирмоғи кўп,
Ўртаб-ўртаб, охир этиб абгор келадур...
Ул ситамкор жафосига оламда фақат
Охунжоннинг бардошлари бакор келадур...

ДУРДОНАМАН, ДЕР...

- Кўзларни кўринг, худди яшинвор
ёнаман, дер,
Юзларни кўринг, қирмизи анор
донаман, дер.
Сочларни кўринг, қўш наҳрдай
ҳар ён уриб бош,
Нозик белига чўлғонаман,
тўлғонаман, дер.
Лаб очса, магар, кулгуга ул
жонона, ҳай-ҳай,
Тишларни кўринг, дурдонаман,
дурдонаман, дер.
«Қай бўстон гули сенга келур тенг?»
дея сўрсам
Шўхлик ила ул:
«Бир донаман, бир донаман», дер.
«Зулфинг бўйидан қай бахтиёр ўлғай,
десам, маст?»
«Ер-ёр»гача то тутгум они
пинҳона ман», дер.
«Сўзла, гул, дедим, очдинг жамол
қайси чаманда?»
«Айтсам айтайин, мен духтари
Фарғонаман», дер...

НЕ КЕЧАР ХАЁЛИНГДАН

Беихтиёр жилмайдинг,
Гулгун ёнди юзларинг.
Гўё офтоб ила тенг
Порлаб кетди кўзларинг.
Эй, чеҳраси олингдан,
Не кечди хаёлингдан?

Кулиб боқдинг самога,
Не сир айтди самолар?
Муҳаббат юлдуз бўлиб
Айларми ё имолар?
Эй, чеҳраси олингдан,
Не кечди хаёлингдан.

Жилваландинг мисоли
Нур ичида нур бўлиб.
Саодат бирла толе
Завқидан масрур бўлиб.
Эй, чеҳраси олингдан,
Не кечди хаёлингдан?

Лола мисоли яшнаб
Ёнар яноғинг ял-ял.
Қай париваш сен каби
Яратилмиш мукамал?
Эй, чеҳраси олингдан,
Не кечди хаёлингдан?

Майли, еру кўк ҳавас
Қилсин бахту толеингга,
Истардимки, бир ўзим
Келсайдим хаёлингга...
Айт, чеҳраси олингдан,
Не кечар хаёлингдан?

ҚАЙДА ҚОЛДИ ҲАЛОВАТЛАРИМ?

Умрим менинг шўх кечар эди,
Кунларимдан эдим миннатдор.
Ул орому шўхликлар битди.
Иўлларимда сен бўлгач дучор.
Фақат сенда ўю ёдларим,
Қайда қолди ҳаловатларим?

Ўзинг висол жомини тутдинг,
Юрагимда бошлаб пўртана.
Ваъдаларни сўнгра унутдинг,
Бугун қалбим ёнар, ўртанар,
Қачон сенга етар додларим,
Қайда қолди ҳаловатларим?

Наволарга лиммо-лим кўнгил,
Андухларга букун кон бўлди.
Шўх куйларин унутди булбул,
Ол юзларим заъфарон бўлди...
Мискин бу кун хаёлотларим,
Қайда қолди ҳаловатларим?

Гопсам дея зора сабрдан,
Тоқат билан кутарман, аммо,
Сен, бағритош менга жабрдан
Ўзгасини кўрмадинг раво!
Аммо, дилда висол тотлари...
Қайда қолди ҳаловатларим?

УШАЛ КУН КЕЛУР

Қайда бўлсанг ҳам сени
Бир кун топиб борарман,
Ҳузурингда бу оташ
Дилгинамни ёрарман.
Қипригим тароқ айлаб
Сочларингни тарарман.
Ушал кун келур,
Ушал кун келур!

Шому саҳар суратинг
Юрагим ардоғида.
Лекин кунларим ўтар
Ситаминг титроғида.
Биларман, висол келур
Ҳижроннинг адоғида,
Ушал кун келур,
Ушал кун келур!

Банд айладинг тамоман ;
Ўю хаёлотимни.
Сенга ошкор этгум
Бир кун садоқатимни.
Қароқларингда кўргум
Севгим, саодатимни,
Ушал кун келур,
Ушал кун келур!

Гарчанд бу кун бекарам,
Бепарво, серғурурсан,
Гарчанд мен ошиғингга
Безътибор юурсан,
Аммо бир кун бу мағрур
Бошни сен ҳам эгурсан,
Ушал кун келур,
Ушал кун келур!

КЎЗЛАРИНГНИНГ ЎЗИ ҚОРА...

Йиғласа, кўз қора бўлур, демагил,
Гўзалликка чора бўлур демагил.
Кўзларингнинг ўзи қора, йиғлама,
Юрагимни этиб пора, йиғлама.
Кўзларингда жамдир офтоб оташи,
Даркор эмас ўзга оро, йиғлама.
Қароқларинг шуъласин бир кўрарга
Не шайдолар зору зор-а, йиғлама.
Кеча-кундуз камолотингни куйлаб
Шоир қалби тортар наъра, йиғлама,
Сўзи оташ, кўзи оташ париваш
Қаторингда норинг бор-а, йиғлама.

БУ КҮЧА...

Бу кўча, оҳанрабо, бу
 моҳитоб чиққан кўча,
Моҳитоб, эрмас жаҳонга,
 офтоб чиққан кўча.
Офтоб деб, таъриф этдим,
 офтоб кулмас ва ле,
Ул санам гулдек кулиб,
 нурдек шитоб чиққан кўча.
Минг тавалло айлаб унга,
 минг бор этдим арзи ҳол,
Минг саволга на садою
 на жавоб чиққан кўча.
Тоқатим тоқ бўлди, бир боқ
 э, гули раъно, десам,
«Куйдириб куллар қилурман!»
 деб хитоб чиққан кўча.
Узи гулу сўзи болу
 юраги тошданми ё,
Унгми бу ёки тушимми,
 ё сароб чиққан кўча?
Гардини кўзга суриб,
 дардимга дармон топмадим,
Бу, Охунжон соғ кириб,
 сўнг телбатоб чиққан кўча.

ОНАЖОНИМ ҚОШИДА

Бир умр қарздор эрурман онажоним қошида,
Давлатим, тоғдай паноҳим, соябоним қошида.
Бойлигим ҳам толеим деб кўрсатурман изларин,
Ўзга бойлик на керак жону жаҳоним қошида?
Хулқи хушлигу ҳаёдан бердилар менга сабоқ.
То абад таъзим этай роҳи равоним қошида.
Не дея изҳор этай шаънига ёниқ ҳисларим,
Жонажондан жонажонроқ жонажоним қошида?
Дерлар, офтоб меҳридан жон олур рўйи замин,
Лекин, офтоб меҳри надир меҳрибоним қошида?
Мен волидам жонидаги жон эрурман, бегумон,
Садқа бўлсин хонумоним, садқа жоним қошида!

САБО

Ғир-ғир эсиб қаерлардан келар сабо,
Юзим силаб менга нелар сўйлар сабо?
Мажнунтоллар новдасини шўх тебратиб,
Эркаланиб, бебошликлар қилар сабо.
«Сабо,— дедим,— нафасларинг бунча ширин,
Бир зум тўхтаб баён этгил бунинг сирин».
Сабо дейди: «Пахтазорлар узра елиб,
Шўх қизларнинг яноғидан бўса олиб,
Сумбул-сумбул сочларини тараб келдим
Атир бўлиб, уфор бўлиб яйраб келдим!»
... Сабо елар, елар хушбўй уфорлар.
Кўз олдимга келур кўзи хуморлар...

ЁР ВАСЛИСИЗ

Бу тўкис оламда, дўстлар,
не бор ёр васлисиз?
Этгай ҳижрон бу кўнгилни
сангсор ёр васлисиз.
Гулни севги рамзи дерлар,
булбулни севги жарчиси,
Гул бекор, булбул бекор,
гулшан бекор ёр васлисиз!
Тоғу водийлар гўзалдир,
сарв ила шамшод гўзал,
Ҳеч бирига этмагайман
эътибор ёр васлисиз.
Шўх қўшиқ бирла ғазалдан
сархуш олам, бегумон,
Қай кўнгулга ташлагай чўғ
ашъор ёр васлисиз?
Аҳли донишлар, ошиққа
панд-ўғитдан борми наф
Ки, тасалло кимга ҳам
қилғуси кор ёр васлисиз?
Сен Охунжон қошида бир
сўзни чин де, э дўст,
Ким ўзин сезгай жаҳонда
бахтиёр ёр васлисиз?

ЕР ВАСЛИ

Гўзаллик деб, булбуллар навосини мақтаманг,
Чаманларнинг муаттар ҳавосини мақтаманг,
Е ҳаётнинг омонат сафосини мақтаманг,
Не бор, асли, дунёда ёр васлидан зиёда?

Висол истаса ҳар ким, ёр кўйида елмоқ бор,
Ҳижрону ситамлардан, шаксиз, устун келмоқ бор,
Е бахтиёр кулмоқ бор, ёки адо бўлмоқ бор...
Ахир не бор дунёда ёр васлидан зиёда?

Севгингизни яширманг, жумлаи жаҳон билсин,
Очсин сизга сирини муҳаббат деган тилсим,
Эгилмаган бошингиз ёр қошида эгилсин,
Ахир, не бор дунёда ёр васлидан зиёда?

Саботли бўлса ҳар ким мақсудига етадир,
Бир жонини ёрига юз бор нисор этадир,
Ишқ аҳлига Охунжон берган савол биттадир:
Айтинг, не бор дунёда ёр васлидан зиёда?

ОШИҚ ҲОЛИ АСЛИ ШУ

Тортмадим оз жабрлар ул қоши камонлардан,
Ситамлари тиг мисол ўтди жону жонлардан.
Унга боқиб ҳар сафар дерман, наҳот беҳабар
Қўксимдаги оташу тугёну суронлардан?
Толе тиласам унга, сўзларим олур малол,
Фарқ этмасму бу санам яхшини ёмонлардан?
Унинг васлисиз менга олам эмас бу олам,
Наҳот истар бош олиб кетмоғим жаҳонлардан?
Ҳижрон оташларида кул бўлсам ёна-ёна,
Ажабким, бу ситамкор қўрқмасми товонлардан?
Ишқ кўҳна, ситам кўҳна, сабр айлагил, Охунжон,
Ошиқ ҳоли асли шу, энг кўҳна замонлардан...

ЖҰРАЛАР

Эзгу ишларга агар
кўнгил буюрса жўралар,
Арзигай инсон агар
ўтларга кирса, жўралар.
Ким диёнатсиз эса,
сепган уруғи унмагай
Минг кўпирса, минг югурса,
минг гупурса, жўралар!
Асло тамошо айламанг
сангдил, шум ғайрилар
Элни элдан, дўстни дўстлардан
аюрса, жўралар!
Бу не офат, не бало бу
аҳли донишлар қолиб
Даврада савлат тўкиб,
нодон гапирса, жўралар...
Қай юрак бардош берар,
аҳдига содиқ кимсани
Неча бадху, шумният
йўлдан қаюрса, жўралар!
Эр киши ҳар бир тубанликни
этар тупроққа тенг
Кўкрагида эр кишининг
қалби урса, жўралар!

ОРЗУЛАРИМ СЕНГА АЕНДИР...

Ақлу ҳушим этгач ўзинг ром,
Ўша-ўша йўқ менда ором,
Не кўйларга солдинг, дилором,
Йўллариңга кўзим гирёндир.

Ҳушгинамни олишга олиб,
Қонларимга ғалаён солиб,
Қайга кетдинг мен бунда қолиб
Висол они ўзи қачондир?

Сабо билан ўйнашиб келгин,
Шамшод билан бўйлашиб келгин,
Булбул билан куйлашиб келгин
Келмас эсанг, юрагим қондир...

Сўзларимни тингла моҳитоб,
Сен келмасанг, чиқмас офтоб,
Сенсиз бўлгай гулшанлар хароб
Ташна дилим меҳрингга қондир.

Юзларингни мандан бурмагил,
Ҳисларимни ерга урмагил,
Мени меҳринг билан чирмагил,
Орзуларим сенга аёндир...

ОДАМЗОДНИНГ АРМОНИ БИТТА...

Одамзоднинг орзу ила армони битта,
Хаёллари, манзиллари, сарбони битта,
Уриб турган юракларнинг фармони битта:
Самоларда чарх урсинлар оппоқ каптарлар,
Одамлардан олис юрсин хавфу хатарлар!

Қуёш мангу порлаб турсин, қуёш сўнмасин,
Келинчаклар алла айтсин, алла тинмасин.
Булбулларнинг масканига зоғлар қўнмасин,
Самоларда чарх урсинлар оппоқ каптарлар.
Ширин-ширин ғазалларга тўлсин дафтарлар.

Борлиқ тўлсин меҳр билан, муҳаббат билан,
Толе билан, иқбол билан, саодат билан.
Севги билан, висол билан, фароғат билан,
Самоларда чарх урсинлар оппоқ каптарлар,
Чечакларга тўлсин замин уриб чаппарлар!

Ўчир, инсон, луғатлардан уруш отини,
Эллар кўрсин фарзандларин камолотини.
Бу дунё кенг! Ҳамма сурсин ҳаёт тотини,
Самоларда чарх уришиб оппоқ каптарлар
Олам тинч, деб одамларга берсин хабарлар!

ОФТОБГА ТЕНГ

Гарчи офтоб ўт сочар
 турганча бошлар устида,
Бунда деҳқон ундирар дур
 ҳатто тошлар устида.
Пахтакорим «номус-орим»,
 дея елгай тўрт фасл,
Тўрт фасл ҳам чанг-ғубор
 пайваста қошлар устида.
Дур берар, тилло берар
 тиллодан аъло элига
Ўтса ҳам не-не синоқ
 сабр ила дошлар устида.
У ўзидан сўзламас,
 қолган изидан сўзламас,
Пахтасидан сўзлагай,
 ҳаттоки, ошлар устида.
Билсангиз ҳар пахтакорнинг
 қалби юз офтобга тенг;
Сиз саховат баҳсини
 этманг қуёшлар устида!
Сен, Охунжон, тинмайин
 ёзгил ғазал, дostonлар
Кўкси тоғу қалблари
 ҳимматга чошлар устида!

ҚИЗЛАР АЛЕРИ

Гаплар отиб, ҳой йигит
Парвоналар бўлмагин,
Атрофимда ўргилиб
Оворалар бўлмагин,
Ялтир-юлтир сўзларга
Тоқатларим йўқ маним.

Севсам қайси йигитни
Тушларига кирарман,
Юрагидан жой олиб,
Пойида чарх урарман.
Ёндирарман, бул қаро
Қароқларим чўғ маним!

Вафо қилса ёр агар
Мен ҳам вафо қиларман,
Вафосизни ҳижронда
Кўксин яро қиларман.
Қошларим камон бўлса,
Киприklarим ўқ маним!

Гаплар отиб, ҳой йигит,
Афсона бўлиб юрма,
Бир кўрганнинг кўйида
Девона бўлиб юрма,
Билсанг очиқ кўнгилман
Боқишларим шўх маним!

САНАМ НАФАСИ

Ям-яшил зулфини ёзиб мажнунтол
Ойнинг ёғдусида суради хаёл.

Бундай гўзалликни топмоқ кўп маҳол
Қайдан бўлар эди бу кўрку жамол
Сочларин ергача эгиб турмаса?

Ой сузар ярқираб кўкда пурвиқор,
Ошиқлар боқарлар унга шўх, хуммор,
Қалбингда чертилар ширин-ширин тор...
Ойни ким гўзал дер агар йўлингга
Олтин ёғдуларин тўкиб турмаса?

Ошиқни кўп кўрди бу кўҳна олам,
Барчасин кўзида зоҳир ғам-алам.
Дерлар: етармикан ёримга нолам?
У не ошиқ бўлди висол кўйида
Ҳижрон азобини чекиб турмаса?

Жаҳонда Ширинлар, Лайлолар кўпдир,
Лайлони лол этган барнолар кўпдир,
Кўзлари чақиндек зеболар кўпдир.
У не барно бўлди, ошиқлар унинг
Йўлига кўзларин тикиб турмаса!

Хўбдир йигит агар бўлса шернамо,
Наърасига тўлса ер ила само,
Ўзи ёвқур бўлса, сўзи пурмаъно...
Аммо, не йигит у, гўзал бир санам
Нафаси юзига тегиб турмаса...

ЕНИБ ЕЛДИМ

Санинг рухсори олинг деб
неча йиллар ёниб елдим,
Яноғинг узра холинг деб
неча йиллар ёниб елдим.
Чақиндек чақнаган бир жуфт
қароғингу яна, жоно,
Ики қийғоч ҳилолинг деб
неча йиллар ёниб елдим.
Ширинликда менга энди
асалнинг қиммати ҳечдир,
Ақиқ лабларда болинг деб
неча йиллар ёниб елдим.
Сарвлардан қидирмасман
сира қаддинг мисолини,
Сенинг қадди ниҳолинг деб
неча йиллар ёниб елдим.
Неча булбул навоси ҳам
сенинг сўзингча жонбахшмас,
Ушал ширин мақолинг деб
неча йиллар ёниб елдим.
Охунжоннинг хаёлида
висолинг, бир висолингдир,
Сенинг ёлғиз висолинг деб
неча йиллар ёниб елдим.

ЎТЛАРГА ЕЌДИНГ ЖОННИ...

Не сабабдан бунчалар
Ўтларга ёқдинг жонни сан,
Сезмадингми кўзларим
қаъридаги армонни сан?
Сезмасанг, сезгил дея,
кездим йўлингда, вожаб,
Сезмаганга оладирсан
мен зори-ҳайронни сан.
Кўксим ичра сен учун
турфа чаманлар барқ урар,
Кўрмагансан баҳри барда
бу каби бўстонни сан...
Дилгинам зарбин мабодо
тинглар эрсанг бир нафас
Англав эрдинг кўксим ичра
яширин вулқонни сан!
Хоки пойим бўл десанг ҳам
розиман, айтгил қачон
Тинглагайсан арзи ҳолин
мен каби гирённи сан?
Васл учун қурбон талаб
эрсанг Охун жонини ол,
Топмагайсан бу жаҳонда
мен каби қурбонни сан!

ДОҒ ҚИЛАДУРСАН

Гоҳо бир кулиб, маҳзун дилим чоғ қиладурсан,
Чоғ қилиш надир, мисли баланд тоғ қиладурсан.
Оташ дамидан қовжираган япроққа гўё
Ҳаёт бахш этиб, жон бериб яшноқ қиладурсан!
Кулгуларинг-ла кўнгил уйин айлаб мунаввар,
Ҳижрону ситам, ғуссадан йироқ қиладурсан.
Ва ле, йўқ тараф меҳринг ила қаҳрингга асло,
Бир бора кулиб, юз бора фироқ қиладурсан.
Ҳуснинг барқарор эрса-да, лафзингда қарор йўқ,
Елғон ваъдалар бирла дилим доғ қиладурсан,
Арзига қулоқ тутмай, сира оҳига етмай
Бир бечорани охири адоқ қиладурсан.

БИЛАР

Дона доннинг қадрини
дона дон эккан билар,
Дона доннинг устида
қаддини буккан билар.
Асли меҳнат нелигин,
турфа неъмат нелигин
Манглайдан шода-шода
терлар тўккан билар.
Орзусиз дил йўқ жаҳонда
асли, орзу нелигин
Кўксига армон аталмиш
туйғуни туккан билар.
Бу жаҳон кенгдир дея
бунчалар лоф урмангиз,
Бу жаҳоннинг нелигин
кўнгли бир чўккан билар.
Эр кишининг кўксида
номус аталмиш дур бор,
Они қадрин ор учун
жонини тиккан билар!
Кимга толе ёр эса,
бил, у самодан тушмаган
Ки саодат қимматин
заҳматин чеккан билар.

ЁР СУРАТИ ЧИЗИЛМИШ...

Ул санамнинг ваъдаси
ваъда эмас, ҳазилмиш...
Ногоҳ қалбим қаъридан
оловли «оҳ» узилмиш.
Бу не шўриш, не савдо,
бу ўзи қандай бало?
Туйғуларим кўмарга
қандай чоҳлар қазилмиш?
Боқарман унга ҳайрон
кулиб турар ул жайрон,
Кўрғазган жафосидан
юрak-бағрим эзилмиш.
Гўзалларга азалдан
йўлдошми беқарорлик,
Нечун ёрнинг аҳд ила
паймонлари бузилмиш?
Кетолмасман бекарам
ёр қошидан, сабабким
Ул санамнинг сурати
жонгинамга чизилмиш...
Э, ошиқи бечора,
изла дардингга чора
Наҳотки тақдирингга
ҳижрон сўзи ёзилмиш?

ШҲХ ҚИЗЛАР ҚЎШИҒИ

Гулим, дединг. Боғингда
Гулдек ўсган эдимми?
Гул шохидек эгилиб,
Йўлинг тўсган эдимми?
Қошимда бўлиб пайдо,
Дейсан: адоман, адо...
Адолик надир ўзи,
Шайдолик надир ўзи?

Бир кун дединг: «Ҳой сулув,
Олдинг ақлу ҳушимни»,
Бизда ақлу ҳуш йўқми,
Сувларга айт тушингни!
«Э-воҳ, қилдинг, деб адо»,
Йўлимда бўлдинг пайдо.
Адолик надир ўзи,
Шайдолик надир ўзи?

Соҳибжамол қизларнинг
Бўлган эсанг адоси,
Енгил эмас, билиб қўйи,
Муҳаббатнинг савдоси...
Қўлингдаги чечаклар
Меҳр нла кўкарган
Муҳаббат азобини
Чидаганга чиқарган!

Севсанг қайси сулувни,
Синоғини кўрасан,
Муҳаббатнинг ҳижрону
Қийноғини кўрасан.
Тутиб олмоқчи бўлсанг,
Билгинки, қушмас қизлар,
Қизил олма мисоли
Ёнингга тушмас қизлар...
Адолик надир ўзи?
Шайдолик надир ўзи?

ГУЗАЛИМ

Кўз устида камонлар
қошми, ҳилол, гўзалим;
Мужгонми бу мужгонлар
ёки зилол, гўзалим?
Лолалар лоф урмасин
қирмиз дея юзларим
Чунки, юзинг олдида
лолалар лол, гўзалим!
Наргисни ҳавас айлаб
босма қизил юзингга,
Гулларда йўқ сендаги
кўрку жамол, гўзалим,
Сендан ўзга кимга, айт,
инъом этмиш табиат
Бундоқ ҳусну латофат,
бундоқ камол, гўзалим?
Сенга бир сўз деярга
фурат тополмай зорман,
Кўксимда қолмаса бас,
битта савол, гўзалим...
Васлинг деб ихтиёрин
берди сенга Охунжон,
Даркор бўлса, кел энди
жонини ол, гўзалим...

ИГИТ БЎЛСАНГ, ШУНҚОРДЕК БЎЛ

Йигит бўлсанг, шунқордек бўл,
Бўл лочину бургутдек.
Жонон қизлар, гулрухсорлар
Тушларига киргудек.

Йигит бўлсанг, зўр ишларга
Мардонавор шимар енг,
Саботларинг, шиддатларинг
Яшинларга келсин тенг.

Йигит бўлсанг, қоматларинг
Қилмай кўз-кўз, намойиш,
Пешонангдан терлар тўкиб,
Севгилингга кўрин хуш!

Қизлар кўнглин билар бўлсанг,
Унутмагил ҳеч шуни:
Зебу зийнат мафтунимас,
Қизлар — мардлик мафтуни!

Йигит бўлсанг, шунқордек бўл,
Бўл лочину бургутдек.
Жонон қизлар, гулрухсорлар
Тушларига киргудек!

ЕШЛИГИМ

Ешлигим, сен ҳаётимнинг яшноқ фаслисан,
Довулардан шиддатлисан, чақмоқ фаслисан,
Шалолодек губорлардан йироқ фаслисан,
Шу сабабдан дерман сени: нодир ёшлигим!
Ҳар онингга минг шижоат жодир, ёшлигим!

Лочин бўлиб самоларга йўллар очарсан,
Деҳқон бўлиб терлар тўкиб, чўллар очарсан,
Қайда бўлсанг, қадамингда гуллар сочарсан,
Чашмалардек беғуборим, нодир ёшлигим,
Қояларни қулатишга қодир ёшлигим!

— Ким у пўлатбилак деса, сени атарман,
— Ким у оташюрак деса, сени атарман,
— Юртига ким тирак деса, сени атарман
Шу сабабдан сени дерман, нодир ёшлигим!
Қорчагиндек, Набиевдек ботир ёшлигим!

Билиб қўйгил: бу ҳаётнинг синоқлари кўп,
Сохта жилва билан сохта бўёқлари кўп,
Атиргулу райҳонидан қиёқлари кўп...
Мўъжизалар этиб доим содир, ёшлигим,
Тубанлигу разолатни ёндир, ёшлигим!

ВИСОЛ ШИРИНДИР

Ширинликда шакар билан бол шириндир,
Шакардан ҳам, асалдан ҳам иқбол шириндир,
Минг йилларки, одамийлик ўлчови бўлмиш
Ҳаё билан одоб ширин, камол шириндир.
Қай юракни ўртамаган муҳаббат ўти,
Ёр ишқида тўлқин урган хаёл шириндир.
Йироқларда юрса ёринг, қайноқ нафасин
Олиб келган, ҳатто, бебош шамол шириндир.
«Мен севаман, сен-чи?» дея унсиз боқувчи
Қиз боланинг кўзидаги савол шириндир.
Бу жаҳонда эзгулик кўп, ширинлик кўлдир,
Ошиқ учун барчасидан висол шириндир.

ТАМОШО ҚИЛ...

Забун ҳолимни э, дилдор,
тамошо қил, тамошо қил,
Қилиб васлингга зору зор,
тамошо қил, тамошо қил.
Ғазалмас бу фиғонимдир,
остонанг ошиёнимдир,
Саҳарларда кўриб бедор,
тамошо қил, тамошо қил.
Бекор кетди арзу ҳоллар,
бекор кетди таваллолар,
Этиб барча сўзим инкор,
тамошо қил, тамошо қил.
Асирингу адоингман,
кутиб йўлингда доим ман,
Эзиб, айлаб хору абгор,
тамошо қил, тамошо қил.
Юрардим кўксима мисли
яшинлар шиддатин жойлаб,
Ўзинг этиб мени бемор,
тамошо қил, тамошо қил,
Тамошомни кўриб, роҳат
қилиш, гар, муддаонг бўлса,
Не ҳам дердим, малак рухсор,
тамошо қил, тамошо қил...

ИНОНМАСМАН

Яна бир сен каби жоно
борлигига инонмасман,
Сўзингдек сўзлари доно
борлигига инонмасман.
Сочингдин тарқалур анбар
десам, камлик қилур, дилбар,
Бўйингдек бўйлари раъно
борлигига инонмасман.
Самода нурли юлдуз кўп,
ўзига чорлагай имлаб,
Яна сендек бирор Зухро
борлигига инонмасман.
Жимиб қумри, қулоқ тутгай
такаллум айласанг гоҳо,
Санингдек булбулигўё
борлигига инонмасман.
Адойинг кўп, фидойинг кўп,
шайдойинг кўп ва лек, барно,
Сенга мендек бирор шайдо
борлигига инонмасман.

СЕН ШҰХИ ХАНДОН БИЛАН

Зеболанибдур бу жаҳон сен шұхи хандон билан,
Кўчалар юрсанг тўлодир бўйи райҳон билан.

Бир нигоҳингга адоман, бир қиё боққил, десам,
Кўзларинг дер: «Бор, ишим йўқ сен каби нодон
билан».

Қувласанг ҳам жон-жонимга суратинг жодир, десам,
Қўрқитурсан: «Тўлдирурман, деб, уни афғон билан».

Қувлама, кетгил дема, тингла розимни, моҳирў,
Ошиқ аҳли ишқидин кечмиш қачон фармон билан?

Ишқу меҳринг жо бўлибдур жон каби жисмим аро,
Чиқ деганга чиқмагай, чиқса чиқодур жон билан!

Сен муҳаббат шоҳидурсан, қўлларингда толеим,
Қилмасанг шафқат, ўтарман бир умр армон билан...

ЎТЛАРДА ЁНМАСМАН...

Жаҳонга гулгула солган довулмасман, бўронмасман,
Вале, кўкракларим тоғдек, ҳазин бечора жонмасман.
Тўкинлик оламида тўкисдирман, боқинг, лекин,
Бир париваш васлига ҳеч қонмадим, асло қонмасман.
Муҳаббат дилда оҳимдир, муҳаббат саждагоҳимдир,
Муҳаббатсиз кишиларнинг борлигига инонмасман.
Умид бирла нафас олгум, умидсиз шайтон, аммо
Нетайким, ул парирўга шоёнмасман, шоёнмасман.
Муҳаббат деб адо бўпти бояқиш, десалар майли,
Чидарман бор маломатга, вале лафзимдан тонмасман.
Муҳаббат оташи шундоқ тоблаишқи Охун жонин,
Оқиб дарёга ботмасман, тушиб ўтларга ёнмасман!

КЕЛГИН

Кел, деб қилдим тавалло,
олмайн малол, келгин,
Ҳузуримга чарақлаб
офтобмисол, келгин.
Алифдек қаддинг бирла
шамшодни айлаб ҳайрон,
Хиромингдан товусни қилиб
долу лол, келгин.
Нафасгинанг бўйидан
муаттар бўлсин гуллар,
Тароватли боғларга
яна тўлсин бол, келгин.
Қирмизи чечаклар ҳам
ранг олсин яноғингдан,
Қадам қўйсанг чаманлар
очсин боз жамол, келгин.
Сенга гулзор оралаб
гуллар териб, саралаб,
Ўзгинангга ўзгинам
айлай арзи ҳол, келгин.
Недир, дея муддаонг
сўрмагил Охунжондан,
Тилимни бийрон этган
орзуи висол, келгин!

ЕНИШ ТУГАМАЙДИ...

Бўстон бор экан булбулда хониш тугамайди,
Инсон бор экан севгида ёниш тугамайди.
Эзгулик ила то бор экан дунёда мардлик
Шаънига анинг таҳсину олқиш тугамайди.
Ҳаёт маънисин дил-дилидан ҳис этса ҳар ким
Минг йиллар умр кўрарга хоҳиш тугамайди.
Авж олса магар ҳийла била макру адоват
Ҳай-ҳай жўралар, ғафлатда қолиш тугамайди...
Болдек татиса қай гўшада мадҳу хушомад
Чалғиш кетидан чалғишу чалғиш тугамайди.
Мардлар сухани шамшир мисол тез эрур гарчанд
Номард бор экан лафзидан тониш тугамайди.
Елғону хиёнатлар пайи қирқилган юртда
Билки Охунжон, мард ила дониш тугамайди!

ИККИ КЎЗИНГ ҚЎШ ҚУЁШ...

- Икки кўзинг қўш қуёшу
икки қошинг қўш баёз,
Қўш қуёшу қўш баёзинг
кўргуз қар кун, илтимос..
Чимрилиб боқди-ю барно
сўнг кулиб бош чайқадн:
- Э, худо, бу ошиқ ақлин
бунчалар ақли саёз?
- Қошу кўзинг шу балоларга
дучор этса нетай
Кел дедим, ушбу балодан
сен ўзинг этгил халос.
- Хўп, халос этсам этай,
шўрлик ошиқ, шарт бу ким:
Давои дардинг қилурман
ўтқариб юз қишу ёз...
- Ер керакми, чол керакми
санга э, сангдил, десам
Сочларин ўйнаб дамо-дам
шўх куладир сарвиноз.
- Сўнгра хайр, деди-ю кетди
ортидан қолдим боқиб,
Вожабким шунчалар
ширин бўлурми эътироз?
- Эй Охунжон, сен чаманга
ўйланиб қўйгил қадам,
Тоза гулларни чамандан
терадир дасти дароз..

БИТТА ОСМОН ОСГИДА

ЕР ҲАҚИДА ҚУШИҚ

Қорами,
Қўнғирми,
Сариқми,
Кулранг,
Бари бир, инсонни боққан тупроқсан.
Дунёда нимаки муқаддас бўлса
Ўзинг барчасидан муқаддасроқсан!

Бомбалар зарбидан гуриллаб ёниб
Гоҳо айлансанг-да қурумга, кулга,
Бут этиб келасан одамзот нонин,
Инсон тириклигин олиб кафилга!

Шунданми, қўлларин осмонга етиб,
Ҳаттоки ойни ҳам этса-да макон,
Аммо, дил меҳрини ошкора этиб
Сенга эгилгани эгилган инсон...

ДУСТЛАРИМ УНЧАЛИК КЎП ЭМАС

Дўстларим унчалик кўп эмас,
Эҳтимол, бештадир, тўрттадир.
Аммо биз бир тану бир нафас
Ғусса ҳам, шодлик ҳам ўртада.

Бўғзимдан тутса гоҳ ранжу ғам,
Ҳар ёққа ташласам ўзимни.
Қалбимга малҳамдек қўярлар
Саботу сабрни, тўзимни.

Дўстларим унчалик кўп эмас,
Бори ҳам соддадир, мўминдир.
Аммо «оҳ» дедимми, бўлди бас,
Бари жон тикмоққа аминдир!

Тақдирдан ўтиниб тилайман:
Дўстлардан йўлимни қайирма.
Дўстладим унчалик кўп эмас,
Ва лекин боридан айирма!

ТАФАККУРГА ДЕГАНЛАРИМ

Шиддатда чақинни доғда қолдириб
Инсон тафаккури учар тиккага.
У борар фалакнинг қаърига кириб,
Утказар ҳукмини Галактикага!

Чорлайберар тинмай фазо ҳам уни,
Наҳот инсон ҳушин олмиш самоват?
Чоғи, унутдими замин ишини
Самога талпинар одамлар фақат...

Само бу — орзудир, замин тириклик,
Заминда битади заминдаги кор.
Кимки қадам босса кўкка боқиб тик
Юрган йўлларида қоқилмоғи бор!

Оёқ остига ҳам боқиб қўй, инсон,
Сен ҳам заминга туш бирров, тафаккур,
Йўқ бўлди кўп нарса ерда бенишон,
Ерда наҳрларнинг жон беришин кўр...

Кел, фалак ишларин нари сур бир дам,
Ўзбек аёлига тут андак қулоқ.
У сендан тилайди дардига малҳам:
«Дунёга мукаммал келсин чақалоқ!»

Пастроқ туш, айтайин яна битта гап
(Ахир, олгансан-ку, ривож ҳаддини!),
Дўзахий ишини этиб бартараф
Тиклаб қўй «алпқомат» деҳқон қаддини!

Кундаков қилинган боғлар ўрнин кўр,
Деҳқон ҳолин сўра юриб ёнма-ён
Сен унинг жонига андак оро кир,
Шиор билан тўкис бўлмас дастурхон..

Инсон яшар букун бот-бот тутақиб,
Турфа машмашадан асаби толар.
Кучингни сўрмасин ҳадеб, ютоқиб,
Осмон ишларию, турфа бомбалар!

Орол бўйларига кел фурсат топиб,
Сенга қисматидан сўзласин баҳр.
Мана, кўр, пишқирган уммон ўрнида
Пайдо бўлаётир... Саҳрои Кабир!

Бу Саҳрои Кабир:

«Баҳр қаърида
Қолиб кетган дардман, ноламан, дейди.
«Ҳей, одам боласи, ҳали бошингга
Қиёмат кунини соламан», дейди...

Замин талашишиб дўсту қардошлар
Совуқ тигларини суғирди қиндан.
Жаҳолат тантана қилар

одамзод

Йўли айри тушса эй, зако, сендан!

Ўрласанг ўрлайвер кўкка, тафаккур,
Майли, учқур бўлсанг яшинлардан ҳам
Замин ишларини аммо, ўйлаб кўр,
Э, инсон закоси, э, қодир ҳакам!

ИНСОН

Одамзод маймундан таралган эмиш,
Тавба, ҳақиқатми бу ё афсона?
Бундай майда гаплар кимга келар хуш,
Одамзод—маймундан...
Наҳот? Инсон-а?

Сен, асли, энг буюк хилқатсан, инсон,
Насабинг махлуққа тақамоқ — бекор.
Ақлинг қаршисида қолиб лол-ҳайрон,
Идрокнинг олдида топинмоқ даркор!

Мен-ку, сўзламасман тарихинг бошдан,
Бир хаёл ўйимдан кетмайди аммо.
Сен олов кашф этиб бир чақмоқ тошдан,
Ундан
 атом ГЭСлар яратган даҳо!

Буюк тафаккурни қайдан олдинг, хўш,
Бу кун камолингга йўқ асло тараф.
Тоғларни қўзғотиш, дарёни буриш
Сен учун мисоли қарс ургандай гап!

Бу кун шиддатингни кўрсами мозий,
Юксалиш шу қадар бўларми, ҳайҳот!—
Дея, қисматидан бўлиб норози:
— Гафлатда ўтдим!— деб соларди фарёд.

Учқур ўйларингда яшинвор шиддат,
Сени элтаётир ҳамон тиккага.
Бу кун само бўлиб йўлингда бекат,
Нигоҳингни тикиб Галактикага —
Сўзла, бу кун нени ўйларсан, инсон,
Сўзла, кўксинг ичра не сирлар пинҳон?

Космос-посмос, майли
Галактика ҳам,
Улар кўнглимизга сиққан, сиғади.
Аммо, нима дейсан ўсса дам-бадам
Атому, водород бомба луғати?
Ҳа, шундан асабий сесканар жаҳон,
Сўзла, кўксинг ичра не сир бор, инсон?

Газету эфирда фақат васваса,
«Биринчи зарб уриш!..»
Энг қулай имкон...»
Аввал донишликда солиб овоза,
Наҳот, йўл тутарсан телбалик томон?!
Ўзи, кўксинг ичра не сирлар пинҳон,
Сўзла, нималарни ўйларсан, инсон?

Тўгарак столлар, мураккаб ваъзлар..!
Аммо замирида даҳшатли маъно.
Мағзини чақсанг, худди тўрт кўзлаб
Тикилиб тургандай туюлар фано!
Наҳот, ловулласа оловда жаҳон,
Ўзи кўксинг ичра не сир бор, инсон?

Чинни кабутарлар учган ҳавода
Наҳот, вабо ташиб «Першинг»лар учса?
Наҳот, планета ўт ичра додлаб
Ўшал Хиросима кунига тушса?
Наҳотки, ақлингдан озарсан, инсон,
Наҳот, ўзингга гўр қазарсан, инсон?

Қани, куйлаб юрса элларнинг бари
Қани, терлаб-пишиб донлар уйишса,
Аммо, алам қилар Ернинг меҳвари
Бомбалар юкидан толса, майишса...
Баъзан қилмишингдан дегим келар дод.
Нималар қиляпсан ўзи одамзод?

... Қаранг-а,

маймундан таралмиш инсон,
Сўнг найза ясашни ўрганмиш тошдан,
Ҳазир бўл, қайтмасин ўшал жараён,
Кўрма у кунларни сен қайта бошдан.
Ўзингни оловга урмагил, инсон,
Маймундан бошланиб юрмагил, инсон!

На танг қолгум мен, на нурагум —
Шундай уриб турсанг, юрагим!

Аммо дунё севги ва нафрат —
Ҳиссин гўё менда жамлаган:
Ялангланган шамширдай шайман
Тубанликка қарши ҳамлага!
Тегмас эди ерга курагим —
Шундай уриб турсанг, юрагим!

Иўқ, алпмасман,
 лекин элимни
Битта ўғлончалик суйганман.
Кўкрагимга урмай қўлимни,
Жонни унга тикиб қўйганмай!
Доим бўлур юртга керагим —
Уриб турсанг агар, юрагим!

ҲАЁТ БОШЛАНАДИ ТОҒЛАРДАН

Чўққилари туртиб булутлар барин,
Сингиб вужудига ҳайбату виқор
Тоғлар тутиб ётар офтобга яғрин,
Қоялар тўшида ялт-юлт ётар қор.
Улкан бир кафтдаги ҳадсиз бармоқдай
Қуйига жилдираб тушар ирмоқлар...

Одамлар, тоғларни гунг, соқов деманг,
Демангки, шунчаки тош у,

касод у,

Сизиб, жилдиратиб йўллар у, қаранг,
Водийга

қиш бўйи йиққан бисотин...

Унга боқиб туриб шундай чоғларда
Ҳаёт бошланади дейман, тоғлардан!

Ирмоқлар қўшилиб бўлади дарё,
Водийга кўрк берар, тупроққа унум.
Шумасми, йиртқични ов қилиб юрган
Бобокалонларни топтирган қўним?
Сувга боқиб туриб шундай чоғларда
Ҳаёт бошланади дейман, тоғлардан!

Тоққа қор мўл тушса, жилмаяр деҳқон,
Тоғ каби керилар чайир қомати...
Гўё кўз олдида бўлур намоён
Эртанги ҳосили, қути, омади...

Энди эс таниган бола чоғлардан
Ҳаёт бошланганин билар тоғлардан!

Бахтмасми, чўнг тоғлар оқ салла ўраб
Биллурий музлардан кўрпа ёпинса!
Доди ҳеч етмаган тангридан кўра
Арзирди одамзод тоққа топинса...
Олам-олам бўлган кўҳна чоғлардан
Ҳаёт бошлангани ростдир тоғлардан!

Оқса каналларда сувлар жимиллаб,
Буғ тараб ўртага қўйилса палов,
Бир қултум сув ичсанг тамшаниб, чўллаб,
Анор ёниб турса бандида лов-лов —
Ёхуд яшноқ боғдан ўтган чоғларда
Миннатдор бўламан сокин тоғлардан!

ГҶДАККА ДЕГАНИМ

Қуюқ дарахтзорнинг зумрад қўйнида
Алла оҳангига мириқиб, тўйиб,
Завқланиб бир тутам нур ўйинидан,
Тишсиз оғзин очиб, қиқирлаб қўйиб
Оёқларин ўйнаб ётибди гўдак,
Билмас ҳеч нарсани кулгудан бўлак!

Қушлар вижирлайди мовий осмонда,
Борлиқ суриб ётар ёзнинг сафосин.
Гўдак яйраб кетар сезиб ҳар онда
Юзларига теккан она нафасин.
Ўзга ҳеч нарсани тан олмас гўдак
Жонбахшу ширин шу нафасдан бўлак!

Отаси қувониб, лўппи юзига
Теккизар «тиканли» юзин оҳиста.
Гўдакнинг завқлари қалқиб кўзига,
Қиқирлар...

Вой, жуда кулгуси қистар!
Хушрўйи мулойим шу юздан бўлак
Гўё ҳеч нарсани кўрмайди гўдак...

Ҳой, олам ишидан беҳабар гўдак,
Сени ҳам кутмоқда қандайдир тақдир.
Дунё иши севинч, кулгумас бирдак
Дарду изтироб ҳам, ташвиш ҳам — ҳақдир,
Бари ҳақ...

Лекин сен урушдан бўлак,
Ўзгасини кўриб, ўсавер, гўдак!

АРТИБ ҚЎЯЙ ЕШИНГНИ

Йиғлаган гўдакни кўриб қолсам ногоҳ
Жимираб кетади баданим.
Юрак этар мени бир нимадан огоҳ,
Ўз-ўзидан тўхтар қадамим.

Нега йиғдаяпсан, менинг жажжи укам?
Эгиламан аста ёнида.
...Ошнаси коптогин олиб қочган экан
(Копток болаларнинг жони-да!)

Шунга йиғладингми, вой полвон-ей дейман,
Оҳиста артаман кўзини.
Йиғими? Йиғини, укам, мен кўрганман,
Терс айласин йиғи юзини!

Қирғинбарот бўлган,
ундан бежабарсан.
Билмайсан у нима эканин.
Жажжи юракларга солар эди ларза
Бир хабар...
«Қорахат» дегани!

У кирган ҳар уйни макон этди қайғу,
Заққум берди, дилни тиғлатди.
Бутун бир мамлакат болаларини у
Ялписига зор-зор йиғлатди!

У кунлар даҳшати хотирадан ўчмас,
Сўзлаш билан бўлмас адоғи.
Уруш учун қанча керак бўлса кўз ёш
Уни бизлар тўкканмиз чоғи!

...Коптогингни олиб қочибди-да, ошнанг?
Парво қилма, кўтар бошингни.
Кулар экансан-ку. Шошма, укам, шошма,
Аввал артиб қўяй ёшингни!

ҚОРА НОН ҲАҚИДА ҚҰШИҚ

Магазин олдида турар бир одам,
Бесабр одимлар у ён, гоҳ бу ён,
Бош чайқаб, ғудраниб сўзлаб дам-бадам
Нон кутиб турибди.

Қора нон...

Тахта катакларда нонлар тахлами,
Ки, унинг хилларин кам кўрган жаҳон,
Гўё билмагандай буларнинг таъмин
Қора нон керак,— дер,— қора нон!

Дўкон гуркирайди нонлар бўйидан,
Аммо у айтганин кутади ҳамон.
Сезаман, шу ўйлар кетмас ўйидан:
Қора нон,
Қора нон,
Қора нон...

Қисирлатиб узун бармоқларини
Нон дўкони ичра кезинар сипо.
Дейдики:

— Ношукур деманг, йўқ, иним,
Қора нон дардимга малҳам. Ҳа, шифо!

Қора нон — шифо дер. Буни билганман!
Гитлер бошлаганда қирғину қирон.
Бизни ҳам ажалдан асраган омон
Шу қора нон эди...

Қора нон!

Анжирной нон дердик...
Анжирнон дердик.
Бергандай бўларди мисоли бол тот,
Лунжни қабартириб, ютоқиб ердик,
Тишлами берарди умр ва ҳаёт!

Анжирной нон дердик,
Кутиб улушни
Тишни тишга қўйиб қилардик тоқат.
Лаънатлаб, шу кўйга солган урушни
Навбатда турарди бутун мамлакат!

Ортада қолиб кетди — у қирғинбарот,
Ўтдик жанг-жадалдан голибу омон.
Бугун ҳам инсонга бахш этар ҳаёт
Қора нон,
Қора нон!
Қора нон!

Бугун кўкка етди табобат илки,
Ибн Сино илмин йўллари ёруғ.
Дўстим, қора ноннинг қудратин билки,
Бугун ҳам дардлардан этмоқда фориг!

Майли, қора нонни, дўстим, кутавер,
Ош бўлсин, умрингни айласин бақо.
Аммо энди уни бутун элат-эл,
Очликдан кутмасин!
Мутлақо!

ДАРАХТ ВА ТУПРОҚ

«Меваси — бол тамли,
сояси — бай-бай...»

Роса мадҳ этамиз дову дарахтни.
Унга бахш этганмиз қанча шеъру байт,
Сен билан топди деб боғбонлар бахтни...

Наврӯзи оламнинг нафаси эсса,
Бошига ям-яшил рӯмол ёпинар.
Яшнаса, осмонга қанча бўй чўзса,
Ажабо, тупроққа шунча топинар!..

Шу кўй қувиб ўтар йилларни йиллар,
У-чи, камол топиб гуркирар кўркам,
Икки қулоч ерни Ватан деб билар,
Шу замин тубини қучоқлар маҳкам!

Бўронлар жонига айласалар қасд,
Остин-устун қилса гар ҳамма ёқни.
У тагу туги-ла қўпорилар, рост,
Шунда ҳам...

оғушдан қўймас тупроқни.

Менга дарахтларнинг ушбу хислати
Юртсевар элимнинг умрин эслатди!

ВАЛИЕВНИНГ ПАРТАСИ

*Улуғ Ватан урушида
мислсиз жасорат
кўрсатган бешариқлик
разведкачи Сирожиддин
Валиев хотирасига.*

Гувлаб оқаётган
Уйноқи дарё
Фулғуласи ноҳос қолгандай тиниб,
Муаллим синфга киргани ҳамон
Бирдан сергак тортиб
Тинчиди синф!

Тапир-тупир тинди.

Сокинлик тушди,

Тинди бамчсоли бодроқ-қўғирмоч.
Муаллим энтыкиб
Титроқ товушда
Йўқлама ўқийди:
— Валиев Сирож!

Жаранглаб кетди бир ўсмир хитоби:

— Валиев

бахт учун жангда юмган кўз!

Синф бир қалқиди сесканган каби
Этни жимирлатиб ўтди ушбу сўз!

«Кўз юмди Валиев

Мактабдош оға...»

Вазмин бир сукунат чўкди ўртага.

Ўттиз беш жуфт қароғ жим; маънос боқар

Валиев ўтирган партага...

Шу партадан туриб
Ун етти ёшда
Шинель кийди. Уни чорлар эди Ғарб,
Қону қардошларга қўмакка шошди.
Уни чорлар эди ҳарбу зарб!

Овлоқ бир масканда
Бўй чўзган ўғлон
Лаънат деб фашистга, хўрлик, қулликка,
Жон учун жон олди ва қон учун қон
Боқди ўлимларнинг кўзига тикка!

Унинг қўндоғини,
Унинг тигини,
Эҳ-ҳе, қанча фашист газанда тотди...
Бутун фронт бўйлаб унинг довуғи
Фрицларни зир-зир титратди!!!

Ёвни зир титратиб ўт-сувга кирди,
Ғалаба деб жўшиб, тоша-тошиқа.
Аммо...

Ялт этган ўқ умрини қирқди,
Ва умри айланиб кетди қўшиққа!

Ҳурбон бўлди ўғлон,
Аммо сурати
Акс этиб турибди минг-минг қароқда.
Биргина шу синфда ёд этиб отин
Ўттиз беш Валиев қалби урмоқда!!!

ДУНЁ

Сўзим тингла, дунё, бир муддат,
Бунчалар ҳам ишларинг ғалат:
Яхшиларни ғамларга кўмиб
Ёмонларга қилдинг мурувват.
Тарозингни қандоқ қўёсан
Бир кам дунё,
 бир кам дунё сан?

Нокасларни бор қиладирсан,
Кимки ҳақсўз — хор қиладирсан.
Эгриларга эшмисан, сўзла,
Нечун ғалат кор қиладирсан?
Кимни хўрлаб, кимни суёсан,
Бир кам дунё,
 бир кам дунёсан?

Бўлса агар кўзларинг очиқ
Қилмишингга бир-бир боқиб чиқ.
Каззобларнинг жони роҳатда,
Яхшиларнинг кўксига санчиқ...
Қадамингни қандоқ қўёсан,
Бир кам дунё,
 бир кам дунёсан?

Ҳайратдаман: наҳот мудроқсан,
Ҳақ йулидан наҳот йироқсан.
Ё кўзларинг кўр санинг ёки
Бошдан-оёғ йўли тайғоқсан.

Ноҳақликка наҳот уёсан,

Бир кам дунё,

бир кам дунёсан?

Дунё бўлсанг, кенг бўлгин, дунё

Ва барчага тенг бўлгин, дунё.

Ҳаммага ҳам бир кўз ила боқ,

Кел ишлари ўнг бўлгин, дунё!

Энди етар, бўлма рўё сан,

Еруғ дунё, ёруғ дунё сан!

АЖИБ ФАЗИЛАТИНГ БОР

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб:
Қўлларинг кўксингда, меҳмон кутасан.
Туғма одатингдир ҳаё ва одоб,
Ҳатто чойни таъзим ила тутасан!

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб;
Доим кўзларингда меҳр чақини.
Минг ташвишу ғусса қилганда ҳам даф,
Меҳмон кўриб турар тишинг оқини!

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб,
Диёрим нурланмиш меҳринг қўридан,
Эзгу ният ила ким қўйса қадам
Таъзим-ла жой бердинг уйинг тўридан!

Лекин мақтаб нону тузинг тотини
Таъзимкор эл дея ким кулса пинҳон,
Бузарман мезбонлик тартиботини,
Уларни жинимдан кўрурман ёмон!

Аслида кучимиз дарёи азим,
Ҳурмат,

удумимиз эрур доимо.

Зотан, қай меҳмонга қилмаган таъзим
Маҳмуд Торобий ё Собир Раҳимов!

Қадоқли қўлларинг кўксингда мудом,
Кафтинг тагидаги дилми ё ёлқин?
Дўстни шод этар у, душманни адо,
Ажиб фазилатинг бор сенинг, халқим!

ГУРУРИНГ САЛОМАТ БЎЛСА...

Саёҳат қилардим олис элларда,
Тепловоз учарди ўзиб еллардан,
Гурунг авжланарди турфа тилларда
Бирам маза эди!

Агар дунёда
Шунчалик бўлар-да саодат бўлса!

Ҳар ким мақтар эди ўз юртин жўшиб,
Бир ростнинг ёнига ўн лофни қўшиб,
Начора, тинглайсан ичларинг пишиб.
Чакак бир очилса, уни тинглашга
Камлик қилар қанча жамоат бўлса...

Бирини менга сирли боқиб турди-да
Деди:

— Сиз Одилов... хоннинг юртидан!
Бу феодал роса даврон сурди-да!
Тиллоси қанчайкан?— сирли тикилди
Билиб олгудек не синоат бўлса...

Бирови маъқуллаб, «тўғри, тўғри» дер.
Кўпайди ул юртда нонкўр, ўғри дер,
Уларни жиловлаб қўяр йўқми?— дер.
Эй сен, чанглар ютиб суринган халқим,
Наҳот сенда шундай аломат бўлса?

Кимга мазза эди, билсайди булар,
Кимга аза эди, билсайди булар.

Кимга саза эди, билсайди булар,
Ким айтар бу сўзни, қани, ким айтар
Гар унда зигирдек диёнат бўлса?!

Агар бир айланиб бу гардуни дун,
Улар ҳам «оқ олтин» заҳматин бир кун
Тортсалар барчасин бағри бўлиб хун
Талотўплар қилиб, чекарди фарёд
Ҳозир топасан,— деб,— адолат бўлса!

Қўллари тараша қизларни кўриб,
Қирмизмас, заъфарон юзларни кўриб,
Уксик-ўксик боққан кўзларни кўриб
Даҳшатга тушаман...

қўрқмасдим бунча

Агар-чи, эртага қиёмат бўлса!

Даврон сурган бўлса беш-ўн корчалон,
Қарсак урган бўлса уларга замон,
Ногаҳон ўртада...

халқ чиқса ёмон,

Қани, айтинг менга, ўзи жаҳонда
Бундан ҳам разилроқ маломат бўлса!!!

Кўкракка урганлар ўшалар эди,
Нишонни қўшқўллаб, қўш олар эди,
Пойларига гилам тўшалар эди,
Нечун — «Разил, тўхта!» — демади замон
Уларнинг ишлари разолат бўлса!

Халқим, индамайсан, дамнинг ичингда,
Аламинг, ғуссаю ғаминг ичингда...
Шу кўй сўнмаса бас, шаъминг ичингда...
Ким сени айлади гунгу соқовга
Наҳотки шунчалар жаҳолат бўлса?

**Меҳмондўст бўлсанг гар, бу фазилатдир,
Ширин сўз бўлсанг гар, бу фазилатдир,
Очиқ юз бўлсанг гар, бу фазилатдир
Ва лек дангал сўзлаш қолиб,
жаҳонда
Олибсан қанчаки қаноат бўлса!..**

**Бир кун эғнингдаги гардлар ҳам кетар,
Юзингни қоплаган зардлар ҳам кетар,
Қалбингни кемирган дардлар ҳам кетар
Узинг ўзлигингни таниб олсанг ва —
Гурур ҳам номусинг саломат бўлса!**

ЎЗБЕКИСТОН БУ!

*Ўзбекистонда туғилганимиз
қўлағидан талвасага
тушаётган арбоблар
ҳам бор.*

Тўхтаг,

қулоқ солинг менга, ҳой, ўртоқ!
Шу гапни гапирган сизмисиз?

Наҳот?!

Афтидан,

сиз биздан экансиз йироқ,
Фикру ўйингиз ҳам бу заминга ёт!

Демак, ўзгаларга насиб этмасин,
Мана, сиз ютоқиб симирган ҳаво,
Демак, сизга бўлсин,

бир сизга бўлсин

Гўзаллик, ҳаловат, муҳаббат, наво...

Сиз яйраб, солланиб юрган шу замин
Келажак авлодга, демак, келмиш тор...
(Ким чекар бунчалар яна юрт ғамин,
Сиздаги фидодик яна кимда бор?)

«Фарзанд жонга тегди», демиш сизга ким?
Ўзбекдан бу садо чиқмас.

Чиқмас, йўқ!

Бу — сизлар кашф этган янгича «илм»,
Бу — сизлар кашф этган энг мудҳиш тақиқ!!!

Қонли ханжармисол ботар беаёв
Сўзингиз қалбларнинг қаъри-қаърига.

Қани, айтинг:

нечун бўлмоқчисиз гов.

Халқнинг янги-янги тўлқинларига?!

Нега туғилмасин янги Улугбек,
Увайсий, Машраблар, Жалолиддинлар?
Сизга қайси доно бундоқ берди «эрк»,
Кўксингизда кимга сақлайсиз кинлар?

Гар билмоқ бўлсангиз

сиз ҳақми, ноҳақ,

Сўраб кўринг ҳатто соқовдан,

кўрдан:

Бу юрт болалари, дерлар, этар фарқ
Қаёқдаги гала-гала нонхўрдан!

Фарзанд-ла мукаррам бизда хонадон,

Ахир, ўзбек учун фарзанд бу —

жон — бу!

Етар,

даркор эмас бизга қуюшқон,

Ахир, Оврупомас,

Ўзбекистон бу!

* * *

Дўстлар,

Муқаннани кўрдим тушимда,
Турармиш қўлида қилич,

дарғазаб!

Олис-олисларга кўз тикиб зимдан
Ўзи ўзигами қотар эмиш гап:

«Наҳот, ёғий устун келди,

маҳв бўлдики!

Энди мардлар эли қул бўлур наҳот!
Наҳот, яксон бўлдики, тутдек тўкилдики?!
Топилмасми қилич ушлагудек зот?!»

Паришон кезиб у жанггоҳда танҳо
Мурдалар олдида дермиш чўкиб қиз:
«Сиз ҳалок бўлдингиз юрт дея, аммо
Келажак олдида ёруғ юзингиз.

Сизлар қуладингиз чинордек,

лекин

Томирингиз омон замин қаърида!
Демак,

лак-лак чинор кўтаргуси қад

Шу замин,

шу она тупроқ бағрида!

Башорат қилурман:

ёғий бошида

Шамширдек беомон чақмоқ чақадир.

Чунки авлодларим томирларида
Эркесвар боболар қони оқадир!

Кимнинг жони ширин —

у — қул,

у — маҳкум,

Сен қилич сермашдан толмагил, қўлим.

Жавоб бер:

атрофда кимлар бор, ҳой, ким?

Гофил қолма, йўл ол жанггоҳга, элим!..»

Дўстлар,

Муқаннани кўрдим тушимда...

МЕРОС

Меросларнинг тури кўпдир: олтину дур, марварид,
Васиқада битилган зўр кошоналар, боғу роғ...
Васиқлар мантиқига иш тутгуси бот-бот зид
Совурилиш,

чириш,

ёниш...

Сўнг кўз ёши, оҳу воҳ...

Бир мерос бор, созурилмас,

ёнмас, очиқ айтай ман,

Қондан-қонга, жондан-жонга ўтгуси у беғулу:

«Болагинам, омон бўлгин!»

«Совуқ қотма!»

«Очиқма!»

Минглаб йиллар, минглаб тиллар куйлаб келган

қўшиқ бу!

ТҰРТЛИКЛАР

Мисқоллаб йиғилар обрў-эътибор,
Еқимли қадами майдадир ғоят.
Ҳазир бўлмасанг у тўзимоғи бор,
Бунга бир нафаснинг ўзи кифоя!

* * *

Гоҳ чинор умрига қиламан ҳавас,
Қани ёшим чинор ёшига тўлса...
Жон деб шунча умр кўрардим, фақат —
Нафас олмоқ ўзи яшамоқ бўлса!

* * *

Анжир емас эмиш битта «билимдон»,
Демишки, «ғижу биж ичи қурт экан».
Қўли соғ, тили соғ, жисму жони соғ,
Аммо боёқишнинг ақли мўрт экан!

* * *

Дўстлар, мени ҳадеб олманг ғазабга,
Танбеҳ бераверманг, деб: «Пастроқ тушгил»!
Ахир осмонлардан айтилган гапга
Ерда туриб жавоб қилмоғим мушкул!

* * *

Биров шодумондир, бировнинг эса
Қўш муштдек бошида ғуссалар лак-лак.
Унсиз кўз ёшларга овоз битар бўлса,
Ларзали уввосдан тинмасди фалак.

* * *

— Қабристоннинг номи совуқ. Аммо, таажжуб,
Ҳавоси кўп мусаффордир, бермоқ керак тан.

— Чунки бунда фисқу фасод ётмайди бижғиб,
Елғиз ушбу маскан холи тухмат-бўҳтондан!..

* * *

Тансиқлашган соддадиллик фазилатин авайла,
Ва соддадил бўлайин деб унинг жабрин ҳам тортма,
Қанча кўзлар ҳар қадамда сени имтиҳон айлар,
Уларга тик боқиш — журъат. Бу журъатни йўқотма!

* * *

Онагинам кун, кун ора
Қулоғимдан бурайди.
Бураб туриб, «Сенда қулоқ
Борми?» — дея сўрайди...

БИЗ БАРҲАЁТМИЗ!

Фаргонанинг Зодиён қишлоғидан урушга кетган неча юзлаб йигитлардан 301 киши гитлерчиларга қарши жангларда мардларча ҳалок бўлди. Аммо зодиёнликлар шаҳид бўлган ҳамқишлоқларини тирик, бизнинг сафимизда деб билмоқдалар, уларга атаб 10 гектар янги бор барпо этилди ва унга «Барҳаётлар боғи» деб ном берилди.

(Газетада)

Тўғри гапирдингиз!

Биз — барҳаётмиз,

Гарчи ер остида ётар жисмимиз.

Тириклар ичида бормиз, ҳаётмиз,

Тириклар тилида янграр исмимиз!

Дунёга келиш бор,

Ўлим ҳам барҳақ.

Аммо бизлар ўққа учганимиз йўқ.

Биз — ўша-ўшамиз: ёшу шўх, қувноқ,

Ҳеч кимнинг дилидан ўчганимиз йўқ!

Қўлга милтиқ олдик ўсмирлик чоғда,

Суягимиз қотиб-қотмаган эди,

Одамни нишонга олиш қаёқда,

Ҳатто чумчуққа ўқ отмаган эдик...

Аммо, тикка кирдик оташга, ўтга,

Фов бўлди фашизм деган ўлатга.

Жон ширин бўлса-да, боқмадик кетга,

Пўлат бўлиб қарши юрдик пўлатга!

Кечдик

глобусда қилдай тортилган
Асли пўртанали Волга, Одерни...
Тарих айланмасин дедик ортига,
Топтатмаймиз, дедик эркини, қадрни!

Яшашдан, ҳаётдан ҳақдормиз асли,
Умримиз беадад, йўқдир поёнлар.
Биз кўриб турибмиз ёру дўст васлин,
Бизларсиз ўтмагай тўйлар, айёмлар.

Биз ўлиб-тирилдик яна қайтадан,
Биз бормиз боғларнинг шовиллашида.
Биз бормиз йигирма ёшда қартайган
Ғусса букчайтирган она қошида!

Биз бормиз томирда қони гупурган
Ун саккиз ёшлилар нигоҳларида.
Биз бормиз борлиққа атир уфурган
Баҳор чечагида, гиёҳларида...

Биз бормиз гўдакнинг чақноқ кўзида,
Биз — халқнинг дилида.

Улим бизга ёт.

Сира ўлмайдиган халқнинг ўзидай
Бизлар барҳаётмиз!

Бизлар барҳаёт!

ЖАҶОН БИЛАДИР...

Қайга кетиб борар бу вазмин карвон
Уйчан нигоҳида не орзу-армон,
Қанча саҳро кезиб, ошар не довон?
Буни сарбондан сўр. Сарбон биладир.

Ғайрилар, қалбимни бунчалар титманг,
Гоҳ ўнгим, гоҳида сўлимдан ўтманг.
Манинг асроримни билмоқни кутманг
Тубида на сир бор — уммон биладир!

Зулматни ёритган ақли бор эл бу,
Дўстларга офтобдек меҳри бор эл бу,
Ғанимга чақиндек қаҳри бор эл бу,
Қудрати нелигин бўрон биладир.

Ичиб не-не замон, халқим, тузингни
Билмаганлар бисёр бир жуфт сўзингни.
Чўқишга тайёрлар кўпдир кўзингни,
Буни юрак-бағри сўзон биладир...

Фириблар, ёлғонлар, алдовлар надир,
Ғазаблар, қистовлар, буровлар надир,
Таҳқирлар, тўловлар, топтовлар надир,
Барчасин бу мулки Турон биладир!

Сани ул «даҳо»лар билмаса билмас,
Азалий юҳолар билмаса билмас,
Корлари риёлар билмаса билмас,
Сен киму улар ким —
жаҳон биладир!

* * *

«Орол қуримоқда...

Вой, шўрлик Орол!

Оролимиз...

Суви қолибди жиндай».

Айқирган баҳрнинг топишин завол

Жимгина кузатдик томошабиндай.

Дўстлар, бир орол бор Орол ёнида,

(Кетмишди долғасин донғи жаҳонга!)

Бу кун танглик ўтиб жони-жонидан

Урилар ўзимиз қурган тўғонга.

Она тили эрур бу жўшқин уммон,

Уни мавжлангирди Навоий, Турди...

Орол заволини кўргач сўнг тамом,

«Шўрлик тилим!» дея юрмагил, юртим!

УХЛАБ ЁТГАН ШЕРНИ УЙҒОТМАНГ

Ухлаб ётган шерни уйғотманг,
Йўқ, ташламанг олдиға ул-бул.
Таҳқир-мазах билан сўз қотманг,
Тилингизни тийинг,
шу — маъқул!

Кенгликларнинг шоҳу султони
Қафас ичра мудраб ётса жим,
Дея кўрманг, «Совибди қони,
Тугабди», деб чиқарманг ҳукм.

Асли эди у довлардан дов,
Юрар эди эркин чарх уриб,
Уни хароб айлади алдов,
Уни хароб айлади фириб!

Ётар энди кўзи ним юмуқ
Тутқунликлар жонидан ўтиб.
Юмуқ кўзда аммо ёнар чўғ,
Чўғ эмас у, интиқом ўти!

Титкиламанг хотиротини,
Қила кўрманг бўлар-бўлмас гап.
Агар минса ғазаб отини
Қафасларни ташлар парчалаб!

Ҳузур қилинг жимгина боқиб,
Боқинг, шуңдоқ ёввош торттириб,
Ҳазил-мазах қилиб ё нуқиб

Олманг бошга балә ортириб!
Қўрқинг-қўрқинг унинг қаҳридан,
Ҳазир бўлинг панжаларидан!

Ўз ҳолига қўйинг сиз уни,
Сен нима-ю, нима деманг, ер,
Бўлса ҳамки қафас тутқуни
Шерлигича қолаверар шер!

БИР УГИТ...

Яшин каби чақнаб юргил,
 Бўрон бўлиб гувилла.
Майли, сув кеч, ўтга киргил,
 Олов бўлиб ловилла!
Битта бўлур ёруғ олам,
 Ширин жон ҳам биттадир.
Хоҳ минғирла, хоҳи куйла,
 Умр шаксиз ўтадир.

Сен севарсан ҳашамларни,
 Дур-гавҳарни ҳойнаҳой?
Қувиб солгил аламларни,
 Гар, уларни берсанг бой!
Дўст деганинг чиқса ғаним,
 Бардош бергил, чидагил,
Демак, алаф, сен чамандан
 Танлаб узган битта гул...
Совурилса хонумонинг,
 Кўз ёш қилиб, солма дод,
Билсанг, агар, бундоқ кунни
 Кўп кўргандир одамзод.
Шу бир гапни тингла, лекин,
 Шу бир йўлни ол сайлаб:
Борлигингни асрай десанг,
 Сўглигингни авайла!

ТАЛХ

Дерлар:

«Ҳаёт гўзал! Ошу нон тўкин!
Сени ранжитмасин ҳар икир-чикир.
Арзимас нарсага баҳс қилиш...

Оббо!

Кўрган кунларингга қилсанг-чи шукур!
Аммо,

мен тақдири бўлар дейман талх
Қорни тўйганига шукур қилган халқ!

Жаҳон шоирлари ақлимни олди,
Пушкин ва Лермонтов,

Гёте ва Байрон...

Мен «она», «ота» деб сўзлаган тилда
Улар шеърлар ўқир бугун шўх, бийрон!
Эртанги куни кўп талх бўладир, талх
Тўкис она тилин чала билган халқ!

Аломат битта гап,

Ҳинду доҳисин

Роса таъриф этди жўшиб бир «доно».
Аммо лўқ этганча қолди у кўзин
Ким бўлганди дея сўрсам Муқанно?
Бугуну эртаси талх бўлади, талх
Аждоди кимлигин унут қилган халқ!

Қадимлардан қадим бу Шарқ замини
Сино, Улуғбекни берди жаҳонга.

Буюк идрок,

ақл,

тенгсиз тафаккур

Шарқона алла-ла сингган-ку қонга!

Тақдири талх бўлур, бўлур жуда талх

Узга оҳангларда аллаланган халқ...

* * *

**Замонлар ҳукми кўп беомон,
Даврлар дийдаси темирдак!
Чингиздек доврўқли, қув хоқон
Шамшири бугун бир темиртак...**

**Қора қитъадаги салтанат
Дарз кетиб,
гурс этиб қулади.**

**— Истибдоднинг умри эмасдир абад,
Деб занжи кўз ёш-ла кулади!**

**Саҳнага чиқар боз даврлар
Жаҳонга солароқ гулдурак,
Айланар инграшу ғовур-ла
Ҳаёт деб аталган ғилдирак!**

**Искандар «ман-ман!» деб ўқирди,
Кўрмади мангулик бетини.
Ҳа, дунё кўп кўрди, кўп кўрди
Турфа хил келдию кетдини...**

**Ўзга бош суякдан фарқи кам
Ларзали Темурнинг чаноғи.
Бундоқ бир ўйласам кам экан
Абадий умрлар саноғи...**

**Зобитлар кўп ўтган дунёда,
Ўтмади қон кечиб не хоқон..**

Барчасин номини одатда
Бош чайқаб эслайди бу жаҳон!

Одамлар, кун кўринг беғулув,
Чиранмай, ўкирмай, ҳашамсиз.
Қора мармарларда яшаманг,
Оппоқ кўнгилларда яшангиз!

МОСЛАШУВ

Дашном, минғирлашлар жонимга тегиб,
Қўл силтаб,

«Хайр, энди, — дедим, — касбу кор».

Бир ошнам ачиниб шипшиди секин:
— Тентак! Шароитга мослашмоқ даркор!

Мослашиш...

Оҳ, мана, фалсафа!

Унинг

Доно калласига боқиб қолдим жим.
Ажабо, мен Эрон ёқларда унган
Аллақандай хурмо кўчатимидим?

Заранг дарахтмидим, зайтунмидим ё,
Оҳиста мослашсам ўзга иқлимга.
Бу ошнам нелар деб аврар, ажабо,
Унинг назарида ўхшайман кимга?

«Шароитга мослаш»...

Демакки, унут

Нима эканини кураш, ғурур, ор.
Унг бетингга урса, сўл бетингни тут,
Яна... ялтоқланиб туриш ҳам даркор!

Кулгим қистамоқда.

Бор бўл-е, дўстим,

Кўнглимни кўтардинг, аммо. Кўм аша!

Тўхтанг, тўхтанг! Бирдан эсимга тушди
Театрда бўлган битта томоша.

Бир актёр шоҳ ролин қотирар эди,
Унга қарам эди замину фалак.
Гоҳ кулар, гоҳ эса қутурар эди,
Амрини кутарди ҳамма жонсарак.

Фармон берарди шоҳ, май ичар эди,
Шоҳона ўтарди кунлари, хуллас.
Гўзал малакларни хўп қучар эди,
Сунбуллар бўйидан бўлар эди маст!

Амри вожиб эди. Шоҳ, ахир, шоҳ-да!
Роҳату гашт эди билгани фақат.
Сўнг билсам, саҳнанинг орти — нарёқда
Турар манаман, деб ўзга ҳақиқат:

Актёр ечиб отди тилла камарин,
Пойида ётарди тилласоп шамшир.
У елпир ўзини тарқаб хумори,
Қайта ўзлигини топганди, ахир!

Министр ҳам бўлди саҳнада туриб,
(Қанча ҳамкасбларин қолдириб доғда)
Аммо маза қилар, томоша тугаб,
Сўнгги трамвайга илашган чоғда.

Шоҳни ҳам ўйнар у,
Ўзгасини ҳам,
Лек унга кибр — ёт,
ёт — олқиш, шов-шув.
Ўзимда ўзимни кўрсам дер, фақат,
Аранг бир соатга етар мослашув...
Мен-чи?

На актёрман, на кўзбойлагич

**Андак қув бўлсам ҳам эди бошқа гап.
Менга ўзлигимдан ўзга давлат — ҳеч!
Нечун «мослаш» дея, қилурлар талаб?**

**Шерга даҳшат солсин, хўп, темир қафас,
Майли, ёввош тортсин қамчидан арслоң.
Ва лекин, одамзод кетмас бундоқ паст,
Бундоқ тубанлашмас ҳеч қачон инсон!**

**Чўяни арқондек эшиб, пўлатни
Мослаб, солса бўлар турли шаклга,
Лек, одам дегани—одам бўлади,
Уни солиб бўлмас истаган йўлга!**

Тағин ким билади...

эшилишларга

**Биров кўникмаса, биров кўникар.
Лекин шуниси бор, бундай ишларга
Лаббай дер, соб бўлган қалби сўниклар!**

* * *

Сенга адоват-ла боққанлар кўпми?
Хуруж қилишарми ғанимлар бот-бот?
Дўстгинам, уларнинг барига тупур,
Мен сенга бу жангда тиларман сабот!

Агар ғанимларинг бор экан, демак,
Сен бўйин эгмабсан асло хўрликка.
Демакки, кўксингда урмоқда юрак,
Ғуруринг — саломат, боқининг тикка!

Ёвларим бор дея, юрмагил чўчиб,
Зорлана кўрмагил бор деб душманним.
Билким, ялтоқланиб умр кўргувчи
Шўрликлардагина бўлмагай ғаним...

БОЛАЛИГИМ...

«Қувноқ болалигим! «Оқ», ўтдинг-кетдинг!»
Тез-тез эшитилар шундай хитоблар.
Болалик йилларин жаннатга деб тенг.
Бол билан ёзилди қанча китоблар.

Яхши-да,

хотиранг қати-қатидап

Шаффоф болаликнинг бўйи эгани.

Мен-чи?

Болалигим эласам, бирдан

Сесканиб кетаман.

Сесканиб!

Рўпарамда пайдо бўлур болакай:

Эгнида бўз кўйлак,

тўзиқ ва йиртиқ.

Оёқлар чиллакдек,

қорин — димиққан,

Чаккасида кўкиш томирлар бўртиқ...

У — жим,

ёпишгандай тили танглайга.

Муштдеккина боши қуйи осилган.

Кулишни унутган,

гўё манглайга

Бир умр маъюслик муҳри босилган.

Жангдан қайтиб келди отаси, аммо,
Қолди ўксиганча ўксик хонадон.

Падари

шам мисол сўнарди тамом,
Бир куни кўз юмди
туфлай-туфлай қон...

Ҳеч ким эшитмади болакай оҳин
(Гарчанд айтиб бўлмас оламни кар деб).

У

кун кўраверди, тўлиққан чоғи
Қонсиз муштларига кўзёшин артиб.

Сабрдан дарс олди бир қаричликдан,
Зорланмади,

гарчанд эди оч, ғариб.

Унга йўлдош эди тоқату чидам,
Арпа сариғини кутди сарғайиб...

Тангу сиқиқ эди унга кенг олам,
Унга бу оламнинг кори шу эди.
Эсламас яйраброқ юргандин бир дам
Унинг болалигин бори... шу эди!

Менинг болалигим...

Увол йилларим,

Мен сенинг нимангни қилайин ҳавас?
Сени туш кўрганда, чўчиб, ҳансираб,
Энди тушимга ҳам кирма, дейман, бас!

Кимни эркалабди ҳаёт, хўш, қани?
Кимдан айри юрар ўзи, ташвиш, ғам?
Лекин, ўтган кунни эслаб, сесканиб,
Эртасидан чўчиб юрмасин одам!

ҚИЗИМ НИГОРАГА

— Дикир-дикир!
Қочди фикр.
Ён хонада ким бор-а?
Бир вақт боқсам
Ёнбошимда
Турар жажжи Нигора.
— Не қиялпсиз?
Ҳа-ҳа, билдим,
Шеър ёзясиз.
Яна шеър...
— Топдинг, қизим,
Ҳориб қолдим,
Сен ҳам андак ёрдам бер!
Қаламимни олиб аста
Кулиб боқди
Бетимга.
Аллақандай шаклларни
Чизди дафтар четига.
— Шеър шунақа бўладими?
Вой, сен устабузармон...
— Шеърларни Сиз ёзибсиз-ку,
Расмни мен чизаман!

БАҲОР ВА ҚИЗЛАР

Баҳорчилик...
Кезиб чиқиб
Яна дала-тузларни,
Ўзкрагимга ситдиролмай
Қолдим ширин ҳисларни!

Тикка келиб олиб офтоб
Оловини қалайди.
Анҳорда сув чоғиб шитоб
Қирғоқларни ялайди.

Олам оҳанг билан тўла:
Қушлар сайрар басма-бас
Олмасам-да томоқ ҳўллаб,
Завқу шавқдан эдим маст...

Ҳа, баҳорнинг жилва билан
Назокати кўн экан.
Аммо бирдан... Қолдим тилдан
Учраб қизлар тўпига.

Бари баҳор каби дуркун,
Баҳор каби баркамол.
Кўриб лавофату кўркин
Туриб қолдим гунгу дол...

Бири белда жимиллаган
Кокилини турмаклаб,
Кўз учида кулиб қўйди,
Чоғи, мени эрмаклаб.

Бири яшнаб, баргак тақар,
Дугоналар кўрсин деб,
Бири ўйчан четга боқар —
Экан, аста хўрсинди...

Нега гамгин нигоҳлари?
Нечун сирли хўрсинар?
Бу хўрсиниш — ёшликка эш,
Ёшлик дарди қурсин-а...

Ўн саккизда ким хўрсинмас?
(Бунга, жўрам, ишон, ҳа!)
Қиз боланинг хўрсиниши
Бир нимадан нишона...

Хўрсинишса нима қипти?
Ҳозир — хўрсиниш пайти.
Хўрсинишлар бу замонда
Ёр-ёр билан тугайди!

Гул-гул яшнаб, хандон ташлаб,
Янграб ҳазил-ҳузули,
Борар улар сув бўйидан
Қалдирғочдай тизилиб.

Кетди улар қилпиратиб
Бошда олов дуррасин.
Шулармасми, табиатнинг
Энг ноёб бир қирраси!..—

Олам шунча гўзалмиди,
Ҳайҳот!— дегим келади.
Кўкракка тарс қўлни уриб,
Войдод!— дегим келади.

Қолавердим ортларида
Икки кўзим мўлтираб.
Соқолларим, мўртларим-да,
Нафасим-да қалтираб...

Баҳорчилик...
Кезиб чиқиб
Яна дала-тузларни,
Оқ қоғозга шеър тилида
Тўқдим ширин ҳисларни!

БАЛОГАРДОНСАН...

Сталинград учун бўлган жангларда каттиқ яраланиб, йиқилиб қолдим. Шу пайт бир ҳамшира қиз ярамни боғлаб, мени панага олиб чиқди. Билсам у ўзбек қизи экан.

(Фронтчи Ҳотам ота ҳикоясидан.)

Уйлайман:

ким эдинг,

қай бир хонадон

Кўзининг оқию қораси эдинг?

Ўзбек элидаги қайси бир қишлоқ,

Қай шаҳар қизларин сараси эдинг?

Андижонданмидинг, ё Фарғонадан?

Хоразмданми, ё Бухоро, Шошдан?

Сени кузатганди қай бир хонадон

Жанггоҳга

«Бошгинанг бўлсин, деб, тошдан!»

Тирик чиқолдингми қиргинбаротдан,

Ишқилиб оламда бормисан омон?

Қизгина, олдингми ҳаққинг ҳаётдан,

Куягинг, шодлигингни кўрдими жаҳон?

Е торлик қилдими сенга кенг олам?

Езилмай қолдими сепларнинг тахи?

Е уйинг сен учун тутдими мотам,

Кўкларга етдими волиданг оқи?

Тақдиринг не кечди — билмоқ маҳолдир,

Сен — исми номаълум ёрқин юлдузсан.

Сенинг шиддатингдан Волга лол қолди,

Сен —

жасур Зоя-ла бўйлашган қизсан!

Гарчанд олис Шарқда топдинг таваллуд,
Гарчанд, сен

Волгадан олисда ўсдинг,

Дединг:

— Меникидир бу дарё,
бу юрт!

Оловлар оқимин кўксинг-ла тўсдинг!

Билардинг,

уруш бу —

ўлим, жудолик,

(Хунрезлик бор жойда ўлим ҳам ҳақ-да...)

Бўлмас ҳар кимда ҳам бундоқ фидолик,

Ҳа, бундай фидолик бўлади Шарқда!

Сен тугилган юртда

бир дона майиз

Қирққа бўлинади,

ўртададир нон.

Наинки, сен нонни бўлдинг, она қиз,

Мана, керак бўлса дединг, фидо жон!

Сен

ўзбек виждони бўлиб ҳайқирдинг,

Бунга гувоҳ эди

ер,

осмон,

дарё.

Сен ғаним йўлида қоядек турдинг

Халқинг ўгитини айлароқ адо.

Сен ўша-ўшасан хотиротимда,

Сулувсан, тийраксан, марди-майдонсан,

Элини асраган босқин, талондан

Балолар йўлида балогардонсан!

БЕГОНА УТЛАР...

«Томорқанг бўйрадек бор-йўги, аммо,
Шунга ҳам райҳонмас экибсан алаф».
Шу таъна ёғилар менга доимо,
Шаънимга айтилар шу тиканли гап:

Алам қилиб кетди,

олиб кетмонни

Бир кун алаф чопдим қорайгунча қош.
Аммо, минггами бу савилнинг жони,
Кун ўтиб, кўтарди ялписига бош!

«Ҳали шунақами?— дейман дарғазаб,
Чопиб битираман, бўлма қанча сур!»
Ҳафта ўтмай яна гуркирар алаф,
Жонинг темирданми, қирилиб кеткур!

Мен чопсам,

У — ўсар... Йўғ-а, охири

Ғорат келтирмоқни қилмадим удда.

Ажаб, дейман, ёки бунинг томири

Қумлаб ётармикин тупроқ қаърида?

Бўйрадек томорқам устида туриб

Алафга боқаман,

кўкрагимда кин.

(Тавба, муаммою ташвишни кўринг:

Бунчалар майдаман,

бунчалар худбин!)

Кўзни катта очиб боқсанг, аслида,
Кимга даркор ўзи, худбинлик кеки?
Ўзи, бу лаънати алаф қасридан
Бутун республика қаддини эгиб —

Тупроқни тирнайди, гўза ўтайди,
Адл ўссин дея ҳар битта ниҳол.
Шу йўлда тер тўкар баҳор, ёз пайти
Алифдек ўсмирлар қаддин этиб дол.

Ўт-алафга қарши муштини яниб
(Не номдор олимлар кафтига туфлаб),
Оппоқ биноларда ишлар ёзу қиш,
Ёввойи алафлар бўлсин дея даф!

«Бу — гумак,
Бу — бурган...»

Машғулот чоғи

Нозик бармоқларин бир-бир букарлар.
Олий мактабларнинг ялаб тупроғин,
Ер илмин ўрганиб минг-минг укалар...

Сенга уруш эълон қилдик, вассалом,
Пайингга тушди, боқ: фан, кетмон, теша,
Энди маҳв бўлдинг, ўт-алаф, тамом,
Қирилиб кетасан мисоли пашша!

Сени бегона ўт, дейдилар, ахир,
Совуқ дийдоргинанг даламизга ёт.
Не-не замонларки, одамлар шундоқ
Сенга эълон қилиб келур ғазовот!

...Сени қирворардик ғанимдек, бироқ,
Доғда қолдирмоқда шу нарса,

фақат:

Болам, деб биларкан сени ер, тупроқ,
Ола боқмас экан сенга табиат...

ЎТ БОСМАСИН ОСТОНАЛАРНИ

Бу оламнинг корига боқиб,
Хуноб бўлиб кетганим дамлар
Дегим келар довуллар қоқиб:
— Кўзингизни очинг, одамлар,
Омон сақланг бул баҳри барни,
Ўт босмасин остоналарни!

Аслида-ку бир кам дунё бу,
Наъмалари қолдирар ҳайрон.
Гоҳи кўрсанг... гардкам дунё бу,
Гоҳи маҳзун, гоҳ шўхи хандон.
Бўлса ҳамки бу олам ҳар не —
Ўт босмасин остоналарни!

Фарзандини она эркалаб,
Суя-суя бағрига босур.
Гўдакка не берур эрталар?
Не бераркин келгуси аср?
Изланг дерман эзгу самарни,
Ўт босмасин остоналарни!

Не бермади тафаккур, зако
То келгунча инсон бу кунга,
Улар ёниб бўлмасин адо,
Айланмасин ногоҳ кукунга,
Асранг, дерман дурдоналарни,
Ўт босмасин остоналарни!

Ҳазир бўлинг, қуриб битмасин
Ҳаёт деган наҳр, одамлар.
Бурнингизнинг остида «сокин»
Вулқон турар, ахир, одамлар!
— Тинчлик!— дея боғланг камарни,
Ўт босмасин остоналарни!

ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИ БАТАЛЬОНЛАРИ

Жаҳон инграр эди...

Давр даргазаб!

Бир вабо элларга гулгула солди.
Ғазабу нафратдан муштига туфлаб,
Улкан маъракага қараб йўл олди —
Қопчиқларга жойлаб кулча нонларин
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Улар милтиқ билан жангга кирмади,
Лекин жанггоҳларга қурол тутдилар.
Улар маъдан қазиб букилиб қадди
Фашизмга ажал ҳукмин битдилар.
Қаро терга ботиб ўтди онлари,
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Ўйламанг, эмасди улар ёш, девкор,
Улар... ялписига оқсоқол эди,
Лекин ҳар юмушга келдилар бакор,
Сибирь ва Ураллар бундан лол эди...
Қисқариб борарди ҳар кун сонлари
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Уларда синалди инсон саботи,
Улар кифт тутдилар энг оғир юкка.
Улар изғиринда шаъм бўлиб қотди,
Дастгоҳлар олдида жон берди тикка...
Гарчи сабил эмас эди жонлари,
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Тўпу танк ясашди қон туфлаб, аммо,
Нолишиб, тишларин ёрмади улар,
Улар юрт амрини имондек билди,
Ёмон хаёлларга бормади улар.
Гудур тахталарга ботди ёнлари
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Барчаси жўн эди,

оқил,

соддадил,

Лекин-чи, кучлари дарёи азим!
Улар элтган эди кўкракларида
Илк бора Уралга Бухоро газин!
Мартенларда ёқди қизил қонларин
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Улар мажақлашиб Гитлер қаншарин
Сафлар сийрак тортиб қайтди юртига.
Соқолларин силаб, дедилар бари:
«Энди... Пешонада борин кўрдик. Ҳа!»
Ушалиб бўлганди бор армонлари,
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Навқирон ҳамюртим,

навқирон дўст, ёр,

Мен бугун қайратдан тутарман ёқа:
Сибиру Ураллар бизларга боқар,
— Қани, тезроқ кел! — деб бағрига чорлар...
Яна келди, чоғи, мадад онлари,
Ўзбекистон ишчи батальонлари!

Боболар қадами теккан ўлкалар,
Бу кун ҳам боқмоқда Сизга кўзи тўрт.
Унга зарур Сиздек метин елкалар,
Унга даркор эмас совуқ мижоз, мўрт...
Сиз — довсиз, юртимнинг мард-майдонлари,
Ўзбек диёрининг батальонлари!

ОЛИСЛАТМА ДЎСТЛАРИНИҒНИ ҚОШИҒДАН

Чин инсоннинг шудир ажиб хислати,
Доимо ул дўст топди, дўст излади.
Дўстни эъвоз этиб, дўстдан сўзлади,
Одам эрсанг, деди, бола ёшингдан
Дўстинг бўлсин, дўстинг бўлсин қошингда.

Дардингни ҳам фақат дўстинг оладир,
Сени дўстинг тўғри йўлга соладир,
Дўст сўзига кирмаганлар — боладир,
Қоришмасин десанг оғу ошингга,
Дўстни чорла, дўстни чорла қошингга!

Дўсти борлар собитқадам бўладир,
Қадамлари доим шахдам бўладир,
Бедўстларнинг умри гардкам бўладир,
Қарор бўлсин десанг аҳду дошингда,
Дўстинг бўлсин, дўстинг бўлсин қошингда.

Кимки бедўст — ярим йўлда ҳорибдир,
Кимки бедўст — қачон ғамдан арибдир,
Ғариб ғариб эмас, бедўст ғарибдир,
Олислатма дўстларингни қошингдан!

Цақиқаси — бир дoston!
Йигим-терим келди-қолди
Асал ойн битмасдан...

Шу-шу куёв тонгда кетиб,
Қайтар ярим тунлари.
Чопиб-чопиб, чанглар ютиб,
Ҳоргин ўтар кунлари.

Бригадир-да!

Юки оғир,
Катта, ахир, ваъдаси.
«Хўроз, кўрсат ўзингни бир»,
Цебди район каттаси.

Йигим-терим — жиддий мавсум,
Ишу юмуш — лак-лак.
Оқшом чоғлар танҳо, маҳзун
Хўрсинади келинчак.

Тўғри, у ҳам ечиб қўйиб
Жимир-жимир либосин,
Пахта терар, қайнонасин
Олиб олқиш — дуосин!

Пахта терар,
жуда сийрак
Кўрар, фақат, ёрини.
Соғинч қийнар уни бирдак,
Висол этар зор уни!

Оқшом ишдан қайтиб бир кун
Тузатаркан хонасин,

Кулиб, унга илиқ тугун
Узатди қайнонаси.

— Қани, буни қўлга олиб,
Қанот қоққил бўлиб қуш.
Эринг қорни сурнай чалиб
Утиргандир бояқиш.

Ҳаммаёқни пахта босди!
Бугун пахта — тоғ-тоғ...
Ҳа, зовутга жўнатмасдан
Уйга қайтмас у мутлоқ!

Мекка қара!

Тагин... Ҳа, хўп,
Қилиб юрма арзи ҳол.
Биласан-ку, ҳозир иш кўп,
Бориб, тезда қайта қол!

Жўкрагига қўйиб қўлин,
Юзи ёниб лоладек,
Селкиллатиб қирқ кокилин
Йўлга чиқди келинчак.

* * *

Куёв хирмон айланарди.
Қош-кўзи чанг, таъби хит.
Сим-сиёҳ тун қучоғида
Чақнагандай бўлди ўт!

Йўқ, ўт эмас, ўтдай ёниб
Ёри чопиб келганди.
Соғингани, интилгани,
Офтоби келарди!

Бундай дамни эзмаланиб,
Таъриф этмоқ не керак?
Бир-бирининг дукурини
Тинглар, тинглар қўш юрак...

— Совқотибсан, жоним, бай-бай,
Титраганингни қара!
Шу хирмондан бинойидек
Ясаб берайми ўра?

У хирмонни ўя кетди,
Аямасдан кучини.
Сўнг икковлон макон этди
Юмшоқ «гор»нинг ичини.

— Жаннат-а! — деб кулар келин,
Чимчиларкан ёрини.
Унутдилар аста-секин
Уйи...

Аммо, «келин қачон келар?»
Йўл қарайди аямиз.

У кўчага чиқар такрор,
Уйга кирар қорни дам.
Тонг отяпти.

Мана, уч бор
Чақиряпти хўроз ҳам.

Нима бало, қопкетдими
Уша ёқда қоқвошлар?
Не ўйласа шуни қилар
Ловуллаб турган ёшлар!

Уйи қолиб...
Ҳе, қизиқ-ку.

Бу нимаси? Қандоқ гап?
Ҳарчанд ўзин босса-да у
Босиб келарди газаб!

Бориб дейди: «Қани, юриш!»
Битта боплаб қўяди!
Яна булар чиллаликмиш,
Уят-ку бу, уят-а!

Шип-шип борар тупроқ йўлдан,
«Санларними, ҳали хап...»
Хирмонгаям етиб келди,
Терга ботиб, ҳалпиллаб.

Қаршисида — тоғдай пахта
Турар оппоқ, пурвиқор.

Ҳа, сотилмай қопти, аттанг!
Қаранг, хирмон кепти тор...

Ая боқиб уён-буён,
Оҳиста қирди томоқ.
Шийпон ҳам жим, жимжит хирмон,
Сув қуйгандай ҳаммаёқ.

Қаторлатиб йўталдиям,
Эшитилса деб, зора.
Қулоқларин босганми том?
Жаҳли қўзир тобора.

Сўнг...

Ер тепиб, шовқин солди,
Бақириб берди чунон,
— Ҳой икковинг қайда қолдинг?
Қайга бўлишдинг гумдон?!

Бирдан ҳушёр тортди ая,
Ана, оппоқ ўрада
Сал кўринди битта қалла
Тонгги ғира-ширада...

Чўчигакин билдирмасдан
(Кўкрагига тупуриб),
— Чиқ буёққа!— дея хитоб
Қилар эди гупириб.

Ҳа, бўлар иш бўлган эди,
Жим тургандан борми наф.
Уғли чиқди, мўйлабдаги
Пахталарни пуф-пуфлаб.

Ая хуноб. Кўзларидан
Қаҳру ғазаб томади.
Сўнг кўринди келиннинг
Навниҳолдек қомати...

Уғли дейди: — Хирмон қўриб
Чоғи, андак толибмиз.
Тонг отгунча юриб-юриб
Кейин ухлаб қолибмиз.

Ая ушлаб туриб белин
Дейди:
— Сайра! Давом эт!
Шу чоқ секин келиб келин
Таъзим қилди кетма-кет.

— Айтаверсам, шу... пахтани
Сираям кўз қиймайди.
Биласиз-ку, тиллодан ҳам
Баланд бунинг қиймати.

Хотинига бошин буриб:
— Тўғрими, — дер, — Гулойим?
Келин таъзим қила туриб:
— Тўғри, — дейди мулойим.

Бундай чоғда, рости, ая
Не қилишин биларди.
Ҳозир эса, на сўкишни,
На кулишни биларди...

Уғлин
бирова боғлабдими?
Шу хирмонга бўйнидан?

Жон деб ётса бўлмасмиди?
Хотинчасин қўйнида!

Тахмонларда яшнаб турар
Ял-ял ёнган кўрпалар.
Нега бундоқ қилар булар?
Чанг пахтага буркалар?

Бирдан ая ерга боқди,
Бирдан тишлаб қолди лаб.
Хаёлига келиб қолди
Бўлиб ўтган битта гап.

Э, бунақа одат ўзи
Асли, қонда бор, қонда!
Ҳа, ўзиям шу ўғлини
Туғворганди хирмонда!

Қуш бир қилиқ қилмас сира,
Инидагин кўрмаса.
Гўрга эди, ўзин нусхи
Келингаям урмаса!

Ер остидан келинига
Ая солади разм.
Келин эса...

Во, ажабо,
Ҳамон қиларди таъзим!

— Бас, саломинг эритворар
Ҳатто тоғ-тоғ музнияям!
(Ҳе, қайнонам «оппогим» деб
Юрган экан бизнияям!)

Куёв кулар.

Ҳув уфқдан

Порлаб чиқди офтоб.
Офтоб каби ёнар эди
Ерда ҳам бир моҳтоб...

* * *

Шеър битди. Ҳа, айтмоқчи,
Ая ҳар кун «ҳай-ҳай»лаб
Огироёқ келинини
Юрар эмиш авайлаб.

Неваралар кўрар қатор,
Ахир, шу-да, тилаги.
Яна чуқур илдиз отар
Фидойилар палаги.

ТАФАККУР БОҚИЙ...

Битди бетарафу беқиёс қаср,
Минорлар бош уриб турар фалакка.

Хитоблар жаранглар:

— Меъмор, қандинг ур!

— Жаҳонда ягона!

— Жаҳонда якка!

Нилий гумбаазларни товланишига

Лол қолиб боқади бутун Қоҳира.

«— Бундай қаср кирмиш кимнинг тушига?»

«— Унинг қаршисида саройлар хира!»

Замон мўъжизаси

Қасри муҳташам,

Иқлимлар ҳушини қилган чоғда забт,

Ҳукмдор фармонга муҳр урди шахдам,

Фармонки, ҳар сатри кескир, дарғазаб!

«Гарчанд муҳандисга тараф йўқ асло,

Гарчанд беқиёсдир ақлу идроки,

Қўллари тубидан этилсин жудо,

Ўзга бундоқ қаср қурмасин токи!»

Амри пошшо вожиб...

худди шу онда

Бажо эттирилди қаттол бу фармон.

Қаср пойидаги мрамор майдонда

Меъмор кифтларидан шаррос оқди қон...

Меъмор қўлсиз ўтди...

Ва лекин қаср

Ҳамон булутларга тикиб турар қад.

У билан яшайди нақ олти аср

Даҳшатли эртакка ўхшаш ҳақиқат!

Бундай ҳақиқатлар...

Бесон, беҳисоб!

Қонли ҳақиқатдан қон йиғлар тарих.

Ўзи, қай замонда зулму ёвузлик

Эзгулик кўксига ботирмаган тиғ!

Танлаб-танлаб бийрон тиллар кесилди,

Танлаб, зукко кўзлар ўйилди — бор гап.

Имонсизлар эмас, донолар боши

Бир-бир, танлаб-танлаб тортилди дорга...

Қабоҳат, бедодлик хуружин маъюс,

Кузатди асрлар

оқариб ранги.

Давом этиб келар кескин, юзма-юз

Ёрқин тафаккур ҳам жаҳолат жанги!

Қўлу бошни кесиб,

кўзга тортиб нил

Идрокни тиқмоқчи бўлурлар гўрга.

Аммо, маҳв бўлмас тафаккур, ақл,

Қилич зарби қачон ўтибди нурга!

ЎЗБЕК НАФАСИ

Тинмағур сайёҳман, булут узра учди
Пастликларда қаҳрабодек дашт.
Улкан ҳаммом қаби бу диёрга тушдим,
Мени қизиқтирар сарғузашт...

Мени қизиқтирар қуруқ қўли билан
Арслонларни бўғган овчилар.
Оғиздаги ошни сочининг қили билан
Обқўювчи кўзбойловчилар.

Мени қизиқтирар тошқин наҳрлару
Илон ўйин...

Ҳам филлар жанги!..

Қандай эканлиги бу юрт саҳарлари,
Қандай эканлиги шеърин оҳанги...

Не-не шаҳарлардан ўтдим, ағрайганча
Кўрк-жамоли олди ҳушимни.
Аммо англолмадим бош қотирмай қанча,
Кўрганларим ўнгми, тушимми?

Ҳар қадамда ўрар мени ёшу қари,
Ва сўрарлар:

— Бухоро?

Тошкент?

Кифтларимга қоқиб яйраб кулар бари,
Кўтаргиси келади бошга!

ҲА ДУСТ, ДУНЁ, КОРИНГДАН...

ЯШАСИН ДОВДИРЛАР

(Ҳам ҳазил, ҳам чин)

Уғлингиз доводирроқ чиқса ўкинманг,
Чўчиманг, эл аро бўлмагай эрмак.
«Вой сен, бир қамчиси кам», деб сўкинманг,
Дунёга зўр ўғлон келибди демак!

Улар — бир қоп ёнғоқ.

Шалдир-шулдири

Гўёки жаҳонни тутади.
Кулмаган одамни шулар кулдиар,
Улар бор — битмаган ишлар битади!

Бос! — десанг бўлгани, ажалларнинг ҳам
Ғиппа бўғар улар ҳиқилдоғидан.
Улар — ғубори йўқ мусаффо олам,
Тотмаган айёрлик майи — оғудан!

Билмадим, кўксида борми сўнмас чўғ,
Ерда яшаб туриб сапчишар кўкка.
Дилида қўрқув йўқ, ҳадик, даҳшат йўқ,
Утга ҳам, сувга ҳам киришар тикка!

Ақллилар минг бор чап берган ишга
Ўзини урмоққа шулар қодирлар.
Ҳаёт имтиҳонин топширар бешга,
Довдирлар...

Яшасин доводирлар!

ХҲРАЛИК

— Билсанглар, фалончи молга ўхшаб хўра,
Тирногин учига қадарли қарин!..
Чойхонада кулгу кўтарилар гурра,
Очилар хўралик сирлари бери...

Мол-а ўхшаб хўра? Э, бу қанақа гап?
Наҳот хўраликка нисбатдир мол ва...
Аскиябоз, тўхта! Шошма, бир оз тур хап,
Ҳали мол хўрами? Ошнам, бу ҳолва!

Ўйлаб кўр, айтайлик, мана баҳор кирди:
Сени яшил олам қилганида лол,
Аввал кўкчучвара, кўксомсанинг дарди
Кимни бедазорга чорлар? Айт, ҳалол!..

Илк ялпиз унганда, чиққанда жағ-жағ,
Бўй чўзса далалар узра чучмома,
Уларнинг тепасида ошган ўмбалоқ,
Ўзингми, тўртоёқ жониворми ё?..

Янги унган печак... оҳ-оҳ, қанчалар соз!
Шўра ҳам нақ шифо, шифо — отқулоқ.
Чумчуқ тили ўтин егил қилиб эъзоз,
Ҳайф-а, қалдирмоқни молга қолдирмоқ.

Ия, ток занги ҳам ёзибдими баргин?
Кўпроқ уз, каватак ошдан мўл бўлсин...

Ушбу насибангга шерик бўлмас ҳар ким,
(Ишкомга осилмоқ молга йўл бўлсин!)

Тарвуз пўчоғини қадрлагил, чунки
Ундан ҳам пиширмоқ мумкин дир шинни.
Анор пўчоғидан қизғанмаслик мумкин,
Тахир у...

Суймайди жонивор жини!

Хўра деб,
жониворга таъна юкин уйиб
Еябер буларни...

Одоғигача!

Бир кун шу хўраниям ағдариб, сўйиб
Ейсан туёғидан қулоғигача!

БИНО ҚҶЙМА

Гар кенг жаҳон кўзларингга
Кўринмасин десанг тор.
Омон қолсин десанг номус,
Омон қолсин десанг ор.

Гулхан каби ёнмай десанг,
Олмай десанг аланга,
Бино қўйма,
 бино қўйма,
Бино қўйма болангга!

ЯША, СЎРҒИЧИ..

Аптекада ҳар кун сўргич сотилар,
Каттага, кичикка, ҳаммага.
Қаранг, тойлоқлар ҳам ўрганиб қолмиш
Ғаройиб резина маммага...

Дўмбиллаб юрган ҳув, гўдакка боқинг,
Сўргичи ўйноқлар бўйнида.
Ноёб эҳтиёт қисм каби эҳтимол
Яна бири чиқар қўйнидан!

Гўдакларга нима?

Яйраб сўришар,
Сўришади ҳатто уйқуда.
Ойилар хотиржам ўсма қўйишар,
Қутулишиб катта «қайгу»дан.
Яша сўргич! Яша, суюк «кашфиёт!»
Сен — гўдакнинг ёлғиз билгани.
Бир кун унга «ойинг ким?» десак,
қайҳот,
Сени кўрсатмаса бўлгани...

ҲАЛИ БУЯМ КАМ...

Тугаб битди сабру тоқатим,
Куну туним ўтар оҳ ўриб.
Аммо локин, ул жон офати
Менга ошкор лабини буриб,
Бузмай ҳатто пинагини ҳам
Дейди: — Ҳали сенга буям кам!

Эланаман унга: — Кўргин-а,
Юрагимда ўт ёнаётир.
Бу дунёда уни биргина
Ўчирмоққа сен ўзинг қодир...
У-чи, боқиб афтимга бир дам
Дейди: — Ҳали сенга буям кам!

Бир кун дедим: — Қилдинг-ку адо,
Бу аҳволда эсдан оғарман,
Жонга тегиб кетди бу савдо,
Дардларимга бўл энди дармон!..
Кулиб дер у бепарво, беғам,
— Билсанг ҳали буям сенга кам!

Бир кун дедим дуч келиб унга:
— Сабрим битди! Етар, энди бас,
Жафолардан қуриди тинкам,
Ўз жонимга этмоқчиман қасд!
Хандон ташлар ул қоши қалам:
— Шундоқ дегин? Ҳали буям кам!

...Шундай кечар бизнинг «мулоқот».
Шундай менинг сезиклим «васли».
Бу дунёда солганимча дод
Бир кун этар бўлсам жон таслим,
Бошим узра туриб ул санам
Шаксиз дегай: «Ҳали буям кам!»

ШАМОЛ УТИБ ТУРСА

Юзларим кўрган ё кўрмаган
Ғам-андуҳ аталмиш кўлкани.
Оламга келганман бир умр
Гулдираб, шарақлаб кулгани!
Йиллар-чи...

Сарф бўлди бир санам

Ортидан югуриб-елгани...
Лекин у парво ҳам қилмайди
Ё жабр-ситамми билгани?
Агар у: тут!— деса, тутарман
Чўнг тоғлар остига елкани!
Бир эмас, минг бахтдай туюлар
Менга бир табассум қилгани!
Охир кўз учида кулди у,
Шу — бахт, шу — омаднинг келгани
Шу боис кўнмасман гар ўлим
Қисталанг қилса ҳам ўлгани!
Ишқилиб оёқнинг остидан
Шамол ўтиб турса бўлгани!

ҚАРИБ БОРАЯПМАН ШЕКИЛЛИ

Муомалада эмасман чакки,
Хабарим бор тавозедан ҳам.
Савлатдан сал қисилсам ҳамки,
Омад кулиб боқар дам-бадам!

Шаштим баланд эди.

Тунов кун

Бирдан тишлаб қолдим тилимни.
Шундан бери юрибман дилхун,
Бир изтироб ўртар дилимни.

Автобусда кетиб борардим,
Билет учун чиқардим танга.
Бироқ, уни тўкиб юборди
Ёнимдаги ойдек бир янга.
— Ҳозир, тоға,— дея эгилди,
Эвоҳ, қари деди шекилли.

Трамвайда борардим бир гал,
Бир қиз чиқди порлаб, мисли чўғ.
Ҳушим оғиб боқиб қолдим лол
Ва ичимда дедим: «Тасаддуқ!»
— Сиз ўтиринг,— дея у кулди,
Эвоҳ, қари деди шекилли.

Яна бир кун...

Буниси уят,

Гурс йиқилдим қайрилиб товон,
Кимдир олди кифтимдан суяб,
Боқсам, чарақлаган бир жувон...
Аянч билан менга тикилди,
Эвоҳ, қари деди шекилли.

Аччиқ экан ҳаёт қамчини,
Мошдек очди кўзимни бу ҳол.
Аммо жононларнинг ачиниб
Боқишига чидашим маҳол.
Мағрур бошим аста букилди,
Ажаб, қарияман шекилли...

Йўқ, йўқ, менга асло ачинманг,
Ва қарига чиқарманг кўпам.
Бел дол бўлиб, ҳол бўлгунча танг
Қариликни тая олиб бўлман!
Завқ қайнайди дил булоғимда,
Ҳали қаримайман, чоғимда!

БУЙИН ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Ҳаммада ҳам бўлар қорин,
Ҳамма ҳам еб-ичади.
Биров уйда еса норин,
Биров тўяр кўчада.

Тирикчилик, ахир, шу-да,
Бу — қонунга айланган.
Камина ҳам бир антиқа
Ошқонага бойланган.

Қизиқ бир гап: унга кириб
Тамаддидан кўра ман,
Ўз косамни ковлаб туриб
Зўр томоша кўраман.

Ажабо, бу ўзи не ҳол,
Кўринг ошпаз ўйинин,
Сузиб берар у бемалол
Жуфт-жуфт товуқ бўйинин...

Битта оёқ умидида
Қанча ковлаб — шопирай,
Бўйин чиқар, бўйин чиқар,
Бўйин чиқар, ёпирай!..

Эртаси ҳам, индини ҳам
Шу ҳол давом этади.

Товба, ўзи бир товуққа
Неча бўйин битади?

Вўйин, бўйин... Оёқ қани?
Ўйлар сураман узоқ.
Ё товуқлар ҳозир жўжа
Очишарми беоёқ?

Бир мўъжиза бўлиб бирдам
Шу товуқлар тирилса,
Хато қилмай биттасин ҳам
Сафга қатор терилса,

Ҳайрат ичра донг қотарди,
Қатто йироқ-ёвуқлар.
Турардилар беоёқ, лек,
Нақ қирқ бошли товуқлар!

— Оёқ қани!— дея охир,
«Шеф»ни топиб қилдим арз.
Кўзларида андак қаҳр,
Шундай деди бўйинпаз:

— Тулки деган бир махлуқ бор,
Товуқнинг пути... Дарди!
...Ҳа, қаршимда ишшайганча
Ўшал тулки турарди!

ҚАФАСДАГИ МАЙНАНИНГ ДЕГЕНИ

«Қафасида суви, дони бор,
Нима қилар экан сайраса,
Навосидан кўнглим яйраса!»
Шу сўзларни қиласан такрор.

Юз берсаю бирор тасодиф,
Борди-ю, бир айланса гардун,
Мен ҳам сени қафасда тутиб
Бир сайратиб кўрардим...

ТОҚ ЗАНГ УЯЛИБ...

Тарвақайлаб ётар ҳусайни,
Баргидан ҳам кўпми-е, узум...
«Бардош бер бу юкка, оғайни»,
Боғбон тилар сўртотка тўзим.

Ҳосилини йиғдилар бир кун,
Жўнатдилар ҳар ким-ҳар кимга,
Яъни демоқ бўлганим шуким,
Хўп босдилар бир қисмин хумга!

Беркитишиб оғзини маҳкам
Яширдилар хилватга уни.
Ойлар ўтди.

Бўлиб жамулжам
Дўстлар қайтди бир кузак куни.
Ҳар тарафда шожон, қаҳқаҳа,
Қозонларда бошланди «жиз-биз».
Опчиқдилар хумни ҳам...

Эҳ-ҳа,
Келинчакдек экан у азиз!

Ўтирдилар давра қуришиб,
Тиним билмай айланди коса.
Гулдирашиб қаҳ-қаҳ уришиб,
Хумдагини мақташди роса!

Сўнг... Биттаси ўрнидан турди,
Келди, деган каби фурсати.

Қўлларин кенг ёзиб чарх урди,
Қилпиллаб хўп ҳунар кўрсатди...
Сўнг бошқаси турди қийқириб.
Яна бири...

Эҳ-ҳа, қўйинг-чи,
Томошабин қолмади сира,
Ҳамма бўлиб кетди ўйинчи!

Томошабин йўқми? Бор эди...
Олатасир рақсдан гангиб,
Сўртоқларни чангаллаганча
Пастга боқар эди ток занги!

Ва ўйларди: қизиқ, бу не ҳол!
Йўқотди-ку, бари ҳушини.
Меваларим эди мисли бол...
Алҳазар,
бу менинг ишимми?.

...Пастда ҳамон қиёмат-базм,
«Рақс» борар қасдма-қасдига.
Эртаси кун ток занг уятдан
Беркинволди тупроқ остига...

ҒАЛАТИ-А, КАТТАЛАР...

Катталар хўп қизиқ-да,
Хоҳ амаки, хоҳ хола,
Уқтиришар: — Ҳой бола!
Ақлли бўлиб улғай!
Еқимли бўлиб улғай!
Аммо улар ўзлари
(Пойлар экан деманг гап),
Пичир-пичир қилишар
Бир-бирини ёмонлаб.
Бу ҳол қандоқ аталар?
Ғалати-а, катталар!

Рост айтсам, уйимизда
Кунда ёки кун оша,
Кечаси ё кундузи
Бўлар қизиқ томоша:
Дадажонимни тергаб
Ойим ёнгани, ёнган.
Дадам алланимадам
Бирдек томгани тонган.
Бу ҳол қандоқ аталар?
Ғалати-а, катталар!

Конфет деб қолсам
борми,
«Бае қил» дерлар,
уришиб.
Ўзлари ароқ ичар,

Юзлари хўп буришиб.
Сўнг ҳиринглаб кулишар,
Минг хил қилиқ қилишиб.
Вой, вой! Жуда қизиқ-ку,
Уларнинг бу туриши...
Бу ҳол қандоқ аталар?
Ғалати-а, катталар!

Бирор нарса талашиб
Кўчада сал муштлашиб
Қолсам аҳвол шу доим:
Бурчакдир турар жойим...
Юлиб-юмдалашса-да,
Улар тиккама-тикка,
Қизиқ дейман, уларни
Қўймас ҳеч ким бурчакка...
Бу ҳол қандоқ аталар?
Ғалати-а, катталар!

Менга «лой кечма»
дерлар,
«Совуқ сув ичма» дерлар.
«Ундоқ қилма, бундоқ
қил...»

Ўзлари эса нуқул
Совуқ нарса ичарлар,
Сўнг лою сув кечарлар.
Рост бўлса-да сўзлари
Беақлми ўзлари?
Бу ҳол қандоқ аталар?
Қизиқ экан катталар...

ОТДЕКСАН, ДЕЙДИЛАР...

Дерлар:

от тепкисин от кўтаради,
Танг аҳволда қолсанг, топа бил сабот.
Кўринг,

каминага нелар дер мардум,
Учиб кетгудекман чиқариб қанот!

Отдек бўлсам, яхши!

Демакки, дўстлар,
Тўртала мучам ҳам соғ маним бешак.
Лекин, жуда хунук, «отдек бу», дея,
Тепиб кетаверса дуч келган эшак...

КУШПАКНИНГ ҲАСРАТИ

Мен зўр кўппак эдим бир замон,
Довруқ солган эдим ҳуришда.
Хўжам берса «Ол!» дея фармон
Гуноҳқорми

ёки фаришта —

Ташланардим шартта

итона,

Оёқлардан ғарчча олардим.

«Яна хизмат?» — дея хўжамнинг

Ҳамма жойин бир-бир ялардим.

Мен чанг солган қайси бўғиздан
Қонлар сизиб,

чиқар бўлса жон,

Садоқатим ҳурмати,

тезда

Илардилар бўйнимга нишон...

Ирилладим,

ҳурдим беадад,

Касбимни ҳеч канда қилмадим.

Лекин шунча хизматим фақат

Биров билса, биров билмади...

Итлик даври — муваққат экан,

Воҳ, омонат экан даврон, зеб.

Ҳа, улоқдим ногоҳ кўчага

Биқинимга ёмон тепки еб!

...Энди тишим тўмтоқ,

ҳеч кимнинг

Ҳеч жойини олмасман узиб,

Ва юрарман ёввош, демай «гинг»

Чет-четларда

думимни қисиб...

ҲАММАМИЗ БИР ГҮР...

Ҷани, сочмай ўю хаёлни
Тарозини тенг қўйинг бундоқ
Қайси жинс хўб: эрми, аёлми?
Қай биридан қай бири зўрроқ?
Ҳа, билинди: Аёл! Аёл зўр!
Эркакларми? Ҳаммаси бир гўр!

Мийғингда кулма, ҳой йигит,
Дема «турфа ғалвадан толдик».
Аёл зотин хархашаси ҳам
Ярашади ўзига холдек.
Аёл — асал, мармалад, ҳузур,
Сендақанинг мингтаси — бир гўр!

Талаб қилса люкс «Жигули»
Бир гапини йккита қилма.
Нима? Пул йўқ? Ҳов, ота ўғли,
Хасис бўлма. Ҳа, нокас бўлма,
Аёл ахир, ноёб гавҳар, дур,
Сендақанинг мингтаси бир гўр!

Қиз сочига боқиб, сен, укам,
Еқа тутиб дедингми «Ё, раб!»
Ҳозир қайта қуриш, эй, бефаҳм,
Зулфлар ўсар тепага қараб...
Бу зулфларни... роҳат қилиб кўр,
Сендақанинг мингтаси бир гўр!

Нима, нима? Болдирлар яланг?
Вой, саводсиз... Ҳа, калланг қурсин!
Билмайсанми шуни ҳам, гаранг,
Гўзаллиғни нега яширсин?!
Уялмасдан унга юзинг бур,
Э, сенларнинг мингтанг ҳам бир гўр...

Талаб этса гар аёл зоти
Сутни қора, кўмирни оқ де.
Баданинга турса ҳам ботиб
Тиконни ҳам «бунча юмшоқ» де.
Неки деса, бошинг эгиб тур,
Сендақанинг мингтаси бир гўр!

«Эркак халқи энг гўдайган халқ,
Тарбиятга юриши қийин».
Хонимларнинг фикри буткул ҳақ,
Етар энди, эгайлик бўйин.
Эркаклар-ов, ўзни қайта қур,
Бир умрга бўлмайлик «бир гўр».

ХОТИМА

Билдингиз-а, киммиз, жўралар,
Аммо, буни олмангиз малол.
Ҳақ деганда қўлга қўнингиз
Ўргатилган Сор-лочин мисол...
Аёл ахир... бу — аёл эрур,
Бизнинг эса — ҳаммамиз бир гўр!

АЖАБЛАНМАСМАН

Эшак ошиқ бўлиб, дилбозлик қилса,
Ажабланмасман.

Тулки ҳалоллигу ҳассослик қилса,
Ажабланмасман.

Барглар шитиридан жони потирлаб чўчиган қуён
Баҳрлар қаърида ғаввослик қилса...
Ажабланмасман.

Ўзлари нотавону тили бурроларнинг
Қўллари ҳамиша дарозлик қилса,
Ажабланмасман.

Тўғриликка бот-бот тошлар отилиб,
Ёлғону тўхматлар, гар, роетлик қилса,
Ажабланмасман.

Қарқуноқ булбулга таълим берса ва
Кўппак билан мушук ҳамрозлик қилса,
Ажабланмасман.

Ажабланмагайман,
Олма шохидан

Олма эмас, харсангтошлар тўкилса...

Ҳайратга тушарман

Агар тақачи...

Тақачи заргарга устозлик қилса!

ШОИРЛАР ХАҚИДА

Шоир халқи саркаш келар,
Бунга гувоҳ замонлар.
Унинг бошин эга олмас
Буйруқлару фармонлар.

Юргизингиз тепасидан
Нақ тегирмон тошини,
У эгмайди ўша қайсар,
Ўша мағрур бошини!

Улимдан ҳам қўрқмаган у,
Тарих шоҳид.

Бу — бор гап.

Дунёга бир тупирган-у
Тутган бошини дорга!

Довдирроқми бу халқ дея
Борманг ҳар хил хаёлга.
У бош эгар дунёдаги
Гўзал, дилбар аёлга...

КАМ СЎЗЛАГИЛ

Пийрсан ё навжувон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил,
Бўлма ортиқ нуктадон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Оз дегану оз еганни хушлагай эл ва сира
Дея кўрмас безабон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Гапни кўп қилсанг, сигир ҳам пишқириб бош

чайқагай,

Инидан чиқмас илон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Кимки гапдон энди хордир, кўкрагига во ажаб,
Тақмагай Маскоп нишон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Касб этиб Суқрот қиёфа, ваъз айтсанг эл сени
Тингламоғи даргумон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Даққидан қолган ўгитни қайтарар эрсанг яна
Туфлагай энди замон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил.
Тарки одат этмас эрсанг, бил буни: маҳшар куни
Бўлғуси ҳолинг ёмон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил!
«Гап қопи» дея қочадир учраган сандин нари
Бошгинанг бўлгур омон, кўп тингла-ю, оз сўзлагил!

БИР ПИЁЛА ЧОЙ...

— Бир пиёла чойга!

Шаҳру қишлоқда
Икки-уч қадрдон келса юзма-юз,
Шу калом кўнгилдан оқар булоқдай.
Қуруқ манзиратдан йироқдир бу сўз!

Тилидан такаллуф тўкилган мезбон
Пойингга қўй сўйгум демайди зинҳор.
Қайрар дандон сопли пичоғин тездан,
Ўзин қанорада кўрар бир қўчқор...
«Бу ҳам бир тантилик», дерсиз ҳойнаҳой,
Йўқ, асли сабаби — бир пиёла чой!

Мезбон қўлларида чайқалади май,
Илтимосин сўзсиз адо қилгайсиз.
Баҳона қидира кўрмангиз, ҳай-ҳай,
Бу ҳам бир пиёла чой деб билгайсиз!

Илму маърифатдан очилади баҳс,
Суҳбат Навоийга бориб қадалар.
Бир неча пайров ҳам ўтади,
хуллас,
Бу ҳам бир пиёла чой деб аталар...

Элим! Не-не хислат жамулжам сенда,
Ҳар битта фарзандинг ўзи бир ҳотам.

Ун қитъа бұлсайди рўйи заминда.
Шаксиз, бари сенга берар эди тан.

Битта фарзандингман.

Севимли байтдай

Бир сўзни такрорлаб юраман доим,
Мавриди кепқолди, барала айтай:

— Бор бўл, бир пиёла қаҳрабо чойим!

АЖИБ ФАЗИЛАТИНГ БОР СЕНИНГ...

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб:
Қўлларинг кўксингда — меҳмон кутасан.
Туғма одатингдир ҳаё ва одоб,
Ҳатто чойни таъзим ила тутасан!

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб:
Доим кўзларингда меҳр чақини.
Минг ташвишу ғусса қилганда ҳам даф,
Меҳмон кўриб турар тишинг оқини!

Фазилатинг сенинг, халқим, беҳисоб:
Диёрим нурланмиш меҳринг қўридан.
Эзгу ният ила ким қўйса қадам,
Таъзим-ла жой бердинг уйинг тўридан!

Лекин, мақтаб нону тузинг тотини,
Таъзимкор эл дея ким кулса пинҳон,
Бузарман мезбонлик тартиботини,
Уларни ғанимдек кўрарман ёмон!

Аслида, кучимиз дарёи азим,
Ҳурмат — удумимиз эрур доимо.
Зотан, қай меҳмонга қилмаган таъзим
Маҳмуд Таробий ё Собир Раҳимов!

Қадоқли қўлларинг кўксингда мудом,
Кафтинг тагидаги дилми ё ёлқин?
Дўстни шод этар у, душманни адо,
Ажиб фазилатинг бор сенинг, халқим!

НА ЮЛДУЗСАН ВА НА ҚУНДУЗСАН

Юлдузмидинг, айна тун чоғда
Бир ярқ этиб самода учган.
Қундузмидинг, гоҳо қирғоқда
Бир кўриниб, дарёни қучган?

Юлдуз бўлсанг, етиб олардим
Ҳузурингга дилим жўш уриб.
Қундуз бўлсанг, тутиб олардим
Тўлқинларда мағрур тўш уриб.

На юлдузсан ва на қундузсан,
(Осон эди уларга етмоқ),
Оддийгина ёқимтой қизсан,
Аммо қийин деразанг чертмоқ...

СУКУНАТ

Сурон,

тортишувлар тегади жонга,
Елкамдан босади бўлиб зил-замбил.
Асаб ҳам керак-ку, ахир, инсонга!
Сокин маскан тусаб қолади кўнгил...

Чиқиб бўлармиди кўнгил кўйидан,
Хилват гўшаларни айлайман макон.
Ҳоргин руҳни қувиб қалбим, ўйимдан,
Тин олмоқ бўламан хушнуд ва шодон.

Қизиқ, менга бу ҳам бермас тасалло,
Кўксимда боз ғулу бошлайди ҳислар.
Йўқ, йўқ,
сукунат бу — экан кўп бало,
Қайдасиз, чўрткесар ва танти дўстлар?

Сизсиз ўзимни ҳис этдим гунг-соқов,
Одам жимжитликдан шунча безаркан.
Қалбни қиймаларкан бўлиб тилсиз ёв,
Тегирмон тошидек бўлиб эзаркан!

Қаранг, тўйдим дебман тортишувлардан,
Ундан етди дебман дилимга озор.

Лекин, қайдан билай сукунат ила
Келиша олишин биргина мазор!

Қандай соз жаранглар баҳсу кулгинга,
Оҳанрабо янглиғ меҳрим тортади.
Баҳс чоғи сайроқи булбул бўлингиз,
Ҳали... сукунат ҳам етиб ортади!

ДУДУҚ ДЕМА

Сени кўрсам чўғдек қизариб,
Сўзга келмай қолганда тилим,
Тағин ҳар хил шубҳага бориб,
«Дудуқмикан», дема, севгилим.

Чин юракдан «евишганларга
Изоҳсиз ҳам ошкор бу сир:
Ошиқ йиғит ва маъшуқа қиз
Дудуқланиб олади бир-бир...

ИЎЛГА КИРИБ ҚОЛДИ...

Иўлга кириб қолди жажжи ўғилча,
Атак-чечак қадам босар, пилдирар.
Бахтиёр онасин шу юзи кулча
Ширин қилиқлари билан кулдирар.

Гоҳ кетса дўмбиллаб у кўча томон,
Онаизори ҳам тушар кетидан.
— Бир ёмон бўлсанки! — дейди-ю, аммо,
Суйиб қайта-қайта ўпар бетидан...

ҚАТИҚХҰР

Кўнгил кўйи экан, шўх-шан дўстимиз
Узга бир қиёфа касб этди бехос.
Уйида қатиққа бурмаса-да юз,
Кўчада қатиқхўр бўпқолди паққос!

Туш ё пешиндамас, ҳар кун, ҳар наҳор,
Илк уни қаршилар қатиқ дўкони.
Таниш, майин қўллар илдам, беозор
Қатиқ узатади,

ичар у қониб.

Ёз ўтди,

куз ўтди,

қайраб қиличин,

Қулоқни чимчилаб келди қаҳратон.
Битирса-да қанча идишни ичиб,
Ажабо, тўймас у қатиққа ҳамон!

Муздек қатиқ ичар, бутун баданга —
Титроқ югуради ёқимли, ширин.
Шу қатиқ тусини олса-да ранги,
Боқар оқ халатли қизга яширин.

Сотувчилар ёқдан келар шундай сас:

- Бечора!
- Кўр жағин такиллашини!
- Бояқиш тишларин какиллашини!
- Ҳозир-ку қатиқнинг мавриди эмас...

—

— Вой-бўй, совқотибсиз...

Ниҳоят, бир тонг
Боқди меҳр билан таниш шаҳло кўз.

— Менми! Йўғ-э...

Тили айланар аранг,
Қайдасан, эй дилда тўлқин урган сўз!

Лаъли лаблар аро қимтилган кулгу
Шу дам қиз юзида акс этди ошкор.
Қатиқхўр йигитнинг дилида шу-шу
Қаҳратон қишданоқ бошланди баҳор!

ИЛОНЛАР

Илонга кўп келганман дуч:
Кўрганман кўп хилини.
Вишиллаб этар хуруж,
Айри қилиб тилини!

Титроқ босса ич-ташингни
Қочмоғинг ҳам мумкиндир.
Пайт пойлаб ё бошини
Янчмоғинг ҳам мумкиндир.

Иродангу ҳушёрлигинг
Киран жонингга ора.
Ваҳмалардан қутуларсан
Топиб тадбир ва чора.

Фақат илон заҳарли деб
Сира-сира оғишманг,
Ундан баттар кимсалар бор,
Дўстлар, шундан нохушман...

Қўйнингизга кириб олар
Ва кўрсатар ўзин дўст.
Қилмишидан энг заҳарли
Илонлар ҳам ташлар пўст...

Илон тикка ҳамла қилар,
Сочмоқ учуш оғуни.

Зимдан заҳар сочиб қолар,
Булар шундай доғули!

Қизиқ, бундай илонлардан
Қайга қочиб бўлади?
Ва на макр тўла бошин
Эзиб-янчиб бўлади...

Огоҳ бўлинг улардан сиз,
Етказмасин жароҳат.
Чунки малҳам бўлмоқ учун
Қодир эмас табобат!

ҚАЙДАНАМ СЕВДИМ СЕНИ

Борлиғимга ўт туташди, э санам, севдим сени,
Ёнди жон, ёнди юрак, ёнди танам, севдим сени,
Фарқ этиб бўлмас ҳолим савдойилар аҳволидан,
Қайданам кўрдим сени, воҳ, қайданам севдим сени...
Изларингдан қолмагайман, эргашурман соядай,
Ақлу ҳушимни тамом қилдинг қарам, севдим сени.
Мен сенга толе, саодат, шодумонлик истасам,
Илтифотинг шулмйди, қилдинг ситам, севдим сени.
Билким, ошиқ аҳли жони минг эмас, бир донадир,
Қўй жабрни, қўй ситамни, қил қарам, севдим сени.
Кўп замон ҳажринг тигидан хастаю мажруҳман,
Асли, васлингдан шифо топгай ярам, севдим сени,
...Қайданам кўрдим сени, воҳ, қайданам севдим сени.

УМРИДАГИ ЭЗГУ ИШЛАР

Умридаги эзгу ишлар
Килингудек бўлса ёд,
Энг аввало илк севгисин
Тилга олур одамзод.

Илк муҳаббат — ҳам шўх қўшиқ,
Ҳам дилдаги ноладир.
Ҳатто чоллар уни эслаб,
Бир хўрсиниб оладир.

Қайта севиб,
йўғрилсанг-да
Муҳаббатнинг нурида,
Илк севги ардоқланур
Дилгинангнинг тўрида...

Тониб бўлмас ундан асло,
Е қувиб ҳам бўлмайди.
Илк муҳаббат токи инсон
Ўлмагунча ўлмайди!

ЭРК ДЕЯ

«Шу қўлларим керакмиди, босқинчи,
Отхонангни курамоғим керакми?
Таъзим қилиб, яна шу қўлим очиб,
Садақалар сўрамоғим керакми?
Қанча жойни олдим деб, кўп керилма,
Ҳоким бўлиб қолдим деб, кўп керилма,
Ҳокимлигинг ўтмас ярим чақага,
Пайти келар, бир тепамиз орқангга!
Оғзимдаги ошни олишинг мумкин,
Танамдан чирт бошни олишинг мумкин,
Аммо, минбаъд менинг эркимга тегма,
Эрким — инсонийлик кўркимга тегма!
Қанча голиб бўлсанг ҳамки, яхши бил,
Инсон эрки билан ҳазиллашмагил!
Сени боқиб яшагунча чўкиб тиз,
Бу қўлларни шартта чопиб ташлаймиз!»
Юзда газаб, кўзларида ёниб ўт,
Қўлларини чопаетир рус йигит...
Дўстлар, тўхтаб, шу ҳайкалга қаранглар,
Вужудидан ўтли хитоб жаранглар.
Ҳайкал, ҳайкал, қолдим сени ёқтириб,
Бунча ўхшаш экан халқлар тақдири...
Минг йилларнинг нарёги,

бир замонлар

Шундай қилган бизнинг бобокалонлар.
Дил йўл бермай эътиқоддан тонишга,
Гулханларга тикка кириб ёнишган!

Худди сендай эрк дейишиб,

бу бор гап,

Бошларини тутиб беришган дорга!

Шу мужикнинг сўзин такрор этар дил:

«Инсон эрки билан ҳазиллашмагил!»

МАШРАБНИ УВИБ

Суқ ила оламга боқ, бу — ажиб дунё экан,
Ногаҳон дерсан жўшиб: бунчалар зебо экан!
Сен унинг тубига ет, бир нафас ғаввос бўлиб,
Сўнгра ҳайратда дегайсан: тургани рўё экан...
Не қабих ишларга ул парда тортмиш устомон,
Сирти силлиғу ва ле, зоҳири расво экан!
Эзгуликка чанг солур ҳар нафас қатлу ҳибис,
Қарқуноқлар бул замонда булбулигўё экан...
Аттанг, аттанг, не сабабдан сўқир-а, даврон кўзи,
Қўллари қон, қора виждонлар, кўринг, даҳо экан!
Кўкрагида бор уларнинг на диёнат, на имон,
Қибласи айшу фароғат, каъбаси — тилло экан...
Тўғрилиқ, фазлу фазилатдан урарлар гарчи лоф
Етти пуштидан уларга қолгани ҳилло экан!
Тўғри сўз тўқмоқ бўлиб бошингга тушгай муттасил,
Тақдирингга битгани таҳқир ила сазо экан.
Шеър аҳли сигмагай, бу дунё унга тангу тор,
Кимки ялтоқ, кимки олчоқ, унга кенг дарё экан.
Қаргаю зоғлар сурурлар боғу бўстон гаштини,
Шоири бечоранинг кўрган куни ялдо экан...

ЎҒРИ ҲУНАРИДАН...

Ўғри ҳунаридан воз кечмиш тамом,
Тухматчи касбини буткул этмиш тарқ.
Демак, тошдан олса бўларкан қиём,
Демакки, чўян ҳам ёзар экан барг.

Одамлар,
одамлар, қолманг беҳабар,
Демак, ғунчалайди минг йиллик қувда!
Тўнғиз хириллашни,
ит ириллашни,
Бўри бўғизлашни қилади қанда...

ВИЖДОН БИЛАН СУҲБАТ

Бир чумчуқ жонича, дерлар, жонинг бор...
Чумчуқ жонича-ю, ширин, қурмағур.
Юз йил яшармидим...

Вўлмай бир кори ҳол,
Кел, энди роҳатда кечақол умр...

Ҳа, жоним, ширинсан, онам шул сабаб
Сени қалб остида сақлаганмасми?
Биз келгач дунёга яна пах-пахлаб
Бахтли ҳаёт учун чоғлаганмасми?

Чумчуқча бўлсанг ҳам ҳеч ўкинмайман,
Йигит йилларингнинг гашти яхши-да!
Розимисан, фақат ороминг ўйлаб
Умрим фароғатга этсам бахшида?

Қойил қолган каби садоқатимга
Кўксимга сирмасдан питирлади жон.
Шунда нафрат билан боқиб афтимга
Бош чайқаб тургандай туюлди виждон...

«Ҳали шунақами? Жон ширин дегин?
Қайтдим дегин меҳнат, курашдан, ўтдан?
Ҳузурингни ўйлаб, ошасанг текин,
Нима фарқинг қолар бир семиз қуртдан?»

Ҳеч-ким бўлмаса-да ушбу суҳбатда,
Юзимга битилди ол олма нақши.
...Жонинг чумчуқчами, филча — албатта,
Виждонинг амрига бўйсунса яхши!

БИР КАМПИР БОР БИЗНИНГ КУЧАДА

Бир кампир бор бизнинг кўчада,
Кампирмисан кампир ўзиям!
Каззоблар ҳам ундан қочади,
Уни кўрса чоллар боши — ҳам...

Бекорчимас,

эшик олдида

Курсиси бор. Тўқийди пайпоқ.
Эҳ-ҳа, бундан валдираб
Ўтиб кўрсин бирорта шалоқ —

Ҳасса билан эсу ҳушини
Кирилади...

Лоф эмас, бор гап.

(Мелиса ҳам: «Бу кўча сизга!»
Деб кетмаган, ахир, бекорга!)

Қўлларини белига қўйиб,
Ҳар кун кўча кезар бир қур у.
...Ана, чиқди рўпарасидан
Ёшликдаги битта тенгқури.

— Собирмисан, йигит ўлмагур.
Айниясан... Ҳа, ҳа, очиқ гап.
Саломатни уйга ўтқизиб,
Нега жўнаб қолдинг Сочига?

Неваралар?

Важ кўрсатмай қол!

Вой-бўй, ялт-юлт тилло-ку тишлар...

Менга қара, етар, сассиқ чол,

Ешликдаги саёқ юришлар!!!

Чол жўнайди хаёл ичида:

«Вой, бу Асал... Жуда қийиқ-да!»

Асал кампир тафти авжида.

«Тузладим», деб кулар мийиқда.

Яна келар таҳдидкор саси:

— Э, қизмидинг? Галстук тақма!

— Ҳой йигит, ол ўпкангни босиб,

Қиз болаға чақчайиб боқма!

Вужудларни тикандай ўйиб,

Осмонларга сакратган бу тил,

Ардоқни ҳам ўрнига қўйиб,

Гоҳ одамни қилиши бор сел:

— «Салом» деган тилингга шакар!

Яша, болам, тойдай кишнаб юр!»

— «Олтин бўлсин тош олсанг агар!»

— «Вой, томингда карнай чалингур!»

Одоб деган чўнг имтиҳондан

Ҳар кимсанинг гар бўлса қара

Кўчамиздан ўтсин, энамиз

Аямайди ҳеч кимдан дарсин!

ҚАВАТЛАРДАГИ КУРСИЛАР

Қаватли уйларнинг зиналаридан
Одимлаб юқори чиқар қария.
Кексалик...

Зирқирар бел, оёқ, бадан,
Тузукроқ наф бермас янги дориям.

Серажин манглайн босмиш совуқ тер,
Эшитар юрагин гурсо-гурсини.
«Ҳозир етволаман, мана, ҳозир!» — дер,
Чамалаб қаватда турган курсини...

Бунда тин олмоғи керак албатта,
Яна тин олишлар бўлади такрор.
Довондек туюлган қанча қаватда
Қанчалаб муваққат «қўналға»си бор.

Бош чайқаб қўяди бояқиш маъюс,
Ҳа, дунё ишига йўқ экан тараф.
Умрнинг бир ёғи «гулла, яшна, ўс!»
Бир ёғи — сирғалиш... Нишабга қараб!

Оҳ, гуллаш палласи қандай соз эди,
Ҳар нафас, ҳар лаҳза эди мисли бол.
У чоғни тамшаниб эслар энди у,
Тилининг тагига ташлаб валидол...

У чоғлар...

Юрганда титрар эди ер,

Залварли қадамин гурсо-гурсидан.
Қў, канал қазишда ном олганди — «шер!»
Мушти ҳам фарқ қилмас эди гурзидан!

Одамга офтобдек кулиб боқарди,
Кўзи саодатли ёнарди тийрак.
Тасаввур этмасди хасталик, дардни,
Билмасди қаерда бўлишин юрак...

Ҳе, энди у кунлар ўтдию кетди,
Қолди хотиротнинг қаъри-қаърида.
Жанг-жадал йиллари шимилиб битди
Белорус юртининг ботқоқларида.

Жарроҳлар тиғига минг-минг тасанно,
Ҳамон ғалвир танда сақлатар жонни.
Аммоки, бор бунда мантиқ ва маъно:
Беролмас аввалги шавқу дармонни...

...Чолга яқин келар чувак бир кампир,
«Бунчалар ҳаяллаб кетдингиз, бегим?»
Чуқур кўзларида бир жаҳон меҳр,
Чолин қўлтиғига киради секин.

Одимлар тинмайди қаватлар аро,
Туфлилар тўқиллаб, этик гурсиллар.
Бугунги иш битди.

Ўз соҳибини

Эрганги кунгача кутар курсилар...

ТЕПЛОХОДДА ДЕХҚОНЛАР БАҲСИ

Тўлғанади баҳри Мармар,
Жимирлайди тўлқинлар.
Қулоқларга қуйилади
Шўху дилрабо унлар.

Кимдир чуқур тин оларкан,
— Воҳ, ҳаёт сулув! — дейди.
Кимдир боқиб чайкаларга,
— Қув кемани, қув! — дейди.

Мангу сақлаб қолмоқчидай
Тахтадаги мавқини,
Шу ерда ҳам тинмас ғирром
Бир шахматчи шовқини!

Ишқ туғилди ёш рассомда
Шу Мармар денгизида.
Сурат чизар,
 бир гўзалнинг
Чопиб юриб изидан...

Кун ҳам ботди. Энди денгиз
Товланмоқда қорамтир.
Ҳар дақиқа асал, дейсиз,
Ҳар дақиқа оромдир!

Аммо-лекин, ҳув тўртовлон
Қилт этмасдан ўрнидан,

Баҳслашишар тушдан буён
Кеманинг нақ бурнида.

Бири қўлин қўйиб қошга
Боқар экан уфққа,

Дер:

— Бунча ҳам катта бу ер,
Ухшайди чеки йўққа!

Яна бири қийиғини
Ташлар экан елкага,
Секин дейди:

— Худди интиқ

Тургандай-а, сеялкага?

Тағин бири олди нафас
Кўкрагини тўлатиб.

Сўнг гап қўшди: — Чигитни ҳам
Экаверсак бўлади!

Бошин қилди сарак-сарак
Шолмўйлов бир дарози,
— Бундай ишга мия керак! —
Хитоб қилди норози. —

Тентакларнинг гапларига
Ухшаб кетар сўзларинг.
Деҳқончилик кўчасидан
Ўтганмисан ўзларинг?

Хўш, экишга қўярми йўл
Анов тарам-тарамлар?
Аввал уни текисламоқ
Даркор, каллаварамлар!

— Воҳ, донишманд! Ақлинг билан
Бизни роса қилдинг лол.

Текислашга келсак... Буни
Сен гарданга олақол...

Кимдир уни турткилади,
— Қани, бошла, хўш, — дея.
Бири гапга гап улади:
— Туш, туш, келмай бўш! — дея.

Дароз кулиб чайқайди бош,
Бортга тираб кўкрагин.
Боқар тўлқин тарамига
Дов бермайроқ юраги...

Тортишувлар бўлмас тамом,
Шўх кулар улфати чор.
Хаёллардан кетмас ҳамон
Сеялка,
 чигит,
 касб-кор...

САРСАРИ ШАМОЛЛАР...

Сарсари шамоллар дамидан тўзиб,
Булутлар самода ҳар ён суринди.
Еллардан титраган бўйнини чўзиб,
Ариқлар лабида майса кўринди.

Яна булоқларда қушларнинг базми,
Ерда ҳам жамики жонзод гимирлар.
Баҳор аталмиш бу фаслда, расми,
Яна бир гуркираб олар умрлар.

Уфқлар кўринар мовий, мусаффо,
Ел урар димоққа ялпиз тотларин.
Унут бўлиб кетар яйраб десанг «оҳ!»
Қишнинг рутубатли хотиротлари!

Офтоб ҳам ғамзани ортиқча билиб,
Олтин қулгуларин тўкди заминга.
Деҳқон бўрсилдоқ ер тўшини тилиб,
Куйманар...

Дақиқа ғанимат унга!

Тупроқдан таралар майин, хуш нафас,
Ернинг нафаси бу, сирли ҳовур бу.
Ҳа, у орзуларин айтмоқда бесас,
Унинг армони бу, унсиз ғовур бу!

Эркаланиб ўзин димоққа урар,
Оҳиста сийпалаб ўтар манглайни...

Эҳ, бунинг тотини билганлар билар,
Буни

далаларни севган англайди!

Буни англаганлар далада бу кун,
Барчасин эгнида пахталик. Оддий.
Гўё сезмагандай баҳорнинг кўркин
Экин дер,

тикин дер, шу — ўю ёди!

Улар — ер Луқмони,

Ернинг истагин

Айтиб беришолгай бир-бир, рўйирост.
Ҳа-да, боболардан уларга абад
Меҳнату зукколик қолгандир мерос!

Ҳаловат дамларин эртага қўйиб,
Далада ўтказар куну ойларни.
Бугун тузатишар тошиқиб, куйиб,
Баҳорнинг таҳрири сустроқ жойларни...

Сарсари шамоллар дамидан тўзиб,
Бўлутлар самода харён суринди.
Чексиз уфқларга тикканча кўзин,
Яна далаларда деҳқон кўринди!

* * *

Расмни тугатди, мана, мусаввир,
Унда барқ урарди боғ, яшил олам.
Ҳаётни ким этар бунчалар тасвир?
Ўзини кўрсатмиш, лекин, мўйқалам.

Товланиб ётибди ёқутранг гилос,
Кўз олар олмалар алвон тарами.
Унга боқиб туриб сўрайман бехос:
«Олам гўзаллиги шу ерда жамми?»

Қаранг-а,
акс этмиш расмда ҳатто,
Еллар қитиқлаган барглар ўйини!
Гўё, димоғингга ургандай сабо
Турфа меваларнинг ширин бўйини!

Мусаввир мақталар.

Расмни кимдир
Жўшиб, «Оламшумул!» дея атади.
Яна биров деди: «Қойил. Жуда зўр,
Рассом бу туришда узоқ кетади!»

«Зўр!» — дейди чиндан ҳам расмни кўрган,
Олқишлар айтилар унга беҳудуд.
Ва лекин, ер очиб, боғ кўкартирган
Соҳибкор, ажабким, бўлганди унут.

ИНВЕНТАРЬ

Дейлик, челақ ёки элак,
Хоҳи диван, хоҳи жом —
Хизмат қилар бари бирдақ,
Инвентарь деб олиб ном.

Ҳа, барчасин юмуши бор,
Бурчин адо қилади.
Сўнг...

Ёниш ё синиши бор,
Иш деб фидо бўлади!

Аммо бизнинг ташкилотда
Бор шундай бир «инвентарь».
Ҳамма бирдек ундан «дод» дер,
Ҳа, туриши — дардисар.

Столига кўксин тираб,
Кабинетнинг тўрида,
Утиради тутун тараб
Худди эски мўридай.

Тутун тараш... Гўрга эди,
Бошқа ёқда, асли гап.
Унлаб йиллар елга кетди,
Келтирмас у зарра наф.

Касби шундай: «миш-миш»ларни
Излаб-овлаб топади.

Қанча-қанча «эмиш»ларни
Ҳидлаб-ковлаб топади.

Дерлар:

«Хом сут эмган банда...
Қолар бир кун эс кириб».
Йўқ, у касбин қилмас канда
Кетса ҳамки эскириб!

— Бас-е! Бунча сасидинг? — деб,
Қарай кўрманг ола, сиз.
Боплаб чалар!

Қулаганча
Туролмай ҳам қоласиз!

Юқорига йўллаб «нома»,
Бошлар бўлса талатўп,
Бошлиқлар ҳам камтарона
Қутулишар, дея, «хўп»...

Бу «инвентарь»...

Акт билан
Мумкин эмас ўчириш.
Ғинг денг, урар «факт» билан,
Чиданг
тишга қўйиб тиш!..

МЕНИНГ ЖОНИМ ҚАТТИҚ...

«Жонинг қаттиқ экан...

Бу — тошми ё жон?»

Дея битта дўстим доим чайқар бош.

Ҳа, ҳаёт мени кўп қилди имтиҳон,

Не-не синоқларга бера олдим дош.

Жоним жуда қаттиқ.

Аммо игнада

Қудуқ қазиб ичган сувларим ҳалол!

Узгалар олдида бош ҳам эгмадим,

Бир иш ҳам қилмадим келгудек малол!

Қаддим бир умр тик,

юрдим сарбаланд,

Бир умр йўлдошим бўлди саркашлик.

Гоҳ энгдим,

енгилдим,

гоҳо едим панд,

Лек, ҳеч ким кўрмади кўзимни ёшли!

Жоним қаттиқ, аммо, бор ёвларим ҳам.

Ғазабдан ғижиниб, инграниб ҳар гал,

Бўхтон оғусидан ясалган ўқ-ла

Нуқул юрагимни олишар мўлжал...

Майли. Жоним қаттиқ!

Кўкрагим — қалқон.

Оғули ўқларни дилга йўлатмас.

Жоним қаттиқлиги — қаттиғу, аммо,

Оддий жон, ахир, у.

Пўлатмас!

КЎЗЛАРДАН ИЗЛАНГ

Кўнгил тубидаги мазмун, маънони,
Хулқи хушлик ила одоб, ҳаёни,
Меҳру муҳаббатни, мангу вафони
Ширин сўзларданмас, кўзлардан изланг.

Кўнгилда неки бор, кўздан аёндур,
Кўнгилда бор гаплар кўзда баёндур,
Кўзлар айтар маъно олам-жаҳондур,
Меҳрни юзданмас, кўзлардан изланг.

Севги изҳор этиб, роз айтмоқ осон,
Ҳар сўзни пардозлаб соз айтмоқ осон,
Айтилган каломни боз айтмоқ осон,
Севгини розданмас, кўзлардан изланг.

Ҳусну кўрк ақлни оладир, лекин,
Лол этиб, банди-банд қиладир, лекин,
Сизни минг кўйларга соладир, лекин,
Меҳрни ҳисданмас, кўзлардан изланг.

Майли, сел бўлсангиз ишва, нозлардан,
Ширин кулгулару хуш овозлардан,
Ёлгонни ажратиб, лекин ростлардан,
Севгини нозданмас, кўзлардан изланг.

КЎРИНСАМ

Ажабланма, кўзингга ҳар кун юз бор кўринсам.
Демакки, васлинг мени этмиш хуммор, кўринсам.
Шахло кўзинг кўрай деб, анор юзинг кўрай деб,
Айланурман тегрангда такрор-такрор, кўринсам...
Ниҳолдек бўйларингга пинҳона боқар эрсам,
Жаҳлинг чиқиб ногаҳон, дема: э, бор! — кўринсам.
Висолинг ёди бирла ёнадирман, шул сабаб,
Қувмагил ҳузурингдан шому наҳор кўринсам.
Сени ёруғ жаҳонда жаҳоним деб биларман,
Кўзларимга жаҳонни этмагил тор кўринсам,
Хорлик кўрмаган бошим сани дея хор бўлди,
Сен сабабсан қошингда мунглиғу хор кўринсам.
Етар, кўнглим, англагил, сўзимни бир тинглагил,
Демак, сенга аталган бир гапим бор, кўринсам...

ҚОШИҢГ БУНЧАЛАР КАМОН...

- Қошинг бунча қора-ю, бунчалар камон,— дедим,
— Кўзиктирма қошимни, кўзларинг ёмон, — деди.
— Кўзларингни кўрганда қалбим бежо потирлар,
Жонгинамни олмасми бу тийғи мужгон, — дедим.
— Магар безовта урса кўксингда ўшал қалбинг,
Менга кўзинг ташлама, керак бўлса жон? — деди.
— Кўзларинг мисли оташ ва ле кўнглинг тош экан,
Дегил, токай ёнарман бундаин сўзон? — дедим.
— Сўзонлик муҳаббатнинг ибтидо азобидир,
Қали бўлмоғи бордир рангинанг сомон,— деди.
— Мени ҳайратга солдинг ғалат жавобинг бирла,
Сочларингни бўйини туярман қачон? — дедим.
— Ҳай-ҳай, девонасифат саволлар бера кўрма,
Жавоб айлаб дилингни этмайин вайрон, — деди.
— Сайёд мисоли қувлаб изларингдан Охунжон
Бир кун ушлаб олгуси сени эй, жайрон! — дедим.

ҲАМДАМ БЎЛИБДИМИ

Нокас деган зотлар ҳотам бўлибдим,
Ҳамдуналар ёхуд одам бўлибдим?
Пойингда парвона хушомадгўйлар
Дард чексанг, дардингга дармон бўлибдим?
Жон эмас, молингга ошна бўлганлар
Қонлар ютганингда ҳамдам бўлибдим?
Ҳаёт синовига мардлар дош бергай,
Номардда саботу чидам бўлибдим?
Бадният, ғаразли турфа кимсалар
Инсонга бир дўсти ўктам бўлибдим?
Сирдошу жондош бир дўстинг йўқ эса
Бу олам оламдек олам бўлибдим?
Ўз элинг кўнглини ёзмаган қалам,
Ўйлагил, Охунжон, қалам бўлибдим?

КЎЗЛАРИ ЧАРОС БЎЛСА

На соз, кишининг қалби ғашликдан халос бўлса,
Йўллари нурафшону қўллари дароз бўлса.
На соз, кўнгил чечагин хароб этмаса аёз,
Ҳар юракда булоқдек тошқин эҳтирос бўлса.
Ёлғонлару фириблар дунёни хароб этгай,
Айтилган сўз шу боис барқарору рост бўлса.
Ялтираган ҳар маъдан олтин эмас, зар эмас,
Қулоқ солинг ҳар сўзга агар у олмос бўлса.
Қанийди ўзбек қизин кафти ҳам майинлашса,
Бир қўлида соз бўлса, бирида баёз бўлса.
Жалолиддин мисоли йигитлар бўй кўрсатса,
Шарқим қизин жамоли малакка қиёс бўлса.
Умри умрдек кечар ҳар йигитнинг, Охунжон,
Қошида бир сарвиноз, кўзлари чарос бўлса.

БЕЛИНГДА БЕЛБОҒ БЎЛСА

Айрилганни бўри ер у танҳою тоқ бўлса,
Ким бирлашса қўпоргай қаршисида тоғ бўлса.
Юҳоларга ем бўлур, тобе бўлур, қул бўлур
Қайси эл юз бўлиниб, юз битта қуроқ бўлса...
Истиқлол нурларидан жонлан, жонлан, Туроним,
Шўрликкина манглайинг, қани, тезроқ оқ бўлса!
Эгик қаддинг ростланур магар қонинг зулукдай
Сўриб келган ғайрилар бағрингдан йироқ бўлса.
Сен донишлар юртисан, қани энди, дастингда
Мангуберди тиғидай беомон яроқ бўлса!
Ўз шаънини имондек юксак билган э, Шарқим,
Қани, бир ўғлинг Темур, бир ўғлинг Широқ бўлса!
Истиқлолинг туғининг остида тўплан, тўплан,
Э, Турон ўғлонлари, белинга белбоғ бўлса!

НИЯТИН БИЛМАЙ ТУРИБ

Берма инсонга баҳо, ниятин билмай туриб,

Демагил оқил, даҳо, ниятин билмай туриб.

Болдайн сўзин тубинда фитнес бордир, ё макр,

Дема сўзин тўтиё, ниятин билмай туриб.

Учраган ножинс кишини дўст дея, жондош дея,

Бўлма унга маҳлиё, ниятин билмай туриб.

Тигга тигдайин урил: сохта дўстларга, етар,

Кўрмагил меҳринг раво, ниятин билмай туриб.

Кимки жаннат ваъда айлаб, ҳар сўзида урса лоф,

Демагил: берди худо, ниятин билмай туриб.

Дўст эрурман, деса ҳар ким содда бўлма, қўй,

қўнгил,

Қўйма бўстониң аро, ниятин билмай туриб.

КЕЛИН ТУШГАН ХОНАДОН

Келин келар даврада ёр-ёр билан,
Енбошида ёри вафодор билан,
Иккиси ҳам севгига иқрор билан,
Обод бўлур келин тушган хонадон.

Келин тушган уйда яйрагай жонлар,
Офтоб чиқиб ёришгандай жаҳонлар,
Ширин-ширин уфор тарар райҳонлар,
Обод бўлур келин тушган хонадон.

Ота-она орзулари ушалар,
Юракдаги бор чигаллар бўшалар,
Кўнгиллар чоғ, кайфиятлар хуш ўлар,
Обод бўлур келин тушган хонадон.

Келин келди жонларга жон бўлгани,
Жонларга жон, дардга дармон бўлгани,
Саховатли, чин меҳрибон бўлгани,
Обод бўлур келин тушган хонадон.

Ёзлар ўтиб, кузу қишлар келади,
Бу дунёга Алпомишлар келади,
Қутлов билан дўсту хешлар келади,
Обод бўлур келин тушган хонадон.

Қариялар шукр, дея худога,
Қўлларини очадилар дуога:
— Хонадонинг тўлсин доим зиёга!
Обод бўлур келин тушган хонадон.

ДЕДИ...

Мен сени севдим десам, жонон кулиб «маъқул»,
деди,

Бўлмаса андак қулоқ тут, тингла бир нақл, деди.

Ишқ деган суханни сен тилга олгунча, йигит,

Ўзгинангга боққилу сўнг ноғора қоққил, деди...

Ғайринсоний либосинг, сўзла, қай маймунда бор?

Сен уларга авваламбор, мой сепиб ёққил, деди...

На саломни биладурсан, на алиқни ҳайф-а, ҳайф,

Авалло салом суханин кўнглингга жо қил, деди.

Бир терак янглиғ ўсибсан оғоч эмассан ҳар қалай,

Шўрлик ошмиқ, сўзларимнинг мағзини чаққил, деди.

Бир санам наззора этгай сенга бир кун, шубҳасиз,

Хом хаёл лим-лим бошингга битса сал ақл, деди...

ҚҰНҒИР ОТЛИҚ БИР ҚУШ

Қўнғир отлиқ бир қуш бор,
Номин қаранг, қизиқ от,
Ўзин ҳар ёққа урар
Қолдирмоқ-чун зурриёт.

Мана, уя ҳам тайёр,
Энди бу ёғи аён:
Қанотларин остида
Чирқиллар тўрт полапон...

Озиқ ташиб она қуш
Ўтказди бутун ёзин.
Болалар тўймас, аммо,
Очгани-очган оғзин.

Ўтар кунлар, ҳафталар,
Охир битди чоғи жир,
Сакраб она кифтига
Чиқди тўртовлон бир-бир.

Ажаб, бу не ҳангома,
Шўхликми бу, ё сурлик?
Она койинмас, аммо,
Чидар барига шўрлик...

Чидар она қуш ҳамон,
Туш, деб қилмас эътироз.
Бир кун кифтдан тўртовлон
Этдилар кўкка парвоз.

Учар учирма қушлар,
Бошланар янги ҳаёт.
Уни на қийгир ушлар,
На тутар маккор сайёд!

Шиддаткор парвозидан
Лолу ҳайрон қоласиз.
Қани энди, шундоқ йўл
Тутса одам боласи.

Баъзан,
 сенда, одамзод,
Айтсам бир гапни ошкор,
Ҳатто шу полапонча
Топилсайди, қани ор.

Миниб отанг кифтига
Оғзинг очасан нуқул.
Сенда қанот ўрнига
Тинмай ўсиб борар тил...

Боққин-а, кечиб йиллар
Келди-ку парвоз они.
Бас, тушсанг-чи елкадан,
Ҳей, инсон «полапон»и!

ТУМШУҒИ ҚИРҒИЛҒАН БУРГУТ БИЛАН СУҒБАТ

Тумшуқларинг неҒа қирқиқ, қой бургут?
Кўрган дер-ку: «Ғолгинангга вой, бургут».
Дучор бўлдинг қандай золим, каззобга,
НеҒа солди сени бундай азобга?

Бургут дейди:

— Қилди бу ишни хўжам,
Тумшуғимни хуш кўрмасди у ҳечам.
Қўли билан хўрак бериб, овутиб:
«Менга фақат даркор, — дейди, — човутинг...»

КАРАМ — БОЗОРДА...

Қиз пойига бош урди йигит,
Кўзларида ўтинч бир олам.
— Шафқат нима, билмас экансан,
Наҳот, жоним, йўқ сенда карам?

Учди қизнинг бошидан ҳуши,
Ер тепинди, ранги бўзарди,
— Мен...

Мен сенга карамфурушми?
Караммиш-а,
карам — бозорда!

БИР ДАҶШАТКИ...

— Улар бўлсам, ўлиб бўлдим,
Тўйиб кетдим жонимдан.
Бўларимча бўлиб бўлдим,
Ҳузур йўқ бир онимда!

Топган гапинг битта: иш, иш...
Ўйлайсанми хотинни?
Ўтаётир шундай ёз, қиш,
Сезмай ҳаёт тотини!

Сабрим битди. Тўйиб кетдим,
Токай кўз ёш тўкаман?
Баланд тоғдан ташлайман ё
Ёки сувга чўкаман!

Сигаретни чуқур сўриб,
Кулимсираб турар эр.
Эрка ёрин силаб сочин
Сўнг оҳиста шундай дер:

— Тоққа чиқиш, жоним, мушкул,
Ахир, жуда баланд тоғ.
Боғ ортида бор чуқур кўл,
Чўка қолган маъқулроқ...

Эшик томон юрди хоним,
Учиб киприклар пир-пир.
— Бир кун сени тутар хуним,
Алвидо, эй, золим эр!

Тарс-тарс юриб чиқди-кетди,
Туриб қолди эр гангиб.
Аммо, бир пайт хотин қайтди,
Оппоқ оқариб ранги.

Сесканарди,

кўзлар ўйнаб —

Чиққанди мисли соққа.

— Вой, бир даҳшат — кўлда сузиб
Юрар сонсиз қурбақа!..

**ҲА ДҮСТ,
ДУНЕ, КОРИНГДАН...**

**Сўзлаб берай бир ҳикоя,
Тинглангиз бир дақиқа.
Эртакка сал ўхшасаям
Бу, аслида,
 ҳақиқат.**

**Дейдиларки, қай бир юртда
Яшар экан бир йигит.
Қарашлари — нақ бургутдай,
Алп қомату
 кўзи — ўт!**

**Сипо экан, ҳам баркамол,
(Бунақаси бўлар кам).
Тилларидан томаркан бол,
Чечан экан гапга ҳам.**

**Қай ғаними қилмай қуллуқ
Сўз қайтарса, қилса баҳс,
Оғзидаги ошин силлиқ
Олиб қўяркан, хуллас...**

**Уни кўрса қайси барно
Кўз узолмай кўзидан,
Сеҳрданми, ҳаёдан ё
Адашаркан сўзидан...**

Не сулувлар мактуб битиб
Этса ҳамки арзи дил,
Қулоқларин у кар этиб
Силтаб кетар экан қўл.

Бир кун унинг қаршисидан
Чиқиб дебди бир зебо:
— Танлаб-танлаб тозисига
Дучор бўлгин, илоё!

Маъшуқага кулиб, секин
Боқибди у беписанд.
Ва ўйлабди:

«Аёл зоти

Маккор бўлар. Емай панд...»

Ўтар экан шу тариқа
Неча қишу неча ёз.
Чўғ ташлабди охир бир кун
Қалбига бир сарвиноз.

Лекин, йигит ҳушёр эди,
Биларди ҳар балони.
Суриштирди: қиз қай зотдан?
Кимдир бобокалони?

Чоп-чоп қилиб кеча-кундуз
Билди барчасин алҳол.
Ой деганда ойдек-ку қиз,
Лек тинч қўймас бир хаёл:

«Хўп, уйланай...

бундан ўзга

Эга бўлгум неларга?
Ёмон бўлмас кувелик ҳам
Довруқ солса элларга!

Қайнотам тушмагурининг
Оти эканми оқсоқ.
Киборлар рўйхатида
Номи турар қуйироқ...

Боз устига, сал мундайроқ
Қўлидаги муҳури.
Қандоқ бўлар қизи билан
Турмушимиз охири?

Ҳамон ғўрман.

Чакки қилдим

Қизга бўлиб ҳавасманд.
Еки бундан тезу илдам
Жўнасамми бериб панд?

Нега бунча шошдим ўзи,
Ўзимда-ку буроғим?
Учрармиди, берса тўзим
Бундан юз бор зўроғи?

Ахир, олам билар мени,
Ерда ётган хасмасман.
Министрдан устун бўлсам
Устунроқман.

Пастмасман!

Бўлди! Тамом!..

Аянч тусга

Киритаркан сиёқни,
Солиб қўйди у оғзига
Қирмиз рангли бўёғни.

...Қиз қошига келди секин,
Ранги сўник, хастаҳол.
Кўзларида ғусса, ўкинч,
Тик қомати эса дол.

— Эй, чаманнинг тоза гули,
Нозик адо, э, хилқат,
Бир илтижо қилар қулинг,
Қулоқ бергил бир муддат.

Ҳолим хароб.
Назаримда,
Ҳаёт шамим сўнадир.
Жигаримни ич-ичидан
Кемирмоқда нимадир...

Нега ҳаёт этди дучор
Бу азоб, бу қийноққа?
Сезаялман,
бўлар бир кор,
Йўқ, бормайман узоққа...

Э воҳ, насиб этганида
Эндигина ёр васли,
Гўшангада, қучоғингда
Наҳот, этсам жон таслим?!

Воҳ, ишлари чиндан «танг»ми,
Кўзёш тўкиб, «уф»лади.
Оғзидаги қизил рангни
Қон сингари туфлади...

Қиз бояқиш чекиб фарёд,
Озай деди ақлдан.
— Керак эмас менга ҳаёт,
Сизсиз яшаб на қилдим?!

Сиз яшанг, Сиз! Мен ўлайин!
Сизга берай жонимни!
Фақат яшанг, йўлингизга
Тўкай хонумонимни!

Айтинг, қайда зўр табиб бор?
Жўнатайин чопарлар.
Дардингизга,
чекманг озор,
Шаксиз, даво топарлар.

Куёв хушҳол дебди: «Инсон
Кенгроқ ёзса қулочин,
Паривазим, менга ишон,
Бор ҳар ненинг иложи.

Ҳўв, тоғларга бир боққин-а,
Ушал довон ортида,
Бошқачароқ битта тилда
Сўзловчилар юртида —

Битта кўл бор,
унинг суви
Турган-битгани шифо.
Чўмилганнинг танин ювиб,
Этар танин мусаффо!»

Келин бирдан енгил тортди,
Кулди кўнгли хуш бўлиб.
— Унда кўзлаб ўша юртни
Дарҳол учинг қуш бўлиб!

Куёв дейди: «Учгим-ку бор,
Лекин билсанг, жонидан,
Бунинг учун ақча даркор,
Ҳа, ақча...

Бир жомадон!»

— Фақат шуми? Шуми бори? —
Ут чақнаб қиз кўзидан,
Упибди у суйиб ёрин
У юзи, бу юзидан.

Сўнгра вазмин жомадонни
Қўлларига тутқазиб,
Жўнатибди ёрин само —
Поездига ўтқазиб.

Ергинамга бер деб, шифо,
Сизиниб сирли кўлга,
Ўшал барно, қошлари ё
Бирдай тикилар йўлга.

* * *

Хуллас, чопганидан чопди
Барно йигит омади.
Янги юртда ҳурмат толди,
Боз керилди қомати.

Яйраб юрар шўху хандон,
Мисли султон, мисли бек.
Кутар уни ҳар хонадон
Худди буюк даҳодек.

Кўрса сулув санамларни
Кегар кўзи чўғланиб.
Унга қоши қаламлар ҳам
Боқишарди суқланиб...

Суқланишга учмас у, йўқ,
У билар ўз баҳосин.
Юраверди кўнгиллар тўқ,
Суриб айшу сафосин.

Ўзига дер: «Бўлма тажанг,
Эл кўзига кўрин шод.
Бир дарахтни силкир бўлсанг
Тўкилар минг паризод.

Қаллиқ топсанг, топ кирои,
Қаллиқ бўлсин, зўр бўлсин.
Отаси...

хўп, шоҳ бўлмасин,
Лек, шоҳона қўр бўлсин!»

Хаёл ичра ёр таилар ул,
Гоҳ шод, гоҳ ботиб ғамга.
Бир тонг яшнаб турди гул-гул,
Келганди бир тўхтамга!

Бир санам бор...

Гўзал, доно,
Йўқдир ҳавас қилмаган.
Бу дунёга бундай жонон
Ё келган, ё келмаган!

Кимки кўрса юзларини
Пари дейди, ҳур дейди.
Ким тингласа сўзларини,
Сўз эмас бу, дур дейди.

Ишга солиб бор санъату
Услубу иш йўригин,
Йигит экди шу гўзалнинг
Кўксига ишқ уругин...

Ўз ишидан ўзи хуррам,
Боши етди нақ кўкка:
Келин бўлмиш бисоти ҳам
Тенг-да ярим шоҳликка!

...Ишлар битди.

(Битган эди

Ўзининг ҳам тоқати).
Тўй ҳафтаси тайин бўлди,
Кунни, ҳатто соати.

Келин кутар висол чоғин
Кўзи кундай чарақлаб.
Гул-гул яшнаб кўнгил боғи,
Сумбуллари тароқлаб.

Куёв кулар шоду хандон,
Тоғдан баланд виқори.
Парвозлари лочиндан ҳам,
Бургутдан ҳам юқори!

(Ҳаёт, ҳаёт! Не-не нағма -
Чиқмас сенинг торингдан:
Доно,

олғир

надир,

боқма,

Ўргилдим-е, корингдан!

Уйлар эдим: ҳар битта иш
Бошга қараб битадир.
Йўқ, ҳар юмуш савлатга, ё
Қошга қараб битадир!

Алдов қўли, фириб қўли
Ажаб, бунча дароздир.
Очиқ бўлиб шундан йўли
Макиёнлар... хўроздир!

Ҳа дўст, дунё, корингдан-ей,
Ҳа дўст, дунё, корингдан!)

Ҳозирлик зўр борар тўйга,
Чопҳо-чоп, югур-югур...
Нохос куёв чўмди ўйга,
Дилин ўртар бир фикр:

«Йигит деса, йигитдекман,
Келишганман, барноман.
Боз устига оташсухан,
Баркамолман, дономан!

Мен зўрлардан минг бор зўрман.
Нархда

баланд юраман.

Гар уйлансам...

Бу дунёда

Ундан нима кўраман?

Йўқ, йўқ, бу қиз тенгим эмас,
Эмас, ҳатто урвогим.
Менга тегар қилиб ҳавас
Бундан минг бор зўрроғи!

Ҳе, топибсан аҳмоғингни!
(Куёвнинг ҳам эси бор!)
Бўлсам арзир мен бирор юрт
Ҳукмдорин вориси!

Аста келди қиз қошига,
Кўзларидан оқиб ёш.
— Бало ёғди бу бошимга,
Сўзим тингла, э қуёш!

Бандаликни этмиш бажо
Кеча оқшом падарим.
Оҳ, қани, бу бўлса рўё,
Дилни эзар кадарим...

— Айт, не қилай?—

Фағёд қилиб

Бош урибди ҳар ёққа.

— Падаримни тезда бориб
Топширайин тупроққа.

...Тўй мотамга айланибди,
Бўлибди йиғи-сиғи.
Куёв тузмиш зум ўтмайин
Олис сафар жабдуғин.

Унга ўксик боқар келин,
Кўзида ёш шашқатор.
Бир нохушлик сезар дили,
Кўзларига олам тор.

Қайнота дебди: «Оқ йўл,
Ташвиш тортма ёрингдан».
Куёв «хайр» деб силтабди қўл.
Ҳа дўст, дунё, корингдан!..

* * *

Кунлар ўтмиш, кечмиш ойлар,
Бўш ётадир гўшанга.
Келин кутар
борим, қалбим —
Бахшида деб, ўшанга!

Аmmo...

Қайта кўринмабди
Куёв бола қораси.
Гарчи тоғлар тўсиб турмас
У юрту бу юрт орасин.

Излаб куёв тушмагурни
Чолибдилар ҳар ён зир.
Йўқ!

Куёв йўқ!

(Хотин зотин

Киясига учрагур!)

Икки юртда икки барно
Ер кутади. Утар йил.
(Гўшангага кирмасданоқ
Даҳшат, ахир, қолмоқ тул!)

Икки юртда икки зебо
Шому саҳар йўл қарар.
Ушал сулув, ўшал барно
Ердан келарми хабар?

Кутиш билан икки жоно
Уткарур ёзу қишни.
Эшитдилар бир кун ногоқ
Ғалати бир миш-мишни:

Қайбир юртда

битта ошиқ

Кўп ёнибди «ёр!» деб.
Сўнг...

Тўй куни қочворибди

«Бўлмади, э, бор!» — деб.

Бир сирқирӣқ иккисининг
Утди жони-жонидан,
Тўй кечаси қочган бўлса
Гўшанганинг ёнидан —

— Бу ўша! — деб оқ урдилар,
Ҳа, бу ўша, кўр бўлгур!
Бундан буён гўшанга деб
Киран жойинг гўр бўлгур!

...Лекин бу юрт ҳушёр экан,
Хоқ оқшомдир, хоқ наҳор,
Не-не навкар тайёр экан,
Шай экан қанча тулпор!

Навкарлар от солиб ҳар ён,
Тоғу тошдан ўтишиб,
Келтирмишлар,
қаранг, бир тонг
Қочоқ «ёр»ни тутишиб...
Ҳа дўст, дунё, корингдан-ей,
Ҳа дўст, дунё, корингдан!

«Куёв»ига ҳайрат ичра
Тикилганча қолмиш қиз.
Довдирабди куёв пича,
Сўнг арз этмиш чўкиб тиз:

— Илтимосим сиздан битта,
Ўтинаман зор-зор.
Мени...

Мени Маргарита
Деган битта ҳукмдор —

Куёв қилар бўлди.
Бари

Аён бўлди тушимда.
Илтижом шу, шудир зорим,
Деб кетибди ҳушидан...

Қиз буюрмиш:
«Ҳушёр тортсин,
Юзига сув сепинглар!
Энди...

Қайга борса, борсин,
Ортига бир тепинглар!»

Ўшал кундан уч ўлкада
Бошланибди учта тўй.
Чимилдиққа яшнаб гулдай
Кирибди уч моҳирўй.

Эмиш,

бу уч хонадонда
Ҳар йил фарзанд тугилар.
Туғилармиш Барчин қизлар,
Лочинмисол ўғиллар!

* * *

Нуқта қўяй деганим чоғ
Ғалати бу қиссага,
Кўзим тушиб қолди ногоҳ
Ғаройиб бир кимсага.

Кийиниши пўрим, башанг,
(Гарчи, ўзи мункиллар)
Кўзлари-чи, аланг-жаланг,
Не тусаркин кўнгиллар...

Қилиғига боқиб туриб,
Бораман юз хаёлга:
Ёнбошига аста кириб
Гап сотар ҳар аёлга.

Йигитлардек бўлса, наҳот,
Чолбуванинг журъати?
Ажаб, ўхшаб кетмасин, ҳув,
«Куёв»гаям сурати.

Танидим!

Бу — ўша тулки...

Худди ўша!

Ўшадир!

Қайси жинсга мансублиги
Мавҳум қолган ўша сур!

«Ҳукмдорга куёв бўлгум!»
Деганди-ку, кучаниб.

Маргарита

қизинимас

Кўрсатдимки кўчани?

Қайда единг, эй бояқиш,
Сўнгги қаттол тепкини?
Қаерлардан суриб келди
Сени ҳаёт эпкини!

Кузатаман уни.

Ана,

Қадамлари тезлайди.
Ҳар ён боқар аланг-жаланг,
У кимнидир излайди...

Беҳаё бир олов ёниб
Хира тортган кўзида,
Ана, тушди каловланиб
Бир кампиршо изидан.

(Одатин тарк этмабди-да?
«Муҳаббат»га офарин!)
Балки бу кун изларми у
Кампирларнинг лобарин?

Бир аёлга боқиб қолди,
(Кўзи худди тикан-а!)
Хаёл қочиб, ўйга толди:
Қайда кўрган экан-а?

У ёнидан ўтиб кўрди,
Сўнг ўтди бу ёнидан.
Қўзидими эски дарди,
Аста деди: — Жонидан...

— Юмушлари борми бизда?
Сўрар аёл ийманиб.

— Ҳа, энди, шу...

Кўйингизда
Юрибмиз-да, куйманиб...

— Менга қара, номард,
дийданг

Қаттиқ экан тошданам.
Изҳори дил этармисан
Яна қайта бошдан-а?!

Сенмасмидинг
қочиб қолган
Ярим аср муқаддам?!
Сангиб-тентиб, қайси гўрдан
Келиб қолдинг, шум қадам?!

Излаб-излаб ярим аср
Жононларнинг созини,
Топмадингми, кўру басир,
Ҳатто...

ҳатто тозини?

Йўқ, тозиям сенга ҳайф!
Ҳайф!

Чаён кирсин қўйнингга!—
Кампир ҳасса ила боплаб
Бир туширди бўйнига!

Титраб-қақшаб турар «ошиқ»,
Қизғиш кўзлар пилпиллаб.
Сўнгра бирдан этмасдан «миқ»
Жўнаб қолди зипиллаб.

Қочиб борар, ўзи билмас
Қайга қочиб кетаркин?
Ким ҳам унга қилиб ҳавас
Қучоқ очиб кутаркин?

Қайга бурса бураверар
Энди сафар кемасин.
Ҳамма юртда кўраверар
Ўзи эккан мевасин!

Қочиб борар шўрлик ошиқ...
Қиссанинг шу ҳиссаси:
Уни кутар
 оғушлармас,
Кампиршолар ҳассаси!
Ҳа дўст, дунё, корингдан-ей,
Ҳа дўст, дунё, корингдан!

ЛОҲУРДАГИ ИНГЛИЗЛАР МОЗОРИ

Крестлар ҳар томон қийшайиб ётар,
Саржин ҳозирланган каби қаловга.
Қорайиб кетибди кўмирдан баттар,
Офтоб ёқар уни ўхшаб оловга!

Расму русм билан хайру хўш қилиб,
Пешанага битмай жўнгина тобут,
Ёғоч крестларни ҳайкал деб билиб,
Остида ётибди минг-минглаб зобит...

Шаҳру қишлоқларда, қирларда қабр...
Йўлларнинг четида қабрлар тўпи.
Юртида йўқмиди бир газгина ер,
Лаҳат излаб келган шунчалар кўпми?

Машина ўкириб чирмашар тоққа,
Ортда қолиб кетди теп-текис ерлар.
Бунда ҳам ўзлари муштоқ тупроққа —
Кўзлари тўлганча ётишар сэрлар...

Қаҳрли бир кулгу Раҳмон юзида,
Қўллари оҳиста титрайди рулда.
Шивирлар: «Ҳаммаси кўрсин ўзидан.
Ер — мулкми? Тақсимлаб бердик шу хилда!»

«Яша,— дейман,— Раҳмон,
яша, биродар,
Нон ҳаққи, фикримиз бир экан мутлоқ!
Ётларки «ер» дея бош суқса агар,
Баридан айлансин икки газ тупроқ!»

Лоҳур.

* * *

Набиралар жуда ажабтовур-да,
«Буважон, ҳозироқ от бўлиб беринг!»
«Йўқ-йўқ, кучук бўлиб яна бир ҳуринг!»—
Дея қисталангга олишар бирдан.

На чора...
Гоҳ ҳуриб,
Миёвлаб, кишнаб,
Бажо қилмоқ керак барин ботартиб.
Улар хўп кулишар қийқириб, яшнаб,
Биз-чи...
Тўрт оёқлаб юрамиз йўртиб.

Гашт бу.
Бўларканми бу гаштни сурмай!
Майли шундоқ «йўртиб», «кишнаб» юраин.
Баъзи бировлардай, ҳадеб нах урмай,
Тўқсонгача шундоқ яшнаб юраин!

* * *

Бу гўзал бир умр ўйнаб-кулиб юрди.
Ўйнаб-кулди қолмай армони.
Ҳаёт деганнинг гаштин роса сурди,
Ҳою ҳавас бўлди сарбони.

Сезмай ўтди, қандай кулар гўдаклар,
Гўдак нафасини туймади.
Умрида бир карра бола етаклаб,
Бир карра эркалаб суймади.

Хўш, нима бўлибди, сенга нима, деманг,
Ачишмоқда, билсангиз, жоним,
Бугун... Неварамас, бўлсин д¹ея эрмак,
Ит етаклаб юрар бу хоним...

ОВЧИ БИЛАН ТУЛКИ СУҲБАТИ

Бу кун туғди овчининг куни,
(Хижиллик кўп текканди жонга.)
Тутқич бермас маккор тулкини
Илинтирди, охир, қопқонга!

Дер:

— Қалайсан, товуқхўр ошна,
Энди сенга йўл бўлсин шикор!
Обдон қилиб қонимга ташна,
Мана, қўлга тушдинг-а, маккор!

— Маккор дейсан,
туллак дейсан гоҳ,
Гап деганни ўйлаб гапир-да.
Тушармидим қўлингга ногоҳ,
Тенг келолсам сенга макрда...

ҲАЙРАТ

Йўқ, йўқ, анойимас ҳозир одамлар,
Ҳар биттаси қилни қирққа ёради.
Улар ерда яшаб туриб, ойда қадамлар,
Истаса, Марсга ҳам боради.

Борарлар дунёнинг у бурчига ҳам,
Ҳа, замон шунақа, давр шунақа!
Ҳайратга тушмаймиз бундан зарраям,
«Воҳ» деб ҳаяжондан тутмаймиз ёқа.

Мен ҳам бу суръатдан бўлмасман ҳайрон
(Ҳар недан жунбушга келишим маҳол),
Лекин, қошингизда туриб ўшал он,
Рост айтсам, отахон, қолдим ҳайрон-лол!

Шунчалар бўларми, тавба, ирода?
Тўзим ҳам шунчалар бўларми, ҳайҳот?
«Уруш касри бу» деб куласиз содда,
Даҳшатга беписанд боққансиз, наҳот?

«Уруш касри» турди қирқ йил вужудда,
Нолиниб бировга демадингиз сўз.
Озми мендақалар, дедингиз, юртда,
Кечди далаларда баҳор, ёзу куз.

Борлигингиз пўлат тўқимамиди,
Наҳот, йилт этмади кўзингизда ёш?
Бу гапдан боладай куласиз худди,
Яна қай халқда бор бунчалик бардош?

Тинимни сиз учун дейдилар, ёт гап!
Во ажаб, ёт экан сиз учун ҳормоқ!
Отахон, ўйлайман, не-не авлодга
Берсангиз бўларкан саботдан сабоқ!

Майдагаплик эмас, лекин, кимнингдир
Гирноғи остига кирса зирапча,
Бошланиб кетади югур-ҳо, югур,
Кимдир сўз тиғини кимгадир санчар...

Бир жуфт акса уриб қай бир оқбилак,
Бошини чангаллаб тушар нолишга.
Бюллетень ёздириш... бирдан-бир тилак,
Кўмилиб олади кўрпа-болишга.

Йўқ, бомба парчаси — зирапча эмас,
Ахир, у ўлимнинг шарпасидай гап.
У қирқ йил этса-да жонингизга қасд
Доктор остонасин ҳаттоки ҳатлаб —

Ўтиб қўймадингиз, тўрт мучам деб соғ,
Ўктам кун кўрдингиз йўқдайин ҳеч гап.
Яширмай, бор гапни айтинг, ҳей, опоқ:
Яна не сирларни ютгансиз ичга?

Не-не ҳикматларни кўрмади жаҳон!
Фидойи эрларнинг озми мисоли?
Сизда жамулжамдир, лекин, отахон,
Эр киши тимсоли, инсон тимсоли!

МИСҚОЛЛАР

Чаноқлардан кўпириб, тошиб,
Мисоли борлиқни этиб нурафшон;
Қўлларнинг тафтини туймоққа шошиб,
Теримчи йўлига боқади гирён.

Миcқоллар...

Муродга етиб пайдар-пай,
Ўпиб миллионларнинг дағал бармоғин,
Ажабким, ўзида сезмоқда бу кун
Само салобатин, тоғлар салмоғин!

Ҳа, бўлмиш улардан чўнг тоғлар пайдо,
Баҳор тошқинида,

офтоб тиғида.

Бу тоғлар ўз кўркин кўзкўзлар мудом
Аму билан Сирнинг оралиғида!

Олмиш бу мисқоллар нур тиниқлигин
Ўзига термулган миллион кўзлардан.
Сўнг тоққа айланмиш беҳаловат эл
Этиги шудгорга тушган изларда!

«Оқ олтин» атаса биров ардоқлаб,
Яна бир бошқаси уни гавҳар дер.
Дўстларим, асли, бу — фидойи бир халқ
Манглайдан чак-чак оқиб турган тер!

Қай неъмат шириндир — заҳмати қаттиқ,
Бу нақл туғилмиш қадимдан-қадим.

Пахта олтин десам, олтиндан ортиқ,
Йўқ, йўқ, топиш маҳол унинг нисбатин.

Бир пудча келар-ов каллангча кўмир,
Бир тонна келар-ов тўрт метр темир...
Аммо, мисқоллардан тонна қилгунча
Ҳадсиз сабот даркор, беадад таъмир!

Аммо бунга қодир собит элим бор,
Сув кечиб,
Чанг ютиб,
Билмасдан тиним,
Миллиард чаноқларга жо этар ҳалол
Офтобнинг оловли ҳароратини.

Шу боис жонбахшдир ҳар битта мисқол,
Шу боис ҳайратда боқади жаҳон.
Ахир, мана шу эл офтобни унга
Пахта тимсолида этар армуғон!

Гарчанд, чанг қопламиш юзу кўзларин,
Гарчанд бугун сочу соқоли ўсиқ,
Аммо, бор жаҳонга унинг юзлари
Доим кўрингуси офтобдек иссиқ!

ҚАРИЛИК ГАШТИ

Битта қария бор. Жуда антиқа
Андак қизиқчи-ю, андак сўзамол.
Уни гоҳо-гоҳо тураман йўқлаб,
Сўрашиб ўтаман андак ҳол-аҳвол.
Шунда сўз қотади оҳиста кулиб:
«Ўтибмиз қарилик гаштини сури-иб!»

Байрам келса борми, куни туғади,
Бошидан ёғилар табригу қутлов.
Уғил-қизларини уйга йиғади,
Ўзи дамлаб берар қўлбола палов.
Шу кун баланд бўлар авж ила шашти,
«Бундоқ бўпти,— дейди,— қарилик гашти!»

Куз ўтиб,
 қиш ўтиб, келар навбаҳор,
Оқсоқол ойнадан боқар чорбоққа.
«Қани, ҳов, кампиршо,
 тезроқ келақол.

Қўлтиқдан ол,
 чиқай офтобшувоққа...
Энди бунда ўтир.
 Суҳбат қурайлик,
Қарилик гаштини бирга сурайлик!»

Урама белбоғин боғлайди гоҳо,
Қани, кўчаларда шаҳд ила юрса.

Уч ой у кўчага чиқмабди...

Наҳот?

Йўқ, йўқ, уч ярим ой, ҳисоблаб кўрса...

Дейди манглайига оҳиста уриб:

«Ётавур, қарилик гаштини суриб!»

Бу гаштни хушламай қолади бот-бот,

Бу гашт ўхшаб кетар баъзан хунукка.

«Мингта бундай гаштни,— дейди у,— кушод,

Алмашгум ёшликнинг битта кунига.

Жаранг-журинг, тарақ-туруғи билан,

Агар, керак бўлса... қуруғи билан!»

Волга,

алам қилар қўш наҳр
Қолиб кетса ялли талонга!

Бу талондан эл-элат дилтанг,
Бу талондан юртнинг кўнгли ғаш.
Ахир, Волга, икки дугонанг
Бўлиб кетди бунда хомталаш!

«Хомталаш?

Бу не?» — деб сўрарсан,
Бу — оламда энг бад кор, Волга.
Сен бу кордан олис турарсан,
Чунки, сенинг эганг бор, Волга!

Аму ва Сир...

инграр нолакор,
Кўкка ўрлар оқларин дуди.
Ҳад-ҳисобсиз мудҳиш човутдан
Иккисин ҳам қақшар вужуди.

Наҳрларни бурдалар экан,
Ўзанидан айириб беаёв —
Йўргакдаёқ манманлик теккан
Кимсаларга келса, агар, дов.

Инграмоқда бу кун занжирбанд,
Шарқда икки дугонанг, Волга.
Орол мана шундан еди панд,
Ҳа, Оролнинг ҳоли танг, Волга!

Ул баҳрга лиммо-лим зилол
Оби ҳаёт элтган ўзанлар —
Мана, бу кун топароқ завол,
Элтаётир фақат... тўфонлар!

Сен

бу кунга тушмассан асло,
Сен бұлмассан бундоқ хор, Волга,
Чунки, сенинг соғлом ва доно
Соҳибинг бор, эганг бор, Волга!

Мўминтоймас улар, ялтоқмас,
Ва эмаслар муҳрли бесар.
Улар демас: «Бизлардан кейин
Бу дунёни сув босса босар!»

Улар

ўйлар сени,
авлодни,
Фикрлашни қилишмас канда.
Улар асло тумтароқ,
қуруқ
Шиорларга эмаслар банда!

Тўлиб-тошиб оқишинг — шундан,
Шундан — долғанг,
шундан — пўртананг!
Сир, Амунни сенга қиёслаб,
Шу бонсдан дилим ўртанар...

Суқли боқиб тўлқинларингга,
Дил сўзларим айтаман, Волга.
Сир, Аму ҳам қадим қўшиғин
Куйласайди қайтадан, Волга!...

* * *

Ҳузуримга оппоқ тонгдай балқиб келдинг,
Сен эмасми бахт ила омад!
Икки ўрим сочинг тўпиқларингга тенг,
Нафосатдан йўғрилган қомат!

Кўнгил иши экан, хумор этди васлинг,
Дединг: огоҳ бўлинг, ҳой ака!
Сендай шўху хандон ҳурилиқо асли
Фарғонада етар вояга!

Бир бор ҳам демадинг: «Ҳузурига ўтай...»
Менга бир бор боқса жуфт чўлпон!
Эвазига қалбни сенга кафтда тутай,
Эвазига жонни ол ўлпон...

Қаддингга сарв ҳам ҳавас билан боқиб,
Таъзимингга аста букилар.
Гар кулсанг, наздимда, лабларингдан ёқут,
Тишингдан марварид тўкилар!

Жаннатдаги нақш олмамисан, ажаб,
Узиб бўлмас сени узалиб...
Неки шартинг бўлса, дегил, этай бажо,
Фарғонанинг зукко гўзали!

Дунё биркам деса, бўлса бордир, дердим,
Зотан, кимда тўкисдир камол?

Лекин камолотни сенда тўқис кўрдим,
О, бунча бўлмасанг мукаммал!

Жаҳон гўзаллари мени кечирсинлар,
Майли, кўрмасинлар хуш мани,
Лекин, бир-бир келиб сендан кўчирсинлар
Шўхлигу назокат, ишвани!

Шайдоларни ўртаб, ёндирмоқ расми?
Юзларим ол эди, этмагил сариғ...
Битта илиқ сўзни, битта табассумни
Каминангдан тутмагил дариғ!

Атаганим сента шўх қўшиғу шўх шеър,
Билки, дилда кин йўқ, ҳасад йўқ.
Инонмасанг, майли, қалбим уйига ким...
Йўқдир унда ғубор, тасаддуқ!

ҚОЛАР БАРМОҚ ИЗЛАРИ

— Ҳеч ортмади қўлим ишдан,
Ҳордиқ кун-ку, тайинли.
Бу баҳор ҳам, чоғи, тушда —
Кўргум лола сайлини...

Оҳ, лолалар!

Қирмиз юзин
Димоққа тутсанг борми,
Кеткизгуси, чиндир сўзим,
Саксон йиллик губорни!

— Лола сайли?

Нима зарур!
Қизиқ бўлди гапинг хўп.
Анов жонон қизларни кўр,
Лола мисоли тўп-тўп...

Қара, қандай дуркун, кўркам,
Шу — нафосат олами.
Нафаслари атир пуркар,
Эслатишар лолани!

— Гапни жуда топиб айтдинг,
Маслаҳатинг мунча зўр.
Қани, ушбу лолаларга
Андак яқин бориб кўр.

Шу заҳоти ярақ этиб
Очилади кўзларинг.
Юзларингда лола бўлиб
Қолар бармоқ излари!

БУНЧА МАҲЗУН КЎРИНАСАН

Бунча маҳзун кўринасан,
Бунча маҳзун, қизгина?
Руҳиятинг бунча тушкун,
Бунча тушкун, қизгина?

Кўзларингда қалқиб турар,
Қалқиб турар нега ёш?
Не азобга, не азобга
Бера олмай қолдинг дош?

Нохос йўлинг тўсдими ё,
Тўсдими ё қоялар?
Ким дилингда соя солди,
Кимлар солди соялар?

Кўзларингни тарк этибди,
Тарк этибди уйқулар.
Кўзларингда кўзёш бўлиб
Қалқиб турар туйгулар...

Тингла, сенга бир сўз айтай,
Бир сўз айтайин фақат:
Кўзёшидан, кўзёшидан
Кўкаргандир муҳаббат...

Табиат шу кезде берсайди фатво:
«Майли, севсанг севу қилма,— деб,— хато!»
Ерга қадалмагай киприклар ортиқ,
Кўзлар ҳам кўникар боқишга тикка.
Табассумлар бўлар кетма-кет тортиқ,
Майл ҳам уйғотиб қолар шўхликка...

Шунда коинотга

тил бўлиб ато

Ҳайқирса:

«Ҳой санам, қилма,— деб,— хато!»

Гул узинг муҳаббат боғидан, қизлар,
Ногаҳон

алафни уза кўрмангиз.

Еш тўкиб,

чақнашга яралган кўздан

Сўнгра толеингизни қарғаб юрмангиз.

Ака бўлиб сизни тергайин ҳатто,

Қоракўз сингиллар, қилмангиз хато!

Сеҳрли оламдир виоол ва оғуш...

Шоҳу гадони тенг маст этиши рост.

Аmmo жоизмикан туйғу уриб жўш,

Дилга фармон берса доим эҳтирос?

Аҳду паймон бошқа,

бошқадир вафо,

Қизлар, буни англаб, қилмангиз хато!

Куларсиз. «Ўгитга муҳтож,— дея,— ким?»

Йўқ, йўқ, сиз зуккою синчковсиз, тайин!

Битта истагимни айтай мен лекин:
Сизни паришону мискин кўрмайин!
Чунки, ҳижрон доғи — аёвсиз,
қаттол,
Оқкўнгил сингиллар, қилмангиз хато!

МУНДАРИЖА

Қизлар хаёл сурсалар

Кўкрагида ори бор	3
Ким ширин забон эрса	4
Малаклар сувратин кўрдим санда ман	5
Кўзлар	6
Ғамзангиз бунча ширин.	7
Сочингни белга ташла	8
Айт	9
Орастасан	10
Дуторинг	11
Бу малоҳат кимда бор	12
Ҳамроз билан	13
Йироқ юр	14
Ардоқларинг бор	15
Қарош қилдинг	16
Тарк этмагил	17
Қизил олма мисоли	18
Шаъм бошқа, чароғ бошқа	19
Келдинг нима, кетдинг нима	20
Э, дўст, билиб қўй	21
Йўқдир	22
Борман	23
Келди кўклам	24
Шунчамиди	25
Кел қошима	26
Кўринди	27
Бино қўйиб ўзингга	28
Дилда бир нидо билан	29
Кўксимдаги армонсан	30

Мен қалбимни тор қилиб чалсам	31
Қабутарларим	33
Қизларжон	35
Дил розини сезсайдинг	36
Кўзлардан изланг	37
Она халқим	38
Зийнатинг	39
Бекор	40
Наврўзим менинг	41
Битта осмон остида	42
Йилларни елга бермангиз	44
Сен баҳорсан	45
Бўлмагай	46
Дема	47
Кўзлари шаҳлони кўр	48
Қайданам келиб қолдим	49
Дош бергил синоқларга	50
Сен кулганинга	51
Саломинг менга	52
Гуллар ораласа	53
Беллашмагил жоҳил билан	54
У не элдир	55
Айлагил дилдорлик	56
Кутдирма	57
Бепарво экансан	58
Қайданам севдим сени	59
Битта-ю битта	60
На даркор	61
Эмас	62
Излаб-излаб	63
Сенга нозик саволлар бердим	64
Мендек	65
Сенга-сенга	66
Кўргизди	67
Барқарор бўлсин	68
Мени ҳайрон қиладур	69

Келмас хаёлига	70
Йўл бормикин дилингга	71
Бол сўзлим	72
Хулқи хушгинам	73
Достонга тенг	74
Бир сўз айтай	75
Ташламас кўз қирларин	77
Кўнгилдан бошланур	78
Майли ёнсам	79
Кўнгилдан кетмади	80
Менга гапи бормикин?	81
Қизлар базми	82
Сарбонлар келсин	85
Умидвор бўлиб	87
Қизлар хаёл сурсалар	88
Ширин хаёл ичинда	89
Матлабим	90
Сен	91
Хаёлларим тўзибдир	92
Изҳор қилиб	93
Ёлқинлардан сўроқла	94
Армон бўлган билан	95
Барно борми сендек	96
Келадур	97
Дурдонаман дер	98
Не кечар хаёлингдан	99
Қайда қолди ҳаловатларим?	101
Ушал кун келур	102
Кўзларингнинг ўзи қора	104
Бу кўча	105
Онажоним қошида	106
Сабо	107
Ёр васлисиз	108
Ёр васли	109
Ошиқ ҳоли асли шу	110
Жўралар	111

Орзуларим сенга аёндир	112
Одамзотнинг армони битта	113
Офтобга тенг	114
Қизлар алёри	115
Санам нафаси	116
Ёниб-елдим	117
Утларга ёқдинг жонни	118
Доғ қиладурсан	119
Билар	120
Ер сурати чизилмиш	121
Нима қолди	122
Шўх қизлар қўшиғи	123
Гўзалим	125
Иигит бўлсанг, шунқордек бўл	126
Ёшлигим	127
Висол шириндир	128
Тамошо қил	129
Инонмасман	130
Сен шўхи хандон билан	131
Утларда ёнмасман	132
Келгин	133
Ёниш тугамайди	134
Икки кўзинг қўш қуёш	135
Ҳурмат келур	136

Битта осмон остида

Ер ҳақида қўшиқ	137
Дўстларим унчалик кўп эмас	138
Тафаккурга деганларим	139
Инсон	141
Уриб турса юрагим	144
Ҳаёт бошланади тўғлардан	146
Гўдакка деганим	148
Артиб қўяй ёшингни	149
Қора нон ҳақида кўшиқ...	151

Дарахт ва тупроқ	153
Валиевнинг партаси	154
Дунё	156
Ажиб фазилатинг бор	158
Юрак	159
Гуруринг саломат бўлса	160
Ўзбекистон бу!	163
Дўстлар, Муқаннани кўрдим тушимда	165
Мерос	167
Тўртликлар	168
Биз барҳаётмиз	170
Жаҳон биладир	172
Орол қуримоқда	173
Ухлаб ётган шерни уйғотманг	174
Бир ўғит	176
Талх	177
Замонлар ҳукми кўп беомон	179
Мослашув	181
Сенга адоват-ла боққанлар кўпми?	184
Болалигим	185
Қизим Нигорага	187
Баҳор ва қизлар	188
Балогардонсан	191
Бегона ўтлар	193
Ўт босмасин остоналарни	195
Ўзбекистон ишчи батальонлари	197
Олислатма дўстларингни қошингдан	200
Асал оий (баллада)	201
Тафаккур боқий	210
Ўзбек нафаси	212

Ҳа дўст, дунё, корингдан...

Яшасин довдирлар	214
Хўралик	215
Бино қўйма	217

Яша, сўргич	218
Ҳали буям кам	219
Шамол ўтиб турса	221
Қариб бораепман шекилли	222
Бўйин ҳақида қўшиқ	224
Қафасдаги майнанинг дегани	226
Ток занг уялиб	227
Ғалати-а, катталар	229
Отдексан дейдилар	231
Кўппакнинг ҳасрати	232
Ҳаммамиз бир гўр	234
Ажабланмасман	236
Шоирлар ҳақида	237
Кам сўзлагил	238
Бир пиёла чой	239
Ажиб фазилатинг бор сенинг	241
На юлдузсан ва на қундузсан	242
Сукунат	243
Дудуқ дема	245
Йўлга кириб қолди	246
Қатиқхўр	247
Илоълар	249
Қайдаман севдим сени	251
Умридаги эзгу ишлар	252
Эрк дея	253
Машрабни ўқиб	255
Ўғри ҳунаридан	256
Виждон билан суҳбат	257
Бир кампир бор бизнинг кўчада	259
Қаватлардаги курсилар	261
Теплоходда деҳқонлар баҳси	263
Сарсари шамоллар	266
Расмни тугатди	268
Инвентарь	269
Менинг жоним қаттиқ	271
Кўзлардан изланг	273

Кўринсам	275
Қошинг бунчалар камон	276
Ҳамдам бўлибдими	77
Кўзлари чарос бўлса	78
Белинга белбоғ бўлса	279
Ниятин билмай туриб	280
Келин тушган хонадон	282
Деди	283
Қўнғир отлиқ бир қуш	285
Тумшуғи қирқилган бургут билан суҳбат	286
Карам — бозорда	287
Бир даҳшатки	289
Ҳа дўст, дунё, корингдан	305
Лоҳурдаги инглизлар мозори	307
«Набиралар жуда ажабтовур-да...»	308
«Бу гўзал бир умр ўйнаб-кулиб юрди...»	309
Овчи билан тулки суҳбати	310
Ҳайрат	312
Мисқоллар	314
Қарилик гашти	316
Волга билан суҳбат	319
«Ҳузуримга оппоқ тонгдай балқиб келдинг...»	321
Қолар бармоқ излари	323
Бунча маҳзун кўринасан	324
Қилмангиз хато	

Гафур Гулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси

Литературно-художественное издание

Ахунджан Хакимов

ЧЕРНОГЛАЗАЯ

С т и х и

Художник А. Кива

Ташкент, Издательско-полиграфическое объединение
им. Г. Гуляма

На узбекском языке

Адабий-бадний нашр

Охунжон Ҳакимов

КУЗЛАРИНГНИНГ ЎЗИ ҚОРА

Ш е ʼ р л а р

Муҳаррир *М. Юсупов*

Расмлар муҳаррири *А. Бобров*

Техн. муҳаррир *Т. Смирнова*

Мусаҳҳиҳ *Ш. Собирова*

ИБ № 5064

Босмахонага 23.07.92 да берилди. Босишга 05.11.92 да рухсат этилди. Бичими 70×90^{1/32}, 2-нав босмахона қоғози. Адабий гарнитура. Юқори босма. 12,28 шартли босма тобоқ, 12,56 бўёқ нусхаси, 7,8 нашр босма тобоғи. Жами 10000 нусха. 1173 рақамли буюртма. Баҳоси шартнома асосида. 9—92 рақамли шартнома.

Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси, 700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмасининг 1-босмахонасида босилди. 700002, Тошкент, Сағбон кўчаси, 1-берк кўча, 2-уй.

Ҳакимов, Охунжон.

Кўзларингнинг ўзи қора: Шеърлар.—
Т.: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа
бирлашмаси, 1992.— 336 б.

Агар бир кунда икки жуфтгина қўшиқ янгра-
са, шубҳасиз, уларнинг бирини Охунжон Ҳакимов
ётган бўлади. Камтарин шоирнинг беғубор, дилга-
яқин, халқона сатрлари кўнглингиздаги туйғулар
ифодаси бўлишига шубҳамиз йўқ. Охунжон Ҳаки-
мовнинг водийга хос шўх ҳазил-мутойибалари ҳам
Сизни завқлантиради, деб ўйлаймиз.

Хуллас, қўлингиздаги тўпламга жамланган кўп-
гина шеърлар Сизга яхши таниш, янчилари эса ҳали
қадрдонингизга айланиб кетади, азиз китобхон!

Фарғона вилояти Ижодкор ёшлари уюшмасининг
буюртмаси билан чоп этилмоқда.

Китобнинг ғоявий-бадий савиясига буюртмачи
масъул.

Ҳакимов, Ахунджан. Черноглазая: Сти-
хи.